

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MAANDBLAD

MINISTERIE VAN OORLOG

EN VAN HET

KONINKLIJK NED. INDONESISCH LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdred.: M. R. H. CALMEYER, Generaal-Majoor v. d. Generale Staf
Red.: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Luit.Kol. v. d. Gen. Staf
A. L. VAN DEN BERGE, Majoor v. d. Gen. Staf, Secretaris
R. C. SOETBROOD PICCARDT, Maj. v. d. Gen. Staf K.N.I.L.
C. J. M. NASS, Majoor-vlieger
A. T. I. BOESTER, Hoofd Krijgsgeschiedkundige Sectie van
de Gen. Staf van het K.N.I.L.

118de JAAR

Nr. 3

Maart 1949

Nadruk
verboden

Abonnement f 3. per kwartaal, Overzeese Gewesten en Buitenland f 15. p. jaar. Losse ex. 11.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS. Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

Uit de Legerorders	124
Nieuws van de Maand	126
Nederland's Verdediging tegen de Duitse Aanval XXV	135

Officiële Mededelingen van het K.N.I.L.

De Actie van April 1942—September 1944 in Nieuw Guinea	142
--	-----

Redactioneel Gedeelte.

De toekomst der vliegveldverdediging in Ned. Indië, door J. Straus, Kapt. der Artillerie, Chef Veiligheidsdienst der Mil. Lucht- vaart in Indonesië	148
De opleiding van de beroepsofficier der Genie, door H. O. Schumacher, Reserve Majoor der Genie	151
Boekbespreking	134, 178
Een zeldzaam jubileum bij de Koninklijke Landmacht	160
Het Bataljon Infanterie in het Gevecht III, door J. H. Couzy, Luitenant-Kolonel van de Gen. Staf, Leraar aan de Hogere Krijgsschool	161
Vorderen, door Mr W. de Bruyn, Werkzaam bij de Afd. „Civiel Recht en Vorderingen” van het Ministerie van Oorlog	164
Enige leerrijke voorbeelden, door J. van Waning, Luitenant- Kolonel der Koninklijke Marechaussee	174
Uit de Pers	179

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MAANDBLAD

MINISTERIE VAN OORLOG

EN VAN HET

KONINKLIJK NED. INDONESISCH LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdred.: M. R. H. CALMEYER, Generaal-Majoor v. d. Generale Staf
Red.: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Luit.Kol. v. d. Gen. Staf
A. L. VAN DEN BERGE, Majoor v. d. Gen. Staf, Secretaris
R. C. SOETBROOD PICCARDT, Maj. v. d. Gen. Staf K.N.I.L.
C. J. M. NASS, Majoor-vlieger
A. T. I. BOESTER, Hoofd Krijgsgeschiedkundige Sectie van
de Gen. Staf van het K.N.I.L.

118de JAAR

Nr. 3

Maart 1949

Nadruk
verboden

Abonnement f 3. per kwartaal, Overzeese Gewesten en Buitenland f 15. p. jaar. Losse ex. 11.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS. Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

Uit de Legerorders	124
Nieuws van de Maand	126
Nederland's Verdediging tegen de Duitse Aanval XXV	135

Officiële Mededelingen van het K.N.I.L.

De Actie van April 1942—September 1944 in Nieuw Guinea	142
--	-----

Redactioneel Gedeelte.

De toekomst der vliegveldverdediging in Ned. Indië, door J. Straus, Kapt. der Artillerie, Chef Veiligheidsdienst der Mil. Lucht- vaart in Indonesië	148
De opleiding van de beroepsofficier der Genie, door H. O. Schumacher, Reserve Majoor der Genie	151
Boekbespreking	134, 178
Een zeldzaam jubileum bij de Koninklijke Landmacht	160
Het Bataljon Infanterie in het Gevecht III, door J. H. Couzy, Luitenant-Kolonel van de Gen. Staf, Leraar aan de Hogere Krijgsschool	161
Vorderen, door Mr W. de Bruyn, Werkzaam bij de Afd. „Civiel Recht en Vorderingen” van het Ministerie van Oorlog	164
Enige leerrijke voorbeelden, door J. van Waning, Luitenant- Kolonel der Koninklijke Marechaussee	174
Uit de Pers	179

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

van het

Ministerie van Oorlog

UIT DE LEGERORDERS

No. 395 L-LM — Wijziging indeling personeel (militaire administratie).

1. Naar het dienstvak der militaire administratie zijn met ingang van 1 Januari 1949 overgeplaatst:

a. de adjudanten-onderofficier-administrateur en de sergeanten-majoor-administrateur c.q. de opperwachtmeesters-administrateur, behorende tot het beroeps-, het reserve- en het dienstplichtig personeel;

b. de bij de voormalige S.D.O.A. tot fourier en sergeant — toegevoegd c.q. wachtmeester — toegevoegd opgeleide dienstplichtigen, die door de Inspecteur der Militaire Administratie zijn ingedeeld als administrateur;

c. de dienstplichtigen, die met gunstig gevolg de opleiding tot administrateur aan de C.O.A.K. hebben gevolgd of thans aldaar in opleiding zijn;

d. de adjudanten-onderofficier-schrijver en de sergeanten-schrijver, behorende tot het beroepspersoneel;

e. de totschrijver opgeleide dienstplichtigen met uitzondering van hen, die tot de Luchtmacht behoren.

2. De dienstplichtige fouriers zullen met ingang van 1 Januari 1949 worden overgeplaatst naar het Regiment uitrustingstroepen met uitzondering van de categorie, genoemd in punt 1 b.

3. De beroepsonderofficieren-kok, de korporaals-kok en de tot kok of slager opgeleide dienstplichtigen, met uitzondering van hen die tot de Luchtmacht behoren, zijn met ingang van 1 Januari 1949 overgeplaatst naar het Korps verplegingstroepen.

4. Bovenstaande overplaatsingen betreffen uitsluitend een registratieve overgave van personeel in werkelijke dienst of met groot verlof.

No. 398 L-LM — Gebruik van het woord „bunker”.

Ten einde het gebruik van het — niet Nederlandse — woord „bunker” te doen

beëindigen, wordt bepaald, dat in plaats hiervan, al naarmate van de bestemming, de woorden kazemat, schuilplaats, bergplaats of commandopost moeten worden gebezigd.

No. 400 L-LM — Verplaatsen van defecte voertuigen.

Het is verboden motorvoertuigen, waarvan de rem en (of) de stuurinrichting ondeugdelijk zijn (is) met behulp van een sleepkabel, bevestigd aan een ander motorvoertuig, te verplaatsen.

Deze voertuigen moeten met behulp van een takelauto van voldoende vermogen als getakelde last worden verplaatst.

Met uitzondering van de Centrale Werkplaats te Utrecht moeten de betrokken RIMI-werkplaatsen en de Districtsbureaux van de V.C.A. op aanvraag van het betreffende onderdeel een takelauto voor het onderwerpelijk doel beschikbaar stellen.

Commandanten, die in afwijking van deze order handelen, worden aansprakelijk gesteld voor de eventueel hierdoor ontstane schade.

No. 401 LM — Uniformen en onderscheidingstekenen van de cadetten der Luchtmacht.

A. De veldtenue: als de veldtenue van de Luchtmacht, met dien verstande, dat op de kraag van de veldblouse gardelissen worden aangebracht, bestaande uit donker luchtmachtblauwe katoen, doorweven met een witkleurig visgraatmotief.

De gesp op veldmuts c.q. platte pet: als de gesp van de K.M.A.

B. De dagelijkse tenue: als de dagelijkse tenue van de Luchtmacht. De kraagpatten zullen zijn van witte kleur, omgeven door een donker luchtmachtblauwe rand. In het midden van de pat een donker luchtmachtblauwe bies, terwijl in het midden der linker- en rechterhelft een aan de middelste bies evenwijdig lopende donker lucht-

machtblauwe bies is aangebracht, lopende 1 cm van de onderrand van de pat tot aan de basis van de gelijkbenige driehoek aan de bovenzijde van de pat.

No. 403 L-LM M.A. — Geneeskundige verzorging.

Deze legerorder bevat een samenvatting van de bepalingen van kracht betreffende de geneeskundige verzorging van militairen en burgerpersoneel.

No. 406 L-LM — Mobilisatie-Oorlogskruis.

Bij K.B. van 11 Augustus 1948, nr. 52 is een Mobilisatie-Oorlogskruis ingesteld. Voor de voorwaarden betreffende de toekenning wordt verwezen naar deze legerorder.

No. 409 L-LM — Brevet van bekwaamheid voor de Technische Staf.

1. Ingesteld wordt een brevet, overeenkomstig de bijlage van deze beschikking (brevet bekwaamheid voor de Technische Staf);

2. het brevet van bekwaamheid wordt door de Chef van de Technische Staf uitgereikt aan officieren, die aan de volgende eisen voldoen:

a. met goed gevolg de studiën voor Hogere Technische Vorming hebben volbracht, dan wel langs andere weg, hetzij een ingenieursdiploma aan de Technische Hogeschool, hetzij een daarmee

gelijk te stellen graad of diploma hebben behaald;

b. na gedurende een jaar te zijn gedetacheerd onder leiding van de Chef van de Technische Staf hebben bewezen de bekwaamheid te beschikken voor het bekleden van een functie bij de Technische Staf;

3. de officieren, welke voldoen aan de eisen, genoemd sub 2, zijn, nadat hen het in punt 1 bedoelde brevet is uitgereikt, gerechtigd tot het dragen van het onderscheidingsteken voor de Technische Staf;

4. in bijzondere gevallen kan de Chef van de Technische Staf — na daartoe verkregen goedkeuring van de Minister van Oorlog — aan officieren, die in verband met hun bijzondere kennis wel de bekwaamheid bezitten voor het bekleden van een functie bij de Technische Staf, niettegenstaande zij niet geheel voldoen aan het vereiste, genoemd sub 2, het brevet van bekwaamheid voor de Technische Staf uitreiken.

Brevet van bekwaamheid voor de Technische Staf

De, Chef van de Technische Staf, verleent aan het brevet van bekwaamheid voor de Technische Staf, alsmede het recht tot het dragen van het onderscheidingsteken voor de Technische Staf.

's-Gravenhage,

De Chef van de Technische Staf.

NIEUWS VAN DE MAAND

DE MEMORIE VAN ANTWOORD

Evenals geschiedde t.a.v. de Oorlogsbegroting 1948 doen wij hierna, ten verfolge op de „Memorie van Toelichting” (zie jaargang 1948, Novemhernummer, blz. 625) enige passages volgen uit de „Memorie van Antwoord” (Begroting 1949).

Algemeen beleid, consequenties van het Westpact; taakomschrijving van het Leger.

Het heeft de Minister verheugd, dat de Kamer vrij algemeen het inzicht der Regering deelt omtrent de noodzaak van een zo sterk mogelijke afweer tegen de gevaren, die West-Europa bedreigen. Eveneens mag met voldoening een dergelijke overeenstemming worden geconstateerd omtrent het feit, dat van zelfstandige landsverdediging geen sprake meer kan zijn en dat deze verdediging

derhalve moet worden gevoerd in het kader der Westelijke Unie en in zo nauw mogelijk contact met de Verenigde Staten van Noord-Amerika, Canada en eventueel andere door de Atlantische Oceaan verbonden mogendheden.

Ingevolge artikel IX van het verdrag van Brussel kunnen, met instemming van de Verdragspartners, meer leden tot het verdrag toetreden onder nader overeen te komen voorwaarden. Bij de militaire besprekingen ingevolge het verdrag van Brussel zijn Amerikaanse en Canadese waarnemers aanwezig. De militaire samenwerking tussen de Westelijke Mogendheden is in de eerste plaats gericht op het gebied in Europa, gelijk ook de verplichting tot militaire bijstand ingevolge het Verdrag is beperkt tot aanvallen in Europa. Ingeval

van een bedreiging van de overzeese gebiedsdelen der Verdragspartners kan ieder lid ingevolge artikel VII de aandacht van de Consultatieve Raad der Vijf Ministers van Buitenlandse Zaken daarvoor vragen. Ofschoon ter zake geen verplichting in het Verdrag is neergelegd kan de Consultatieve Raad gezamenlijk besluiten aan de Regeringen bepaalde aanbevelingen te doen.

Het regionale karakter van het Verdrag van Brussel maakt het bezwaarlijk op dit punt thans een verdergaande samenwerking te verwezenlijken.

Inderdaad mag worden getuigd, dat ter uitvoering van de militaire paragrafen uit het Verdrag van Brussel reeds zeer veel is geschied. In het bijzonder betrof zulks de defensieleiding, de commandovoering en de regeling der materieelvoorziening, d.w.z. het scheppen van de organen, die de opbouw van een West-Europese strijdmacht mogelijk maken, zomede het door deze organen — onder goedkeuring der Regeringen — bepalen van de strategische en organisatorische lijnen, waarlangs moet worden gewerkt en van het aandeel, dat ieder der bondgenoten, volgens een ontworpen tijdschema, zal moeten leveren.

Hoewel uiteraard niet in ieder opzicht op de voltooiing van een en ander behoefde te worden gewacht om de defensievoorbereiding te beginnen, kon deze toch eerst daarna volgens een weloverwogen plan en vaste lijn worden ter hand genomen.

Moest bij het samenstellen der memorie, die de onderwerpelijke begroting vergezelt, nog worden gezegd, dat onze militaire verplichtingen een onderwerp van bespreking en studie uitmaakten en derhalve niet geheel konden worden overzien,¹⁾ thans is hiervan een althans voor de naaste toekomst voldoende omlijnd beeld verkregen. Aangezien, blijkens vorengenoemde memorie, de onderwerpelijke begroting zich voor wat betreft de landmacht heeft beperkt tot hetgeen nodig is voor:

de voorgenomen troepenuitzending naar Indonesië;

de opleiding en de op de toekomstige legervorming gerichte aanvulling van instructief kader;

de handhaving van de binnenlandse orde en rust,

volgt hieruit, dat iedere verder strekkende maatregel, d.w.z. iedere maatregel om een reële bijdrage aan de te vormen bondgenootschappelijke strijdmacht te leveren buiten het kader van

1) Zie blz. 625.

de begroting valt en suppletoir zal dienen te worden aangevraagd.

De Regering heeft nog in beraad wat zij ter zake in personeel, materieel en financieel opzicht mogelijk acht.

Zoals door vele leden terecht werd opgemerkt, bevindt Nederland zich hierbij door de nog steeds voortdurende Indonesische verplichtingen in een uitermate moeilijke positie. Onze gehele militaire krachtsinspanning sedert de bevrijding was — althans voor wat betreft de landmacht — gericht op Indonesië, vrijwel al het sedertdien opgeleide personeel en aangeschafte materieel (zover niet bestemd voor oefeningsdoel-einden) bevindt zich aldaar. Teruggekeerd zijn nog slechts enige duizenden oorlogsvrijwilligers, hoofdzakelijk infanteristen, zonder materieel en — evenals de troepen, die nog moeten repatriëren — zonder grondige scholing niet bruikbaar voor de Europese oorlogvoering in grotere tactische eenheden der verbonden wapens.

Het denkbeeld, als zou daarbij kunnen worden afgezien van het leveren van een harmonische Nederlandse strijdkracht te land, ter zee en in de lucht, kan slechts worden onderschreven, indien wordt bedoeld deze strijdkracht als een geheel. Van ons worden verwacht bijdragen aan een geallieerd leger, aan geallieerde luchten zeestrijdkrachten. Ieder dezer bijdragen zal echter wel in zoverre van harmonische samenstelling moeten zijn dat zij geschikt is om naast en met evenwaardige eenheden van andere strijdmachten te worden ingezet. De Minister onderschrijft daarbij geheel de aangehaalde uiteenzetting van zijn ambtsvoorganger bij de beraadslaging over hoofdstuk VIII B der Rijksbegroting voor 1948 (Handelingen, zitting 1947—1948, blz. 1430). De militaire samenwerking binnen het vijfpaat en wellicht in groter verband, betekent niet — dat is wel duidelijk gebleken — dat anderen voor ons zullen doen wat wij eigenlijk zelf behoren te doen, doch dat, wat wij zelf moeten doen te onzer verdediging, een reële zin krijgt door het grotere kader waarin het wordt gevat.

Wat betreft de luchtmacht gaat de onderwerpelijke begroting inderdaad niet verder dan het maken van „enige voortgang” met de opbouw der luchtverdediging en blijft zij verre achter — het moge openlijk worden erkend — bij hetgeen ter zake van ons wordt verwacht en kan worden betiteld als een

„minimaal aanschaffingsprogramma”, in het bijzonder op het gebied der jachtvliegtuigen.

Ook hier overweegt de Regering wat kan worden gedaan om de bedoelde achterstand te verkleinen, waarbij de noden van landmacht en legerluchtmacht, zomede die van marine, moeten worden afgewogen met hetgeen in financieel en personeel opzicht mogelijk wordt geacht. De Regering moet daarbij uiteraard mede rekening houden met hetgeen nodig is voor het herstel en de coördinatie van het economische leven.

De door vele leden aangestipte vorming van een territoriale luchtverdediging moet worden gezien als een allereerst begin. Zij vormt enerzijds een plaatselijke aanvulling op de meer actieve en beweeglijke verdediging met jachtvliegtuigen en hangt anderzijds inderdaad samen met een doeltreffende territoriale verdediging als geheel, die op haar beurt weder slechts zin heeft achter een verdedigingsfront, gevormd door operationele landstrijdkrachten. Binnen het raam der plannen, die zijn uitgewerkt voor de opbouw der landstrijdkrachten en thans op haar financiële, personele en materiële uitvoerbaarheid worden getoetst, is mede voorzien in de voorbereiding ener doeltreffende territoriale verdediging met snel te mobiliseren troepen, gevormd uit gerepatrieerde en gedemobiliseerde eenheden, dan wel dienstplichtigen, die alhier hun eerste opleiding hebben volbracht voor zover deze troepen niet nodig zijn voor het te vormen operatief orgaan, dat van primaire betekenis is. Tevens is hierbij een belangrijke plaats toegedacht aan de Nationale Reserve, waarvoor de werving thans met kracht is ter hand genomen. Een supplettoire begroting en bewapening, zal eerlang worden ingediend.

De toekomstige organisatie van de Ministeries van Oorlog en van Marine en met name de vraag of tot benoeming van één of meer Staatssecretarissen moet worden overgegaan vormt een punt van ernstig beraad.

Tegenover de leden, die in dit verband wezen op de organisatorische opbouw der overeenkomstige organen in Engeland, Frankrijk en de Verenigde Staten zou de Minister reeds tweemaal willen opmerken. In de eerste plaats meent hij, dat de samenwerking, zoals die voortvloeit uit het pact van Brussel, voor de beoordeling van dit vraagstuk

een factor van betekenis is. In de tweede plaats bestudeert hij ook de organisatorische opbouw, die in de praktijk is bij landen, die, evenals Nederland, een strijdmacht kennen van bescheidener opzet dan de zoëven genoemde mogendheden; hij denkt hierbij b.v. aan Canada en België.

De Minister stemt er mede in, dat het beleid ten aanzien van de troepen overzee zich dient te hoeden voor maatregelen, welke het moreel dezer troepen kunnen schokken, indien daartoe geen klemmende noodzaak bestaat. Helaas is dit beleid voor een belangrijk deel afhankelijk van factoren, die noch door de Minister, noch door de Regering in haar geheel worden beheerst.

Zoals moge blijken uit het medege-deelde onder III Uitzendingen naar Indonesië op blz. 2 van de Memorie van Toelichting bij de onderhavige begroting,¹⁾ ligt de verklaring van het feit, dat hoewel het in de bedoeling ligt in 1949 evenveel troepen uit te zenden als een vermindering der troepensterkte in in het voorgaande jaar, gerekend is met Indonesië van 84.000 tot 72.000, in de omstandigheid, dat gerekend is met een repatriëring van 12.000 man meer dan worden uitgezonden.

De vraag, of het mogelijk zal zijn met deze verminderde troepensterkte een verdere verering van de toestand te voorkomen vindt beantwoording in de restricties, gemaakt in bedoelde mededeling, luidende: „zo de toestand in Indonesië zich ontwikkelt zoals de Regering hoopt” en „indien de bovengenoemde maatregelen kunnen worden doorgevoerd”.

De noodzaak van deze restricties en de onzekerheid, die ook thans nog omtrent de ontwikkeling in Indonesië heerst, maken het voorshands onmogelijk het demobilisatieschema nader te preciseren dan in de Memorie van Toelichting is geschied. Indien zulks desondanks geschiedde, zou de Regering terecht kunnen worden verweten verwachtingen te wekken, die — indien het gepubliceerde demobilisatieschema niet zou kunnen worden aangehouden — het moreel der troepen overzee zouden schaden. De Minister betreurt in hoge mate, dat tot opschorting van de repatriëring moest worden overgegaan, doch heeft de noodzakelijkheid daarvan moeten erkennen en heeft het vertrouwen dat deze ook door de betrokkenen zal worden ingezien.

1) Zie blz. 680.

De Minister kan het oordeel van verscheidene leden, dat terugkerende gedemobiliseerden hun vroegere plaats in het bedrijfsleven moeten herkrijgen, volkomen onderschrijven. Hiertoe is een voldoende aantal Rijkswerkplaatsen voor vakontwikkeling en het vergroten van de scholingsmogelijkheden in de bedrijven onmisbaar. Dit geldt vooral voor de komende jaren, waarin een groot aantal dienstplichtigen van jeugdige leeftijd wordt terugverwacht. De oprichting van een tweetal nieuwe Rijkswerkplaatsen en het op aandrang van de Minister intrekken van de reeds genomen beslissing tot opheffing van drie andere werkplaatsen door de Minister van Sociale Zaken stemt daarom tot voldoening. De bedrijfsscholing wordt gestimuleerd door het toekennen van een vergoeding van f 300.— tot f 500.— aan de werkgevers voor het scholen van een gedemobiliseerde.

Voor het jaar 1948 zijn de gelden, die voor de demobilisatie op de begroting waren gebracht, toereikend gebleken. Aan de hand van deze cijfers werden de gelden voor 1949 geraamd. Er zijn echter vele onzekere factoren, die de uitgaven beïnvloeden. Het opheffen van verschillende tijdelijke Overheidsinstellingen, waardoor het aantal wachtgelders belangrijk toeneemt, maakt herplaatsing niet eenvoudiger, terwijl ook overigens de arbeidsmarkt voor bepaalde categoriën steeds meer verzaaid geraakt. Om deze redenen zou de overbruggings-uitkering — die maximaal voor 12 maanden kan worden toegekend — wel eens veel grotere kosten kunnen medebrengen dan bij de samenstelling van de begroting redelijkerwijze kon worden voorzien. Ook het bedrag dat voor andere demobilisatievoorzieningen nodig zal zijn, zoals voor studietoelagen, is van vele onzekere factoren afhankelijk, terwijl op cijfers van voor-

afgaande jaren in deze niet kan worden teruggegrepen. Daar de Minister de opvatting van verscheidene leden ten volle onderschrijft, dat deze gedemobiliseerden in geen enkel opzicht nog verder gedupeerd mogen worden, zal een aanvullende begroting worden ingediend, indien de gevraagde gelden ontoereikend zullen blijken te zijn.

In dit verband wil de Minister niet nalaten er op te wijzen, dat hij er zich van bewust is, dat de moeilijkheden in de komende twee jaren sterk zullen toenemen als gevolg van:

- a. de vertraging in de aflossing.
- b. de grote aantallen te demobiliseren militairen.
- c. de teruglopende vraag op de arbeidsmarkt.

Gelukkig kan worden gezegd, dat de demobilisatie en de wederopneming in de burgermaatschappij van gedemobiliseerde militairen tot nu toe op bevredigende wijze is verlopen. Van hen die 3 maanden of langer in ons land terug zijn, is gemiddeld 85% weer bij het arbeidsproces ingeschakeld. Gemiddeld behoefde dit jaar niet langer dan 3 maanden overbruggingssteun te worden uitbetaald, wat zeker gunstig te noemen is.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in Indonesië tijdens de actie gesneuvelde of aan bekomen verwondingen overleden militairen.

Koninklijke Marechaussee

De taak en de bevoegdheden der Koninklijke Marechaussee worden thans nader bezien in de Commissie politie-wetgeving, zoals deze is ingesteld door de Ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken (Staatscourant van 4 October 1948, Nr. 191). Aan deze Commissie is onder meer tot taak gesteld

Omschrijving van het tijdvak	Kon. land-macht	KNIL	Mari-niers	Totaal
Capitulatie van Japan tot de aanvang van politionele actie (21 Juli 1947)	201	121	109	431
Gedurende de politionele actie (21 Juli 1947 t/m Augustus 1947)	62	27	15	104
Einde politionele actie (4 Aug. '47) tot Renville overeenkomst (17 Jan. '48)	349	68	55	472
Van Renville overeenkomst (17 Jan. '48) tot 28 November 1948	128	39	4	171
Totaal-Generaal	740	255	183	1178

na te gaan of in de ontworpen politie-wetgeving voldoende is gewaarborgd dat:

„de taak en de bevoegdheden van de Koninklijke Marechaussee naar behoren zijn geregeld en dat de door dit Wapen te verlenen bijstand aan het politie-apparaat op doeltreffende wijze kan geschieden”.

De Minister ziet met belangstelling de resultaten van het werk der commissie tegemoet. Uiteraard zal hij zich daarna over de door hem in de Ministerraad aan te nemen houding nader beraden.

Samensmelting K.L. en K.N.I.L.

De eenheid van het toekomstige Koninkrijk vereist één Land- en Luchtmacht, evenals er thans reeds één Marine bestaat. Op het tijdstip, waarop de Verenigde Staten van Indonesië zullen zijn tot stand gekomen, zal er — om redenen van staatrechterlijke aard — eveneens een regeling moeten zijn getroffen ten aanzien van de positie van het K.N.I.L. Hoe deze zal moeten zijn, is thans nog in studie. Deze regeling zal in verband staan met de bevoegdheden, welke thans door de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon ten aanzien van het K.N.I.L. worden uitgeoefend; zij zal voorts aan de Minister van Oorlog bevoegdheden ten aanzien van dit leger geven. De talrijke, zich bij een samensmelting voordoende problemen, liggen aanvankelijk op het gebied van de wijzigingen van de rechtspositie (plaatsing in de ranglijst, dienstverlating, pensioenen, enz.) van het personeel van het K.N.I.L.

Samensmelting kan na oplossing van vorengenoemde problemen tot stand komen.

Het is inderdaad juist, dat bij het K.N.I.L., bij Gubernementsbesluit van 2 September 1948, nr. 3, de beroepsofficieren, die reeds tijdelijk tot een hogere rang waren bevorderd en de voor die rang vereiste minimum diensttijd als officier bezaten, definitief tot die hogere rang zijn benoemd. Deze maatregel — waaromtrent te voren geen overleg met de Minister heeft plaats gehad — blijkt een uitvloeisel te zijn geweest van een door de Indonesische Regering reeds in Februari 1948 genomen besluit om voor alle landsdienaren, dus zowel burgerlijke als militaire, tot effectuering van de na de oorlog slechts tijdelijk bewerkstelligde bevorderingen over te gaan. Het werd onjuist geacht om de militairen van deze maatregel uit te sluiten.

De vraag of de samenvoeging van beide officierskorpsen door het bepaalde bij voormeld Gubernementsbesluit belangrijk moeilijker is geworden, kan eerst worden beantwoord, nadat vastgesteld is van welke beginselen daarbij zal worden uitgegaan.

Het personeel van het K.N.I.L. dient in Indonesië op andere voorwaarden dan het personeel van de K.L. De positie van eerstgenoemd personeel kan niet als bevoorrecht worden aangemerkt. Bij het K.N.I.L. zijn de tractementen en pensioenen in het algemeen hoger dan bij de K.L. Daarentegen moet het personeel van het K.N.I.L. op jeugdiger leeftijd dan dat van de K.L. de dienst verlaten, nadat het in het algemeen langer in de tropen heeft gediend. Tijdelijke verschillen in snelheid van bevordering zijn thans niet te vermijden.

Militair Strafrecht.

Van de noodzaak van een algehele herziening van het Wetboek van Militair Strafrecht is de Minister niet overtuigd.

Nationale Reserve.

De Nationale Reserve bestaat uit een Directoraat (ingedeeld bij het Hoofdkwartier van de Generale Staf) en 15 Districten, verdeeld over de vier Militaire Gewesten. De districtscommandanten zijn ondergeschikt aan de Bevelhebbers in de Militaire Gewesten. De Nationale Reserve is gereed de resultaten van de werving van het Instituut Steun Wettig Gezag op te vangen.

De oorzaak, dat de aanmelding voor de Nationale Reserve ver beneden de verwachting is gebleven, moet worden gezocht in de omstandigheid, dat de propaganda — welke echter niet onder het Ministerie van Oorlog ressorteert — door verschillende omstandigheden eerst kort geleden werd aangevat. Gelet op de omstandigheid, dat het Instituut Steun Wettig Gezag de propaganda en mitsdien de werving verzorgt, kunnen dezerzijds omtrent te verwachten resultaten nog geen mededelingen worden gedaan.

Gaarne wordt een zekere preventieve werking van een krachtige formatie van personen die het wettig gezag in moeilijke omstandigheden steunen, erkend. Nochtans is voor het tegenwoordige in de eerste plaats behoefte aan personen, die zich daadwerkelijk beschikbaar stellen. Hierop dient alle inspanning te worden gericht. Eerst zodra de Nationale Reserve en de Reserve Grensbewaking volledig zijn georganiseerd.

seerd kan aandacht worden besteed aan het inschakelen van hen die zich niet op de voorwaarden der verbandakte kunnen verbinden; zij zullen echter niet tot de Nationale Reserve kunnen toetreden, maar ressorteren onder het Instituut Steun Wettig Gezag.

Kustverdediging

In verband met de grote inspanning welke thans ten behoeve van de verdediging op de grond en van de luchtverdediging wordt geleverd en mede geliet op de huidige internationale verhoudingen, verkeren de plannen voor wat betreft de kustverdediging nog in een beginstadium.

Hoewel reeds medegedeeld kan worden, dat deze plannen voorlopig gericht zijn op het inrichten van batterijen bij de voornaamste haveningen en eenvoudige maatregelen voor afweer van een optreden van zee-zijde bij een strategische overval, is het, gezien het stadium der voorbereidingen, thans niet mogelijk hierover nadere inlichtingen te verstrekken.

Personeel

Algemeen. De beroepsofficieren zijn, voor zover zij hier te lande dienen, thans nagenoeg allen definitief tot de rang benoemd, welke aan hun betrekking is verbonden en waarvoor zij, in verband met hun ancienniteit en bekwaamheid in aanmerking kwamen. Een uitzondering hierop bestaat nog voor enige met zeer speciale functies belaste officieren.

Het stelsel der tijdelijke rangen wordt evenwel nog toegepast ten aanzien van de in Indonesië ingedeelde officieren en voor enige officieren, die een betrekking in het buitenland vervullen derhalve tot het doel waarvoor het in de Bevorderingswetten is opgenomen.

Ook een groot deel der reserve-officieren heeft reeds definitief de rang verkregen, welke aan hun betrekking is verbonden, terwijl voorts enige maanden geleden een begin is gemaakt met de definitieve bevordering van de met groot verlof zijnde reserve-officieren.

Diensttijd. De Minister deelt ten volle de mening, dat de tijd, gedurende welke de dienstplichtigen en het reserve-personeel thans in de tropen verblijft, te lang is. Slechts onder de dwang der omstandigheden is dit moeten geschieden. Hij streeft er naar de diensttijd in Indonesië te doen verminderen zodra en naarmate de toestand aldaar zulks mogelijk zal maken.

Vrijstelling en uitstel van dienst. Uit de gestelde vragen omtrent vrijstelling en uitstel moet de gevolgtrekking worden gemaakt, dat deze begrippen worden verward. Daarom volgt hier allereerst een omschrijving van deze begrippen.

De vrijstellingen kunnen in 2 groepen worden verdeeld:

1°. Vrijstelling van opkomst in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden (de zogenaamde mobilisatievrijstelling), welke in het algemeen wordt verleend aan hen, die de eerste oefening reeds hebben volbracht en bij de Overheidsorganen een functie bekleeden, waarin zij geacht worden onmisbaar te zijn. Zij kan derhalve niet worden verleend aan hen, die voor eerste oefening in werkelijke dienst zijn geroepen.

Voor wat betreft deze vrijstelling ingevolge het „Mobilisatie-vrijstellingsbesluit”, merkt de Minister nog het volgende op:

Bij art. 5 punt 2 onder c van dit besluit is bepaald, dat dit besluit niet van toepassing is op de dienstplichtige, die behoort tot het reserve-personeel der landmacht, dat is dus op de reserve-officieren in het algemeen.

Wel is, bij de samenstelling van de richtlijnen voor de vrijstelling van dit personeel, zoveel mogelijk rekening gehouden met de in de lijsten A en B van het mobilisatie-vrijstellingsbesluit en de lijst C van de mobilisatie-vrijstellingsbeschikking genoemde functionarissen, om op die basis de voor intern gebruik bestemde richtlijnen op te bouwen. De vrijstelling zelf echter blijft geheel te zijner beslissing en de meer of mindere mate waarin die vrijstelling kan worden verleend, hangt dan ook geheel af van de behoefte aan reserve-officieren ter encadrering van naar de tropen uit te zenden onderdelen.

Vermits deze behoefte groot is, terwijl het beschikbare aantal tropengeschikte reserve-officieren nog slechts zeer beperkt is, heeft de Minister zich dan ook gedwongen gezien een rondschriven te richten tot zijn Ambtgenoten, waarin hij mededeelt voor de encadrering in 1949 een bijzonder beroep te moeten doen op de reserve-officieren ambtenaren, waaronder dus ook vallen de gemeente-ambtenaren.

2°. Vrijstelling van dienst als gewoon dienstplichtige,

welke kan worden verleend aan hen, die voor eerste oefening in werkelijke dienst zijn of zullen worden geroepen. (Uitstel van eerste oefening wordt verleend, indien het er slechts om gaat de opkomst op te schorten en indien tevens kan worden verwacht, dat na een zekere periode de bestaande bezwaren niet meer zullen bestaan of althans zodanig zullen zijn verkleind, dat zonder ernstige bezwaren aan de oproeping kan worden voldaan).

Dat uitstel vaak wordt verward met vrijstelling vindt vermoedelijk zijn oorzaak hierin, dat vrijstelling in de regel eerst voor de tijd van een jaar en daarna (indien er grond voor bestaat natuurlijk) voorgoed wordt verleend.

In de alinea, waarin sprake is van klachten over willekeur, wordt kennelijk bedoeld vrijstelling wegens persoonlijke onmisbaarheid. Dit is een vrijstelling, welke kan worden verleend aan hen, die voor eerste oefening moeten opkomen, of in sommige gevallen, reeds zijn opgekomen. De richtlijn, welke bij het beoordelen van het recht op zodanige vrijstelling moet worden gevolgd, ligt in de Dienstplichtwet. Artikel 17 zegt namelijk, dat zij wordt verleend aan hem, door wiens verblijf in werkelijke dienst voor eerste oefening onoverkomelijke bezwaren zouden ontstaan voor de instandhouding der middelen van bestaan van personen, als in artikel 16, tweede lid, bedoeld.

Verruiming van de vrijstelling wegens broederdienst ligt zonder meer niet in de macht van de Minister. Artikel 19 der Wet eist, dat er drie broers dienen of gediend moeten hebben om deze vrijstelling deelachtig te worden. Het ligt in verband met de personeelsbehoefte der krijgsmacht niet in zijn voornemen, door een voorstel tot wetswijziging deze vrijstellingsmogelijkheid te verruimen.

Officieren

Ter beantwoording van de vraag of indien een voldoende aantal gegadigden met H.B.S. of dienovereenkomstig diploma voorhanden is, personen, die aan deze eis niet voldoen, automatisch voor toelating K.M.A. uitvallen verwijst de Minister naar hetgeen zijn ambtsvoorganger het vorige jaar bij de behande-

ling der Rijksbegroting in de Tweede Kamer der Staten-Generaal ter zake heeft opgemerkt (Handelingen, Vel 55, blz. 991).

Hij onderschrijft de daar geuite mening van zijn ambtsvoorganger ten volle.

Dat wil dus zeggen, dat voor toelating tot cadet aan de K.M.A. een H.B.S.- of gymnasium-diploma wordt vereist, doch dat daarvan in bijzondere gevallen kan worden afgeweken.

Het aantal candidaten, dat zich heeft opgegeven voor toelating tot een school voor reserve-officieren met de bedoeling het volgende jaar in aanmerking te komen voor benoeming tot cadet aan de K.M.A. of — voor zover het een technische richting betreft — voor toelating tot het eerste studiejaar van de K.M.A., bedraagt 259. Van dit getal zijn 108 jonge mannen voor de studie aangewezen, verdeeld als volgt:

voor de infanterie	34
voor de artillerie	13
voor de cavalerie	8
voor de militaire administratie	8
voor de genie	13
voor de verbindingdienst	10
voor de technische dienst	4
voor de luchtsrijdkrachten	18

Bij de aanwijzing is uitsluitend rekening gehouden met de lichamelijke en geestelijke geschiktheid, het peil van algemene ontwikkeling en de uitslag van zeer minutieus gehouden psychologisch onderzoek. Het op grond hiervan verkregen beeld is zodanig, dat verwacht mag worden, dat bedoelde groep tot degelijke officieren zal kunnen worden gevormd.

De Minister acht het van groot belang, dat iedere jonge man, die over de daartoe vereiste capaciteiten beschikt, onafhankelijk van de financiële draagkracht van zijn ouders, in aanmerking kan komen voor de opleiding van beroepsofficier. Er zijn derhalve maatregelen in voorbereiding, waardoor het mogelijk zal worden, dat aan onbemiddelde ouders of voogden gehele of gedeeltelijke vrijstelling van betaling der jaarlijkse bijdrage in de studiekosten wordt verleend.

Ook aan de recrutering van officieren uit de troep kan voor het tegenwoordige nog niet veel worden gedaan, hoewel dit vraagstuk zijn aandacht heeft. Wel zijn voor onderofficieren, die in technisch opzicht uitblinken, door opleiding aan een middelbaar technische school vooruitzichten voor een benoeming tot officier geopend en bestaat deze mogelijkheid voor onderofficieren, die in Indië in een officiersfunctie zeer goed

hebben voldaan. Voorts zijn onderofficieren met oorlogservaring tot officier benoemd. Mocht voor onderofficieren te zijner tijd benoeming tot beroepsofficier, op grotere schaal dan thans het geval is, worden opengesteld, dan zullen hiervoor nochtans uitsluitend de werkelijke uitblinkers in aanmerking kunnen komen.

De reserve-officieren, die in beroepsdienst overgaan, verbinden zich bij hun benoeming tot beroepsofficier de Staat gedurende ten minste zes achtereenvolgende jaren als zodanig te dienen, zulks met de verplichting om — voor zoveel zij daartoe niet reeds uit anderen hoofde mochten gehouden zijn — na het verlaten van de werkelijke dienst nog vijf jaren of zoveel minder dan vijf jaar, als zij langer dan zes jaren als beroepsofficier werkelijk hebben gediend, als reserve-officier ter beschikking te blijven.

Onderofficieren

Intellectuele peil onderofficieren. De dringende noodzaak om zo spoedig mogelijk over behoorlijk geoefend en opgeleid kader te kunnen beschikken is aanleiding geweest om in sommige gevallen af te wijken van de bepalingen omtrent het onderzoek naar het intellectuele peil van de aangenomen beroepsmilitairen.

Bij het verlenen van de machtiging tot het doen tot stand komen van de verbintenis is de volle aandacht geschonken aan de inlichtingsrapporten, door de commandanten van belanghebbende uitgebracht en wanneer bleek, dat op het aanblijven van de man als kaderlid werd prijsgesteld, heeft dit, om de bovengenoemde reden, de doorslag gegeven. Klachten van de commandanten over absoluut onvoldoende schoolkennis hebben de Minister niet bereikt. Hierbij zij aangetekend, dat bij de opleiding van de aangenomen ook aandacht wordt geschonken aan het behoorlijk opmaken van een dienstrapport, een procesverhaal, e.d.

Zodra in de behoefte aan kader op enigszins ruimere wijze is voorzien, zal aan het verzoek van de verschillende leden, om de toetsing van het intellectuele peil aan de vastgestelde normen weder in volle omvang te doen geschieden, worden tegemoet gekomen.

Bevordering onderofficieren. De bevordering van de onderofficieren is ten nauwste verbonden aan de vredesorganisatie van de wapens en dienstvakken. Naarmate deze organisatie

in het ene wapen of dienstvak meer plaatsen in de hogere onderofficiersrang en biedt dan in het andere, naar die mate gaat ook de bevordering vlugger. Zulks was ook reeds vóór 1940 het geval. Ook is het verloop, eveneens een factor bij de bevordering, bij alle wapens en dienstvakken niet gelijk.

De Minister is niet voornemens maatregelen te treffen tot invoering van de periodieke bevordering der onderofficieren. Immers, zodanig systeem zou in de tegenwoordige samenstelling van de Koninklijke landmacht er toe leiden dat onderofficieren, aangesteld in de hogere rang, dienst zouden moeten verrichten in de lagere rang, hetgeen noch met de dienstbelangen noch met de geldelijke belangen van het Rijk is overeen te brengen.

Capitulantenstelsel. Op de vragen van vele leden of de aanvulling van het onderofficierskader op de grondslag van het Capitulantenreglement 1935 zal geschieden en of hiermede spoed zal worden betracht, kan de Minister bevestigend antwoorden. Een commissie is samengesteld, welke, onder leiding van de Adjutant-Generaal der Koninklijke landmacht en met zitting nemen van afgevaardigden van verschillende Ministeries, op korte termijn voorstellen zal indienen met betrekking tot het weder doen functioneren van het — te wijzigen en aan te vullen — Capitulantenreglement.

De Minister stelt zich aan de zijde van die leden, die de werking van een capitulantenstelsel noodzakelijk achten voor de handhaving van een behoorlijke bevorderingsgang en het behoud van jong kader.

Financiële verzorging

Bezoldigingen. Met betrekking tot de in uitzicht gestelde salarisherziening voor het militaire personeel der Koninklijke landmacht is in de maand September jl. in beginsel overeenstemming bereikt met de Ministers van Binnenlandse Zaken en Financiën, zomede met de commissiën voor georganiseerd overleg inzake de rechtstoestand der militaire ambtenaren. Bij de technische uitwerking der voorgenomen maatregelen worden veel moeilijkheden onderhouden. De voorheen bestaande bepalingen — die in technisch opzicht een sluitend en bevredigend geheel vormden, doch in 1945 tijdelijk buiten werking werden gesteld — moeten op bijna elk punt worden aangepast aan de sedert de oorlog ingetreden ingrijpende wijzigingen in de samenstelling van het

personeel en de omstandigheden waaronder wordt gediend. Deze taak wordt zeer verzwaaard door het feit, dat zowel op het gebied der personeelsvoorziening als op dat der dienstomstandigheden de toestand nog steeds niet overzichtelijk is. Het zal nog wel enige maanden duren voor een volledige nieuwe bezoldigingsregeling kan worden ingevoerd.

De in het Voorlopig Verslag gemaakte opmerking, dat de nieuwe wedderegeling voor het personeel der zeemacht reeds twee jaar van kracht is, berust waarschijnlijk op een misverstand. Deze regeling is vastgesteld bij Koninklijk besluit van 24 November 1947; zij werkt terug tot 1 Juli 1947.

Aan de nieuwe regeling voor de Koninklijke landmacht zal terugwerkende kracht worden verleend tot 1 Januari 1948.

In de toekomst zal er naar worden gestreefd veranderingen in het salarispeil der militaire ambtenaren gelijktijdig met de salarisherzieningen voor het burgerlijk Rijkspersoneel te doen plaats hebben.

De soldij van de dienstplichtigen bij de landmacht is inderdaad lager dan de bezoldiging van dezelfde categorie bij de zeemacht. Een dergelijk verschil doet zich niet alleen ten aanzien van de dienstplichtigen voor, doch over de gehele lijn.

Invasievoorschot. Inzake de aanspraken van militair personeel op het z.g. invasievoorschot is, na langdurige correspondentie, in zoverre overeenstemming bereikt, dat deze aanspraken zijn erkend voor wat betreft de in September 1944 hier te lande werkzame militaire ambtenaren en de militaire wachtgelders, die in September 1944 in burgerlijke Rijksdienst waren en in October 1945 als militair waren herplaatst. Aangezien het laatste schrijven van de Minister van Financiën aangaande dit onderwerp dateert van 15 November jl., konden de maatregelen tot uitvoering van de genomen beslissing — waarmede wordt voldaan aan de in het Voorlopig Verslag geuite wensen — voordien niet worden genomen; hiertoe zal ten spoedigste worden overgegaan.

Kostwinnersvergoeding. Het maximum, tot hetwelk het gezinsinkomen na toekenning van kostwinnersvergoeding mag stijgen, bedraagt alleen dan f 50.— per week, indien tot het gezin geen kinderen beneden 18 jaar behoren. De Minister kan niet inzien, dat dit bedrag in het algemeen als

te laag moet worden aangemerkt.

Ingevolge artikel 34 der Dienstplichtwet kan kostwinnersvergoeding worden toegekend, indien door het verblijf in werkelijke dienst van de dienstplichtige voldoende middelen tot levensonderhoud zouden komen te ontbreken.

Van oudsher heeft derhalve aan het instituut van de kostwinnersvergoeding de gedachte ten grondslag gelegen, dat deze zou moeten strekken ter gehele of gedeeltelijke voorziening in de kosten van het levensonderhoud van het desbetreffende gezin. Een schadeloosstelling, in ieder geval gelijk aan die inkomstenderving, waarbij de meergenoemde maxima zouden worden losgelaten, zou, hoe aantrekkelijk dit denkbeeld overigens moge zijn, te zware eisen aan de schatkist stellen. De Minister kan daarom geen vrijheid vinden te dezen aanzien voorstellen te doen.

De gevallen, waarin meer dan twee zoons uit één gezin zich tegelijkertijd in werkelijke dienst bevinden, zullen gestadig verminderen, daar met ingang van 18 Juni 1947 dezerzijds is bepaald, dat ingeval er reeds twee zoons uit één gezin in werkelijke dienst zijn, aan de derde zoon op zijn verzoek uitstel van opkomst zal worden verleend, totdat één van de beide anderen is gedemobiliseerd.

Kledinggeld. Alle onderofficieren beneden de rang van adjudant-onderofficieren ontvangen thans hun dienstkleding van rijkswege. Voor wat de dienstplichtigen en vrijwilligers op de voet van dienstplichtige betreft was dit vroeger ook het geval; wilden dezen een „buitenmodel” uniform dragen, dan moesten zij dit voor eigen rekening aanschaffen. De beroepsonderofficieren ontvingen bij eerste aanstelling als zodanig een tegemoetkoming voor aanschaffing van kleding en moesten verder het onderhoud en de aanvulling daarvan uit hun salaris bekostigen. Bij de invoering van de nieuwe bezoldigingsregel zal de vroegere toestand op dit gebied worden hersteld; uiteraard zullen de vroeger geldende bedragen der tegemoetkoming voor eerste aanschaffingskosten aanzienlijk worden verhoogd.

Geestelijke en materiële verzorging

Met erkentelijkheid heeft de Minister kennis genomen van de door zeer vele leden uitgesproken waardering voor het werk van de geestelijke verzorgers. Zoals de Minister uit de uitvoerige rapporten van de Hoofdlegerpredikant en de Hoofdlegeraalmoezenier

over hun dienstreizen van onlangs in Indonesië is gebleken, is de arbeid van de geestelijke verzorger aldaar even dankbaar als zwaar. Het laatste vooral ook, omdat voldoende vervoermiddelen ontbreken. De Minister is met Zijn Ambtgenoot van Overzeese Gebiedsdelen in overleg getreden teneinde dit euvel zo spoedig mogelijk te verhelpen. Uiteraard wordt het bestaan en het oprichten van thuisfronten, die zich ten doel stellen de geestelijke en materiële zorgen te verlichten, op prijs gesteld. De thuisfronten danken hun bestaan uitsluitend aan particulier initiatief. Het verlenen van financiële steun aan het onlangs opgerichte thuisfront „Humanitas” zou onvermijdelijk tot de consequentie leiden, dat ook de andere thuisfronten van Overheidswege financieel zouden moeten worden tegemoetgekomen en kan mitsdien niet in overweging worden genomen.

Aan de Minister van Overzeese Gebiedsdelen werd reeds herhaaldelijk en ook onlangs nog weer met klem verzocht de kwaliteit van de sigaretten, welke in Indonesië aan de militairen worden verstrekt, te verbeteren. Tevens werd daarbij aangedrongen op betere verpakking. Het is de Minister van Oorlog bekend, dat deze aan-

gelegenheid door zijn ambtgenoot met de Regering in Indonesië is opgenomen, waarbij is besloten met ingang van 1 November j.l. met nieuwe merken te komen en zo spoedig mogelijk over te gaan tot cellofaanverpakking, waardoor de tabak beter bestand zal zijn tegen klimatologische invloeden. Aangetekend wordt, dat de bijmenging van geïmporteerde Amerikaanse Virginiatabak nu reeds ongeveer 60% bedraagt, zodat de rookbaarheid aanmerkelijk is toegenomen.

Materieel

Materiaalvoorziening. De aanmaak van wapenen hier te lande hangt in de eerste plaats af van de „standaardisatie”. Na het sluiten van het Pact van Brussel wordt thans internationaal aan deze standaardisatie gewerkt. Eerst daarna kan worden nagegaan of het economisch verantwoord is om hier te lande wapenen te vervaardigen en hoever men daarbij moet gaan.

De munitieaanmaak bij de Artillerie-Inrichtingen is thans in een vorgevorderd stadium van voorbereiding.

Voorts zijn de Artillerie-Inrichtingen reeds geruime tijd ingeschakeld voor het herstellen en reviseren van wapenen.

Boekbespreking

VAN INVASIE TOT VICTORIE, door generaal Dwight D. Eisenhower. Uitg.: A. J. G. Strengholt's Uitgeversmij.

In „Van Invasie tot Victorie” — een vertaling van „Eisenhowers own story of the war” — geeft de toenmalige opperbevelhebber der geallieerde strijdkrachten in W. Europa een volledig overzicht van de operatiën, welke tot het einde der nazi-overheersing en daarmee ook tot de bevrijding van Nederland hebben geleid.

Wat dit boek zo interessant doet zijn is dat hierin niet uitsluitend een overzicht der krijgsgebeurtenissen wordt gegeven, doch dat tevens voorafgaande aan elke fase der operatiën de plannen en de overwegingen waarop deze waren gebaseerd, worden besproken. Aldus verkrijgt men een indruk omtrent de wijze, waarop deze plannen, ook gedurende de uitvoering, op soepele wijze aan de omstandigheden werden aange-

past, nooit gedroomde successen op voortvarende wijze werden uitgebuit en aan onverwachte tegenslagen het hoofd werd geboden.

Niet minder lezenswaardig zijn de passages betreffende de geweldige prestaties van het apparaat dat onder moeilijke omstandigheden en soms op geïmproviseerde wijze de verzorging der strijdende troepen gaande wist te houden.

Alhoewel de vertaling hier en daar minder gelukkig en op een enkel punt minder juist is te noemen, kunnen wij zowel de leek als de „insider” dit boek ter lezing aanbevelen.

De uitgave geschiedde onder auspiciën van de Koninklijke Nederlandse Vereniging „Ons Leger”. Het verdient een woord van waardering, dat de voorzitter dezer vereniging in zijn voorwoord alle Nederlanders memoreert die op enigerlei wijze een aandeel in deze grootste veldtocht hebben gehad.

Publicaties van Sectie G 8 van het Hoofdkwartier
van de Generale Staf uit het in bewerking zijnde stafwerk

NEDERLAND'S VERDEDIGING TEGEN DE DUITSE AANVAL

De Krijgsverrichtingen op het Zuidfront
van de Vesting Holland (XXV)

De krijgsverrichtingen in de Alblasserwaard op 12 t.m. 14 Mei.

(Schetsen 14 en 15)

Wij verlieten de beide op het Eiland van Dordrecht gevormde gevechtsgroepen der Lt. Div. (zie deel XVI en XVII), die aanvankelijk deel hadden uitgemaakt van de z.g. hoofdgroep der Lt.Div., zomede de troepen uit het kantonnement Dordrecht, die zich daarbij hadden aangesloten, op het ogenblik, waarop de overtocht over de Merwede was voltooid.

Zoals t.a.p. werd vermeld, deed de Commandant van de O. gevechtsgroep, nadat hij met het overschot zijner troepen op 13 Mei, omstreeks 13.00, over de spoorbrug bij Sliedrecht de noordelijke Merwede-oever had bereikt, deze brug afsluiten door 1 stuk van 4-II-K.R.A., een stuk pag. van I-2 R.W. en een sectie zw. mitrs. van dit bataljon. De B.C., trok tegen middernacht met het overschot van zijn bataljon (\pm 150 man) terug op Wijngaarden, teneinde dit aldaar de hoog nodige rust te gunnen, onder achterlating aan de Merwede van bovengenoemde brugbezetting en van een veiligheidsafdeling in Sliedrecht. Hetzelfde geschiedde door C-II-K.R.A. met het overschot van zijn Afd., waarbij zich nog slechts één vuurmond bevond. De C.-Gevechtsgroep had zich inmiddels naar de commandopost van C.Lt.Div. te Molenaarsgraaf begeven tot het vragen van nieuwe bevelen. De Afzonderlijke Staf werd daarop weder in de Staf der Lt.Div. opgenomen.

Nadat C.Lt.Div. van het Eiland van Dordrecht was teruggekeerd, had hij, daar over Dordrecht geen telefonische gemeenschap meer met C.Vg.H. was te verkrijgen, zijn Chef van de Staf naar Meerkerk gezonden, teneinde van daaruit C.Vg.H. te bereiken.

De Chef van de Staf stelde C.Vg.H. met de toestand op de hoogte, bracht de verminderde gevechtvaardigheid van de troep naar voren en verzocht, een terugtochtsweg te bepalen, voor het geval de Lt. Div. verder zou moeten terugtrekken.

C.Vg.H. gelastte daarop, dat de Lt.Div. achter Noord en Merwede *onvoorwaardelijk* moest *standhouden* en voegde hieraan toe, dat hij een bevoegd beoordelaar zou zenden om de toestand op te nemen. Als zodanig zond C.Vg.H. een Luitenant-Kolonel, aan wie de (geheime)

bevoegdheid werd verstrekt om, indien de commandovoering over de Lt.Div. n.z.m. ernstig te wensen mocht overlaten, het bevel over deze eenheid van C.Lt.Div. over te nemen. Laatstbedoelde ontving uit de meldingen der commandanten van zijn van het Eiland van Dordrecht teruggekeerde gevechtsgroepen de indruk, dat de troepen oververmoeid waren, zware verliezen hadden geleden en moreel ernstig waren geschokt. Hij achtte het nodig, zulks persoonlijk nogmaals ter kennis van C.Vg.H. te brengen en begaf zich daartoe naar Meerkerk. Ook hem werd de opdracht verstrekt, onvoorwaardelijk stand te houden. Omstreeks middernacht van 13/14 Mei kwam de door C.Vg.H. gezonden Luitenant-Kolonel in de te Molenaarsgraaf gevestigde commandopost van C.Lt.Div. aan.

Inmiddels had C.Lt.Div. in de loop van de avond voorlopige bevelen gegeven voor de bezetting van *het Noord-Merwedefront*. 1 R.W. (min II) rechtstreeks gesteund door I-K.R.A., bleef aan de Noord tussen Kinderdijk (inb.) en Watertoren. Het nieuw te bezetten frontgedeelte trad onder bevel van C-2 R.W., die met de beide uit Dordrecht terugkerende bataljons (I-1 R.W. en II-2 R.W.) het riviervak tussen P1. 120 aan de Noord en Hp. 319 aan de Merwede moest bezetten, terwijl I-2 R.W. voorshands belast bleef met de afsluiting van de brug te Sliedrecht.

II-K.R.A. (twee stukken) werd aangewezen tot rechtstreekse steun van de gevechtsgroep C-2 R.W. De onderdelen konden te Goudriaan uit I.M.T. en A.M.T. munitie aanvullen.

2 R.H.M. werd bestemd om divisiereserve te worden te Molenaarsgraaf, waar de R.C., in de loop van de 14de, dit regiment (zie Deel XIV) verzamelde.

I-II R.A., sedert nacht 12/13 Mei tot steun van 1 R.W. met twee batterijen in stelling N.W. en N. van Sliedrecht, kreeg thans tot taak, 2 R.W. te steunen bij de verdediging van de Merwede.

De D.A.C. verstrekke daartoe in de late namiddag van 13 Mei aan C-I-11 R.A. op diens commandopost bevel, in de komende nacht ten W. en ten O. van Sliedrecht verkende reserve-stellingen te betrekken en van hier echarperend vuur voor te bereiden op de zuidelijke Merwede-oever bij Papendrecht en Baanhoek. Na te voren reeds de, met het oog op het luchtgevaar geboden, stellingverandering van I-K.R.A. te hebben geregeld en bevelen te hebben gegeven voor munitie-aanvulling uit de A.M.T., aanvangende om 21.00, sloot de D.A.C. te Molenaarsgraaf weder bij C.Lt.Div. aan.

C-I-11 R.A. wist, dat de strijd op het eiland van Dordrecht ongunstig was verlopen en dat nog slechts delen van R.W. ternauwernood over de Merwede waren gekomen.

Langs zijn Afdeling waren terugvloeiende onderdelen gekomen, die gedeeltelijk waren teruggezonden. Allerwege deden geruchten over verraad de ronde. De uitgezonden officieren slaagden er niet in, voldoende contact met de commandanten der Wielrijders te krijgen. In zijn rug werden, naar hem werd bericht, de wegen door andere troepen afgesloten.

Uit de berichten van de uitgezonden officieren kreeg hij de indruk, dat hij onbeschermd door eigen troepen, met de onvernielde brug over de Merwede in zijn flank, een prooi kon worden van over die brug aanvallende Duitsers. Toen ook een naar de C.Lt.Div. uitgezonden officier

niet terugkwam, heeft hij tenslotte gehoor gegeven aan de aandrang van Bt.Cn. en besloten, de Afdeling naar het O. te verplaatsen, teneinde te voorkomen, dat deze in handen van de vijand zou vallen.

Dit onjuiste besluit moet worden gezien in de sfeer van geruchten over verraad, parachutisten psychose, wantrouwen, onzekerheid en vermoeidheid, die er overal heerste.

In de nacht is de terugtocht, die ordelijk verliep, tegen de bedoeling verder naar het O. uitgevoerd dan de aanvankelijke opzet was, zodat de Afdeling in Noordeloos terecht kwam. Aldaar kwam de naar C.Lt.Div. gezonden officier terug met een (onjuiste) mededeling van de off. van dienst op de cp., die er toe leidde, dat C.-I-11 R.A. zich meldde bij C.-III-L.K., die inmiddels te Meerkerk was aangekomen. Het III L.K. was bezig met de terugtocht, te zamen met Brig. A op de groep Merwede en groep Lek van het O.front Vg. Holland en in het raam daarvan kreeg I-11 R.A. een opdracht. Bij III L.K. drong het ongunstige verloop van zaken op het eiland van Dordrecht door en toen een gerucht meldde, dat vijandelijke pantserwagens in opmars waren over Molenaarsgraaf, kreeg C.-I-11 R.A. opdracht een Bt. in stelling te brengen aan de Westzijde van Noordeloos, teneinde de kunstweg daarheen te enfileren.

Inmiddels had de D.A.C. van de Lt.Div. vernomen, dat I-11 R.A. was teruggetrokken. Hij begaf zich naar C.-III L.K. en bewerkstelligde, dat deze Afdeling weder ten spoedigste naar de Lt.Div. terugkeerde. Te ongeveer 12.00 was de Afdeling weder bij Sliedrecht terug, waar de D.A.C. een der batterijen ten O. van de kom van het dorp liet stelling nemen.

In de nacht van 13/14 Mei werden de uit Dordrecht in zeer vermoelde toestand op de noordelijke Merwede-oever aangekomen troepen aldaar geordend en in stelling gebracht.

C.-2 R.W. verdeelde het hem toegewezen riviervak in dier voege, dat II-2 R.W. West van een lijn 200 m O. van en evenwijdig aan de Veerweg (kunstweg Papendrecht naar Oud Alblas) stelling nam en II-1 R.W. Oost daarvan. Uit de twee overgebleven stukken van II-K.R.A. werd een sectie gevormd onder bevel van de Res. Eerste Luitenant, C-4 K.R.A., die stelling nam ten westen van Wijngaarden en in de loop van de 14de vuren voorbereidde op punten van de Zuidoever, waar een vijandelijke inscheping kon worden verwacht. Het stuk van 3-II-K.R.A., dat onder zijn bevel uit Dordrecht was teruggekeerd, sloot in de late namiddag van 14 Mei hierbij aan.

14 Mei 7.00 meldde C.-II-2 R.W., dat zijn bataljon de stelling had bezet. Echter ontbraken nog twee sectiën zw.mitr. en de sectie mr. van 8, die in het nachtelijk duister ver waren doorgereden en eerst in de loop van de dag weder konden worden aangetrokken.

C.-II-2 R.W. had uit de overgebleven sectie zijner 3e Compagnie en het personeel der Vbd.A. een nieuwe 3e Compagnie doen vormen onder de C.-Vbd.A. Daarentegen deed de Majoor de 1e Comp. van I-2 R.W. weder bij haar bataljon aansluiten.

C.-II-2 R.W. vestigde tevens de aandacht op de noodzakelijkheid, de spoorbrug bij Sliedrecht te doen springen, waartoe de wielrijders niet meer over de nodige springstoffen beschikten. Aangezien de pioniers der Lt.Div. niet beschikbaar waren, bracht C.Lt.Div. dit verzoek ter kennis van C.-III L.K., die 14 Mei omstreeks 2.00 zijn commandopost

had gevestigd te Weverswijk bij Meerkerk, terwijl zijn legerkorps, zoals medegedeeld, bezig was stelling te nemen achter de Merwede en in de Groep Merwede van de Vg.H., met de rechtervleugel bij Giessendam en derhalve in aansluiting aan de Lt.Div. C.-III L.K. had echter reeds uit eigen beweging ter zake maatregelen genomen en deed de brug 14 Mei om 11.00 springen. Tevens greep C.-III L.K. regelend in t.o.v. de treinen der Lt.Div., aangezien een gedeelte van het Aut. Bat. van III L.K. was aangewezen op gebied, waar zich reeds treinen van de Lt. Div. bleken te bevinden, zodat in de omgeving van Noordeloos een opeenhoping van auto's ontstond.

In verband met deze wrijving en gelet op de algemene tactische toestand stelde C.-III L.K. aan de Commandant van het Veldleger, onder wie hij ressorteerde, 14 Mei omstreeks 10.00 voor, de Lt.Div. (evenals alle troepen in de Alblasserwaard) onder zijn bevel te stellen. Hiermede zou inderdaad een betere bevelsregeling worden geschapen.

De C.V. stemde met dit voorstel in, zegde toe, de sanctie van de O.L.Z. hiervoor te zullen vragen en beval C.-III L.K., in afwachting van deze sanctie, te handelen alsof zij reeds ware verleend. Tot het verlenen dezer sanctie is het echter niet meer gekomen, ook is C.Vg. H., onder wiens bevel de Lt. Div. tot dusver stond, van een en ander onkundig gebleven.

Oost van II-2 R.W. kwam II-1 R.W. in stelling.

De 1 en 2 Depot Comp. Pontonniers marcheerde naar Sliedrecht, waarna de Kapitein, commandant hen met autobussen naar Schoonhoven deed vervoeren.

De 3 Depot Comp. Pontonniers en de Depot Comp Torpedisten gingen, op last van de Depot-commandant in Papendrecht tot legering over.

Het aldaar onderbrengen van troepen kostte veel moeite, aangezien te Papendrecht reeds uit Apeldoorn e.o. geëvacueerde bevolking was ingekwartierd.

C.-III-14 R.A. begaf zich met het personeel van deze Afd. naar Gouda, van waar hij telefonisch verband opnam met C.Vg.H. en deed zijn afdeling vervolgens, op diens last, naar 's-Gravenhage vervoeren, ten einde aldaar weder artilleristisch te worden ingedeeld.

De wielrijders richtten zich bij het aanbreken van de dag ter verdediging in. De enkele uren rust, voor velen de eerste sedert 9 Mei, en de mogelijkheid, buiten rechtstreekse aanraking met de vijand tot zich zelf te komen, deden de troep zich snel herstellen.

De door C.Vg.H. gezonden hoofdofficier bezocht in de morgen van 14 Mei de troepen en deelde daarna C.Vg.H. telefonisch mede, dat hij de divisie in volkomen gevechtswaardige toestand had aangetroffen, gereed om elke gewenste opdracht uit te voeren, zodat hij geen termen had gevonden, om van zijn geheime bevoegdheid gebruik te maken. Hij keerde daarop naar 's-Gravenhage terug.

C.Lt.Div. verplaatste in de vroege morgen van 14 Mei opnieuw zijn commandopost, thans naar Brandwijk. Uit het weinige materiaal der Vbd. A., dat nog beschikbaar was, werd te 12.00 bij ieder der beide R.Cn., die zich beiden te Oud Alblas bevonden, een lichte radiopost gedetacheerd.

Het Hoofd van de Verbindingsdienst der Lt.Div. had voorts de P.T.T. telefoonverbinding Oud-Alblas—Dordrecht op een geschikte plaats doen

doorsnijden en de van Oud-Alblas komende geleiding doorverbonden op een der geleidingen, voerenden naar Bleskensgraaf, welke geleiding in de richting van Dordrecht eveneens werd verbroken. Tevens werd van Goudriaan een veldkabel gelegd naar Noordeloos, in welke plaats het telefoonstation op Gorinchem was aangesloten. Op deze wijze werd het, na de uitschakeling van Dordrecht, weder mogelijk via Gorinchem-Utrecht het gehele achterland te bereiken.

Van omstreeks 9.30 af vertoonden zich in de Noordrand van Dordrecht Duitse troepen, waarmede vuur werd gewisseld.

Enige tijd later bereikte C.-II-2 R.W., via de Opperwachtmeester der Kon. Marechaussee te Papendrecht, een telefonische mededeling van de Burgemeester van Dordrecht, inhoudende, dat de stad aan de Duitse troepen was overgegeven en dat werd verzocht, niet op de stad te schieten, daar van Duitse zijde was bedreigd haar anders te zullen bombarderen. C.-II-2 R.W. liet langs dezelfde weg weten dat zijntwege aan dit verzoek zou worden voldaan, zolang van Duitse zijde ook niet werd gevraagd en geen overgangspogingen in het werk zouden worden gesteld. Omstreeks 12.00 liet C.Lt.Div. aan C.-2 R.W. weten, dat hij deze beslissing — tot nader bericht van C.Vg.H., die terzake werd onder-richt — sanctioneerde.

Desondanks werd omsteeks 15.50 hevig mitrailleurvuur ontvangen uit Zwijndrecht en Dordrecht, hoofdzakelijk gericht op de aanlegsteiger van het stoompontveer, dat enkele gewonden veroorzaakte en door II-2 R.W. krachtig werd beantwoord. De overgebleven drie stukken pag. van dit bataljon brachten een vijandelijk mitrailleurnest tot zwijgen en joegen met hun vuur een vijandelijke afdeling, die zich op een sleepboot wilde inschepen, uiteen. Ook de sectie mortieren van II-1 R.W. belette met een achttal schoten — de eerste en enige door haar afgegeven — een vijandelijke inschepingspoging. Na aldus te hebben onder-onden, dat de Nederlandse weerstand nog niet was gebroken, verflauwde het vuur geleidelijk weer.

C.Lt.Div. had inmiddels van C.Vg.H. de beschikking verkregen over het uit Dordrecht teruggetrokken *Depot der Pontonniers en Torpedisten* en deelde, in een te 15.50 uitgegeven schriftelijk bevel, de Depot Comp. Torpedisten in bij 1 R.W. en de drie Depot Compn. Pontonniers bij 2 R.W., met de opdracht deze respectievelijk te bestemmen voor de afsluiting van de Noord tussen Kinderdijk en de Lek en voor de afsluiting van de Noord tussen Pl. 120 en Pl. 122 (het open vak tussen 1 R.W. en 2 R.W.) en van de Merwede tussen Hp. 319 en de spoorbrug bij Sliedrecht (het open vak tussen II-1 R.W. en I-2 R.W.). De Depot Comp. Torpedisten werd daarop met auto's van Papendrecht naar Kinderdijk verplaatst, terwijl de 3e Depot Comp. Pontonniers — die voor een groot deel uit recruten en non-combattanten bestond — tussen Hp. 319 en de spoorbrug bij Sliedrecht stelling nam. De beide andere Depot Compn. Pontonniers, die door C.-2 R.W. werden bestemd voor het open vak tussen 1 R.W. en 2 R.W., moesten eerst uit Schoonhoven worden aange-trokken en kwamen niet meer tot inzet.

Voorts ontving de Lt.Div. in de loop van de nam. nog enige versterking van C.-III L.K., die uit de hem door C.Lt.Div. verstrekte inlichtingen een zeer gunstig beeld had gekregen omtrent de stand van zaken bij deze eenheid.

Bovendien had C.-III L.K. om 14.45, d.t.v. de C.V. de vraag van de O.L.Z. ontvangen, of het hem mogelijk zou zijn een gedeelte van het front der Lt.Div. over te nemen, aangezien uit de meldingen van C.Lt.Div. aan C.Vg.H. de indruk was verkregen, dat de Lt.Div. niet in staat zou zijn, het Noord/Merwedefront van Kinderdijk tot Sliedrecht op de duur te houden. Bij een bespreking op de commandopost van III L.K. tussen de L.K.C. en een door C.Lt.Div. gezonden officier, werd echter uitgemaakt, dat de Lt.Div. zich voorshands in de ingenomen stelling zou handhaven, doch C.-III L.K. enige versterking zou zenden.

C.-III L.K. zond daarop 1-III-25 R.I., afkomstig uit de Brigade G, na deze compagnie eerst met gevorderde rijwielen te hebben uitgerust. C.Lt.Div. plaatste deze compagnie, ter versterking van de uit 2 R.H.M. bestaande divisiereserve, te Molenaarsgraaf.

De Res. Majoor Commandant van I-26 R.I., welk bataljon op goede wijze aan het Maas-Waalkanaal had gestreden en vervolgens bij III L.K. was aangesloten, doch nog slechts \pm 70 man telde, ontving van C.-III L.K. opdracht, stelling te nemen in de lijn Ammerstol—Ottoland achter de Boezem van de Overwaard, teneinde de Lt. Div. indien de vijand de Noord of de Merwede mocht forceren, in deze lijn op te nemen.

Terwijl de compagnieën van het Depot pontonniers en torpedisten opnieuw werden ingedeeld, leidde het gedurende de vorige dagen opgekropte wantrouwen tegen de Depotcommandant, (Kantonnementscommandant Dordrecht) (zie deel XII, XIII en XIV) tot een voor deze noodlottige uitbarsting. De Res. Kapitein, C.-M.C.-I-2 R.W. en de Res. 1e Luitenant wnd. Bat.adjudant — laatstgenoemde door de B.C. naar Sliedrecht gezonden ter verificering van een gerucht, dat zich aldaar boten met Duitsers op de rivier zouden bevinden — troffen aldaar bovengenoemde Luitenant-Kolonel aan, vergezeld door zijn Kapitein-adj., een Res. Majoor en een Res. Kapitein en voelden zich genoopt, ter voorkoming, naar zij meenden van verder verraad, tot arrestatie van deze officieren over te gaan. Toen de Overste zich hiertegen verzette en een beweging maakte, alsof hij zijn pistool wilde trekken, werd hij door de Luitenant wnd. Bat.adj. neergeschoten; hij stierf enkele uren later aan de bekomen verwonding. De drie overige gearresteerde officieren werden voor C.Lt.Div. geleid en door deze, na gehouden onderzoek, in vrijheid gesteld.

Terwijl de weerstand langs Noord en Merwede zich consolideerde, zij het ook dat de gehavende Lt.Div. met de geringe versterkingen op het 14 km lange rivierfront nauwelijks een gesloten vuurfront tot stand kon brengen, en de slagvaardigheid van de uit Dordrecht teruggekeerde troepen werd hersteld, cirkelden talrijke afdelingen bombardeervliegtuigen boven de Ablasserwaard. In het N.W. verschenen grote rookwolken, die de gehele lucht verduisterden. Het gerucht verspreidde zich, dat Rotterdam was gebombardeerd, enige tijd later gevolgd door het aanvankelijk als ongeloofwaardig verworpen bericht, dat de Nederlandse weermacht de wapens zou hebben neergelegd.

Omstreeks 17.30 ontving C.Lt.Div. door een officier, gezonden door C.-III L.K. de officiële bevestiging van de door de O.L.Z. genomen beslissing. Op last van C.Lt.Div. stelden Cn.-1 R.W. en 2 R.W. zich daarop door een parlementair in verbinding met de commandanten der tegenover hen liggende Duitse troepen, terwijl 15 Mei omstreeks 8.30

een Duits parlementair, Hauptman *Sanders*, Commandant van het aan de Noord liggende bataljon valschermjagers, zich bij C.Lt.Div., ver-voegde tot het geven van aanwijzingen. In de loop van 15 Mei volgde, voor de troepen Z. van de lijn Alblasserdam—Oud Alblas—Molenaarsgraaf te Papendrecht en voor die N. van deze lijn bij de brug te Alblasserdam, de droeve taak, de wapens daadwerkelijk neer te leggen. Aan de officieren werden de dolken teruggegeven. C.Lt.Div. kreeg opdracht, zich te begeven naar de Staf der 7 Vliegerdivisie te Rijsoord en vervolgens naar het „Armee Oberkommando” van het 18e Leger te Tilburg, waar hem werd medegedeeld, dat de ontwapende Lt.Div. voorshands ter plaatse moest blijven legeren.

Einde van de Off. Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

MENINGEN VAN ANDEREN

Straalaandrijving en raketten.

Als reserveofficier lees ik steeds met belangstelling Uw maandblad; als chemicus zij het mij vergund, het volgende onder Uw aandacht te brengen:

In het nummer van October 1948 (blz. 608—620) bespreekt de Kapitein der Infanterie KNIL. K. A. de Vries o.a. een raket, welke tegen de aanvang van de laatste wereldoorlog in aanbouw was (blz. 619).

Hierbij merkt de schrijver op, dat de druk van de gasvormige zuurstof, die zich boven de vloeibare zuurstof bevindt, voldoende zou zijn om zowel de vloeibare zuurstof als de brandstof naar de verbrandingskamer te voeren.

Dit nu is alleen mogelijk, als deze druk hoger is dan die, welke tijdens de verbranding in de verbrandingskamer heerst. Dan zou dus ook het zuurstofreservoir benevens de ruimte om de brandstof-tank van een dikkere wand voorzien moeten zijn dan de verbrandingskamer. Hierbij zou dus een van de grootste voordelen van de raket met afzonderlijke verbrandingskamer, n.l. de mogelijkheid tot behoud van een hoge gasdruk in de verbrandingskamer en de voordelen daarvan, zonder dat het gehele raketomhulsel stevig behoeft te zijn, verloren gaan.

Ook is de grootste druk die gasvormige O₂ in contact (en evenwicht) met de vloeibare phase kan uitoefenen ge-

lijk aan de kritische druk, die 49.7 atmosferen bedraagt.

De druk in de verbrandingskamer zou dan hoger moeten zijn dan dat bedrag, en het valt te betwijfelen of de raket onder deze omstandigheden tot bevredigende prestaties in staat is.

Een van de grootste moeilijkheden, die de Duitsers hebben moeten overwinnen bij de bouw van de V-2 was dan ook het construeren van een pomp, die in staat was in enkele seconden tijds vele tonnen vloeibare zuurstof en alcohol onder hoge druk in de verbrandingsruimte te persen, alsmede de daartoe benodigde krachtbron.

Tenslotte lijkt mij het bijschrift bij de in het artikel opgenomen fig. 6 (blz. 618) minder gelukkig, want daardoor wordt de indruk gevestigd, als zou de werking van de reactiemotor door gyroscopen geregeld worden.

Beter lijkt mij dan ook het bijschrift: „Door gyroscopen bestuurd raket met reactiemotor en samendrukbare brandstofhouder.”

Met deze aantekening hoop ik ertoe te hebben medegewerkt, de inhoud van Uw maandblad te verduidelijken.

F. HARTOG

Reserve Tweede Luitenant
der Huzaren
6e Eskadron Vechtwagens
„V”-Brigade.

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

van het

Kon. Nederl. Indonesisch Leger

DE ACTIE

VAN APRIL 1942—SEPTEMBER 1944 IN NIEUW GUINEA

(Zie de schetskaart gevoegd bij het verslag van de actie gevoerd op de *Kei-, Aroe en Tanimbar* eilanden.)

Nieuw Guinea was slechts zeer zwak door onze troepen bezet. In het noordelijk gedeelte was te *Manokwari* een garnizoen ter sterkte van 4 brigades (in totaal 73 man) gelegerd, welk Detachement na 8 December 1941 nog werd versterkt met 56 dienstplichtigen afkomstig van de in de nabijheid van *Manokwari* gevestigde *Immigratie Kolonie*. Automatische wapens waren niet beschikbaar, evenmin waren luchtafweermiddelen ingedeeld.

In Februari 1942 achtte de detachementscommandant, de kapitein der Infanterie *J. B. H. Willemsz Geeroms*, het in verband met de voedselvoorziening noodzakelijk om een gedeelte van de dienstplichtigen, naar de door hen in cultuur gebrachte gronden te doen terugkeren, waardoor de sterkte van de beschikbare troepen tot een 100 man terugliep.

Voorts had de detachementscommandant maatregelen getroffen voor het inrichten van een evacuatiekamp voor \pm 250 vrouwen en kinderen nabij *Oransbari* op 60 km. afstand van *Manokwari* gelegen. In verband met het steeds vorderen van de Japanse opmars in O. richting werd dit kamp in de loop van de maand Februari 1942 betrokken.

Ter dekking van dit kamp werd 1 brigade bestemd, zodat voor de verdediging van *Manokwari* weinig troepen overbleven. De detachementscommandant had dan ook ernstig rekening gehouden met de mogelijkheid, dat bij het landen van een overmachtige vijand, hij met zijn troepen naar het binnenland zou moeten uitwijken. Daartoe waren verschillende vivres depots opgericht.

Op de 12e April 1942 verscheen een zeer sterke Japanse transportvloot voor *Manokwari*. Ruim 100 transportschepen werden waargenomen. De detachementscommandant achtte zijn detachement te zwak om aan de landende vijand weerstand te bieden en week volgens het daartoe opgemaakte plan naar het binnenland uit, teneinde aldaar de guerilla-oorlog te voeren.

Mede tengevolge van de weinige medewerking welke van de Papoea bevolking werd ondervonden, hebben onze troepen in het onherbergzame binnenland van *Nieuw Guinea* aan grote ontberingen blootgestaan.

Herhaalde malen moesten aanvallen van vijandige Papoeastammen onder Japanse leiding op onze bivaks worden afgeslagen. Ten gevolge van de slechte voedsel toestand kwamen velen om het leven, terwijl door de grote slijtage van het schoeisel de marsvaardigheid in sterke mate verminderde. Men dacht er echter niet over zich aan de Jap. over te geven; waar de gelegenheid zich voordeed werd aan de vijand zoveel mogelijk nadeel berokkend.

1 April 1944 werd ons een gevoelige slag toegebracht. Op de 18e April werd het voornaamste bivak overvallen, waardoor de kapitein *Willemsz Geeroms* en met hem vele andere militairen in handen van de vijand geraakten en door de meedogenloze vijand werden geëxecuteerd.

Een van de onderofficieren, die had weten te ontsnappen, splitste de nog overgebleven troep in patrouilles, die tot opdracht kregen om contact te zoeken met geallieerde troepen, die volgens binnengekomen geruchten op de N. kust van *Nieuw Guinea* zouden zijn geland.

Het zou echter nog tot September 1944 duren voordat contact met *Sansapor*, waar inmiddels een Ned. bestuurspost was gevestigd, werd verkregen.

De guerilla-troep, welke tot 14 man was geslonken, werd na in *Australië* een welverdiende rust te hebben genoten, voor de bevrijding van het overige gedeelte van *Ned. Indië* ingezet.

DE ACTIE

OP DE KEI-, AROE- EN TANIMBAR-EILANDEN IN '42

Bijlage: Een schetskaart.

A. Inleiding.

Deze tussen *Nieuw Guinea* en *Australië* liggende eilandengroepen waren door de Japanners bij hun opmars naar het Oosten ongemeind gelaten. Het Nederlandse gezag had zich op deze eilanden, gesteund door de te *Dobo*, *Toeal* en *Saumlaki* gelegerde veldpolitie detachementen, weten te handhaven.

De moeilijkheden, waarmede deze gezagsdragers te kampen hadden waren echter vele. Tengevolge van de bezetting door de Japanners van het overige deel van de archipel waren genoemde eilanden geïsoleerd komen te liggen. Invoer van het voorname voedingsmiddel t.w. rijst vond niet meer plaats, zodat de bewoners op de producten van eigen bodem waren aangewezen. Vooral te *Dobo* had de aldaar aanwezige bestuursambtenaren met grote moeilijkheden te kampen.

Dobo vormde een klein, maar druk centrum in de *Oostelijke Molukken*. Het geregelde bezoek van de Japanse parelvissersvloot maakte het tot een aantrekkingspunt van vele vreemde elementen.

De inheemsen van de gehele omgeving (*Timor*, *Ambon* en de *Kei Eilanden*) stroomden toe en bleven te *Dobo* gevestigd, ook toen de parelvisserij in bloei afnam, aangezien daarnaast de aankap en handel in ijzerhout ging toenemen. Zodoende bestond de bevolking van *Dobo*

voor een zeer groot gedeelte uit vreemdelingen (niet *Aroezenen*) van over het algemeen slecht gehalte, te hooi en te gras levend van wat er zo telkens te doen viel.

Na 8 *December* 1941 vielen nagenoeg alle scheepsverbindingen uit, waardoor velen werkloos werden. Na de val van *Ambon* en vooral na de capitulatie op 8 *Maart* 1942 was duidelijk het toenemen van de spanning en onrust onder de bevolking waarneembaar. De verkenning door Japanse vliegtuigen veroorzaakte angst; vele vrouwen en kinderen werden buiten de kota gebracht.

Het Bestuur kreeg het steeds moeilijker, de geld- en voedselvoorraad raakte op, de ingestelde distributie werd steeds beperkter. Het detachement veldpolitie uit haar door bombardement vernielde kazerne verjaagd, gescheiden van gezin levend, onderbetaald en minder goed gevoed, en niet krachtig geleid, ging de moed verliezen.

Het Hoofd van Plaatselijk Bestuur die een weinig gezien persoon was, ging hoe langer hoe meer de greep op de bevolking verliezen. De ontevredenheid nam hand over hand toe en resulteerde in een opstand op 30 April 1942, welke werd geleid door enkele ongere elementen.

Men nam het Hoofd van Plaatselijk Bestuur gevangen en ontwapende het Detachement veldpolitie. Genoemde bestuursambtenaar werd met nog enkele andere gevangen genomen Europeanen door de opstandelingen naar *Ambon* overgebracht en aldaar aan de Japanse bezetter uitgeleverd.

B. Voorbereidingen met het oog op het bezetten van de eilanden.

Inmiddels werden door de naar *Australië* uitgeweken Regeringsambtenaren plannen beraamd om de *Kei*-, *Aroe*- en *Tanimbar* eilanden, zomede *Zuid Nieuw Guinea*, dat ook nog in onze handen was, met troepen te bezetten, teneinde deze voor de defensie van *Australië* belangrijke keten zo lang mogelijk in handen te houden. Uiteraard was er uit een politiek oogpunt veel aan gelegen om ons gezag in het gedeelte van Ned. Indië, dat ons nog was overgebleven, te handhaven.

Een door de kapitein v.d. Gen. Staf *S. H. Spoor* van 10—14 Juni 1942 uitgevoerde verkenning resulteerde in het nemen van het besluit om te *Dobo*, *Saumlaki* en *Toeal* zomede in *Zuid Nieuw Guinea* troepen te leggen en de zetel van de Assistent Resident van *Toeal* naar *Merauke* te verplaatsen.

Gelet op het feit, dat het slechts aan een gering aantal troepen was gelukt om zich aan de greep van de Jap te onttrekken kon slechts tot een zwakke bezetting van genoemde plaatsen worden overgegaan.

Het in *Australië* beschikbare contingent van het KNIL bestond in hoofdzaak uit de compagnie, welke met het overbrengen van de Japanse geïnterneerden van Java naar *Australië* was belast geweest en uit een detachement, dat na de olie-installaties te *Babo* (*Nieuw Guinea*) te hebben vernield naar *Australië* was teruggenomen.

De beschikbare troepen werden als volgt over de verschillende nieuw te vormen detachementen verdeeld.

Detachement <i>Merauke</i>	154 man (w.o. 4 offn.)
Detachement <i>Dobo</i>	43 man (w.o. 2 offn.)
Detachement <i>Toeal</i>	41 man (w.o. 1 off.)
Detachement <i>Saumlaki</i>	19 man (onder commando van een sergeant 1e kl.)

Het Detachement *Merauke* werd op 23 Juni 1942 te *Townsville* (O. kust van *Australië*) ingescheept en bereikte na het opnemen van een 20-tal op *Thursday Island* aanwezige militairen van het KNIL zonder ongevallen *Merauke*.

De overige detachementen vertrokken op 23 Juni 1942 per trein uit *Melbourne* en scheepten te *Darwin* in.

C. Detachement Dobo.

In verband met het feit, dat bij de landing van onze troepen weerstand kon worden verwacht — op 30 April 1942 was, zoals wij boven zagen, te *Dobo* opstand uitgebroken — was bepaald, dat het voor *Toeal* bestemde detachement aan de landing op *Dobo* zou deelnemen om na afloop daarvan zijn bestemming te volgen.

Op 17 Mei 1942 was het aan de Nederlands gezinde groep te *Dobo* gelukt om zich van het gezag meester te maken, zodat de landing van onze troepen op 12 Juli ongestoord geschiedde, tengevolge waarvan nog diezelfde middag de voor *Toeal* bestemde afdeling derwaarts kon vertrekken.

De detachementscommandant, die tot opdracht had om

a. orde en rust te *Dobo* te herstellen.

b. het Nederlands Gezag op de *Aroe* eilanden op krachtige wijze te vestigen en te handhaven.

c. een Japanse agressie met de ter beschikking staande middelen zo krachtig mogelijk tegen te gaan en bij een aanval door overmachtige vijandelijke krachten naar andere gebiedsdelen van de *Aroe* eilanden voor het voeren van de guerillastrijd uit te wijken, ving onmiddellijk na aankomst aan met het houden van een onderzoek naar aanleiding van het gebeurde op 30 April 1942.

Patrouilles werden uitgezonden om voortvluchtige elementen, die aan de opstand hadden deelgenomen op te sporen, overigens deed zich niets bijzonders te *Dobo* voor.

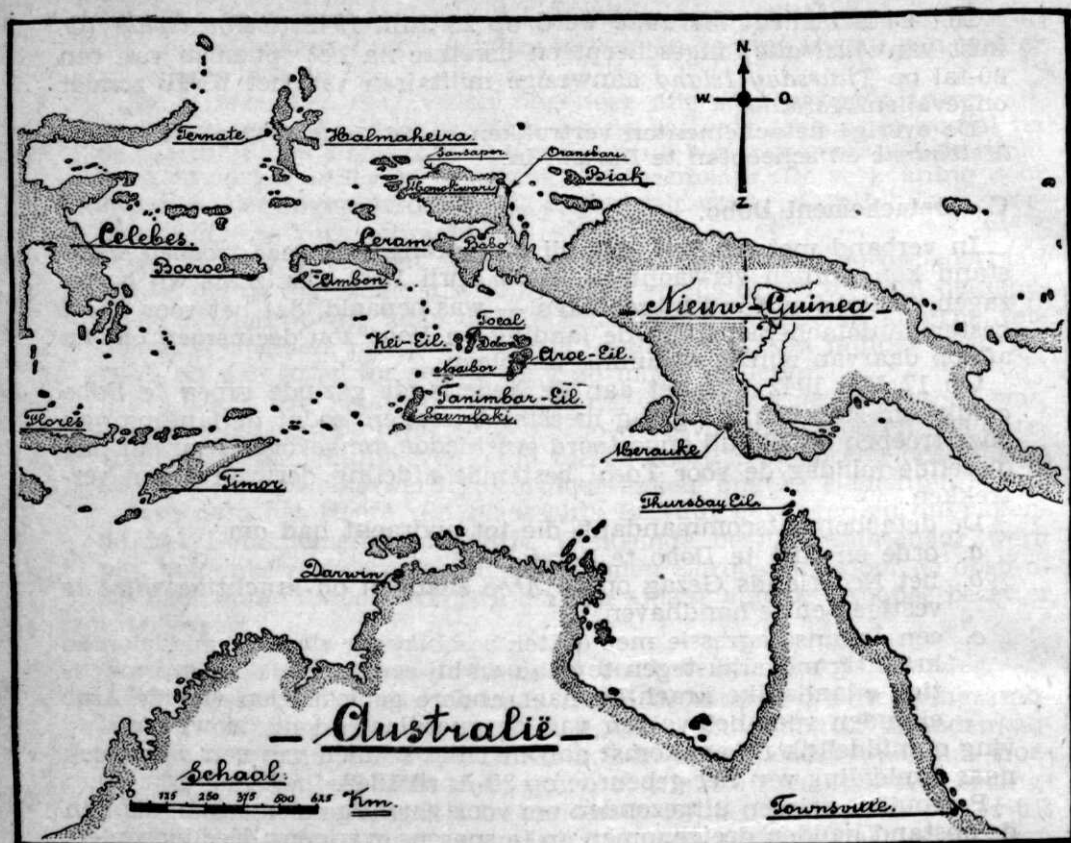
Ongeveer medio Juli werd uit *Australië* een telegram ontvangen, dat in verband met binnengekomen berichten rekening moest worden gehouden met een vijandelijke aanval op *Toeal*, in verband waarmee ook ten aanzien van het detachement te *Dobo* verhoogde waakzaamheid was geboden.

Op 28 Juli 1942 werd boven *Dobo* een Jap. vliegtuig waargenomen, dat na een 10-tal minuten in N.W. richting verdween.

Op 30 Juli 1942 te ongeveer 5.00 werd het detachement gealarmeerd door een bericht van de bij de haven op post staande politie-agent, dat een schip de haven binnen voer. Hoewel oorspronkelijk werd gedacht dat het hier een eigen schip met levensmiddelen betrof, bleek weldra, dat men met een vijandelijk schip had te maken.

De op de vuurtoren geplaatste post had vermoedelijk ten gevolge van de duisternis geen scheepsbewegingen waargenomen, ten gevolge waarvan het detachement werd verrast.

De commandant zag geen kans om zijn troepen nog ter plaatse weerstand te doen bieden en trok naar het Zuiden van het eiland terug, waar in de loop van de dag het grootste gedeelte van de troepen zich verzamelde. Op grond van binnengekomen berichten, dat de Jappen met ongeveer 200 man waren geland en dat 2 Japanse oorlogsschepen op

de rede lagen, besloot de detachementscommandant het eiland te verlaten en zich naar het hoofdeiland van de Aroe eilanden te begeven.

Op 3 Augustus 1942 was het grootste gedeelte van het detachement verzameld, waarna op grond van de binnengekomen berichten, dat de Japanse bezetting voor een gedeelte was verdwenen en dat een 60-tal voor het bezetten van Dobo was achtergebleven, werd besloten om naar het eiland, waarop Dobo was gelegen terug te keren en Dobo te heroveren. Het detachement wist het eiland onopgemerkt te naderen en rukte in de nacht van 6 op 7 Augustus 1942 naar Dobo op.

De vijand bleek, vermoedelijk ten gevolge van verraad, op zijn hoede te zijn, zodat deze veroveringspoging mislukte.

De detachementscommandant besloot tengevolge van de vermoedelijkheid van de troep en in verband met het feit, dat ter plaatse over geen voedsel werd beschikt, naar het hoofdeiland terug te keren.

De vijand nam nu ter bewaking van de kusten van het eiland uitgebreide maatregelen, in verband waarmee een onopgemerkte nadering onmogelijk was geworden.

Volstaan werd met het bezetten van Ngaibor gelegen in de streek van waaruit in normale tijden Dobo van voedsel werd voorzien, teneinde hierdoor de vijand aanvoer van levensmiddelen te ontzeggen.

De vijand bepaalde zich tot het bezet houden van Dobo en ondernam

geen pogingen om onze troep te *Ngaibor* lastig te vallen.

In September 1942 werd in *Australië* besloten om tot evacuatie van het detachement over te gaan, hetgeen op 16 September 1942 plaats vond.

D. Detachement te Toeal.

Gelijk met de aanval op *Dobo* werd door de Japanners een aanslag op *Toeal* gepleegd. Het detachement werd overrompeld en gevangelijk naar *Ambon* afgevoerd. Slechts enkelen gelukte het naar de *Tanimbar* eilanden te ontsnappen.

E. Detachement te Saumlaki.

Zoals boven reeds vermeld, was voor het bezetten van *Saumlaki* slechts een brigade ter sterkte van 19 man uitgetrokken, welke brigade zich op zeer succesvolle wijze van haar taak heeft gekweten.

Op 30 Juli 1942 te ongeveer 3.30 werd de brigadecommandant, de sergeant eerste klasse *J. Tahya*, door de bij de pier opgestelde post gewekt met de mededeling, dat een motorboot de baai binnenvoer. Daar de commandant een boot uit *Australië* verwachtte, werd door hem geen alarm gemaakt en begaf hij zich ter nadere verkenning naar de pier. Aldaar ontdekte hij, dat twee oorlogsschepen voor anker tegenover het eindpunt van de pier lagen. Om geen argwaan te wekken, liep de brigadecommandant terug en liet hij in alle stilte de van te voren ingerichte stellingen betrekken.

Te 4.00 landden de Japanners ter weerszijde van de pier en rukten langs de pier in een colonne met vieren op. Toen deze colonne op 200 meter van de onzen was genaderd werd het vuur geopend met het gevolg dat de gehele Japanse troep binnen de kortst mogelijke tijd was opgeruimd. De Japanners gingen vervolgens er toe over om de plaats met hun scheepsgeschut te bevuren, van welk vuur de onzen echter geen last ondervonden.

De Japanse sloepen waren inmiddels teruggekeerd, waarna een tweede landing maar nu in breder front volde. Ook deze landing kon dank zij het feit, dat onze zeer goed gecamoufleerde stellingen, door de vijand niet konden worden ontdekt, worden afgeslagen.

Na 6.00 vielen de eerste treffers op de door onzen ingenomen stellingen en was de brigadecommandant te 6.20 gedwongen om het bevel tot het aanvaarden van de terugtocht te geven.

Deze terugtochtsweg was van te voren verkend, zodat de commandant zich hierover geen zorgen behoefde te maken. Na de achtergelaten munitie, geheime bescheiden, en benzine te hebben vernield en zich van de juiste uitvoering van de door hem gegeven opdracht tot vernieling van het radiostation te hebben overtuigd, begaf de brigadecommandant zich naar het aan de Westkust van het eiland gelegen door hem opgegeven verzamelpunt.

Het zou echter nog tot 8 Augustus duren voor dat deze energieke brigadecommandant er in slaagde om een zeewaardige prauw te bemachtigen, waarmee de reis naar *Australië* kon worden aanvaard. Op 16 Augustus bereikten de dapperen van *Saumlaki Darwin* vanwaar zij op 19 Augustus naar *Melbourne* vertrokken.

Aan hun opdracht hadden zij op schitterende wijze voldaan.

Einde van de Officiële Mededelingen van het K.N.I.L.

DE TOEKOMST DER VLEGVELDVERDEDIGING IN NED.-INDIË

door J. STRAUS, Kap. der Art., Chef Veiligheidsdienst der Mil. Luchtvaart in Indonesië.

Op grond van de thans opgedane ervaringen, die uiteraard voor het grootste deel gebaseerd zijn op de „kleine oorlog” is het toch reeds mogelijk enkele conclusies te trekken t.a.v. de organisatie en samenstelling der toekomstige vliegveldverdediging in Ned.-Indië. Hierbij wordt van de veronderstelling uitgegaan, dat in de toekomst alle bij de militaire luchtvaart in gebruik zijnde vliegbases ook door troepen van de militaire luchtvaart zullen worden bewaakt en verdedigd. De reeds opgerichte en ingezette luchtvaarttroepen wijzen op een ook bij hogere instanties aanwezige opvatting, die hiermee parallel loopt. Op grond van dezelfde overwegingen, die tot het vorengenoemde leiden, wordt door ons ook de indeling van tot de vliegbasisverdediging behorende luchtdoelartillerie bij de militaire luchtvaart bepleit. Immers deze overwegingen zijn:

- 1e. het niet afhankelijk kunnen stellen van de veiligheid van een vliegveld van het feit of een terr.Cdt. hiervoor troepen ter beschikking heeft en wil stellen;
- 2e. voortdurend aanwezig hebben van een eenheid, die voldoende vuur- en stootkracht bezit, om een onverwachte aanval (strategische overval) in eerste instantie te kunnen opvangen; hierbij wordt speciaal gedacht aan de inzet van parachutisten en luchtlandingstroepen;
- 3e. een coördinatie van alle met deze verdediging belast zijnde onderdelen is pas mogelijk, wanneer althans het tactisch bevel in één hand, t.w. van de militaire luchtvaart, ligt.

Speciaal de onder 3 genoemde overweging is met betrekking tot de Lu. A van doorslaggevend belang. De zware en middelbare luchtdoelartillerie voor het ogenblik buiten beschouwing latende, zal voor de verdediging tegen aanvallen in scheervlucht en duikvlucht (strafing) voornamelijk nog licht luchtdoelgeschut (plm. 4 cm) en luchtdoelmitrailleurs (2 cm) worden ingezet. Deze vuurmonden zijn in hun huidige ontwikkelingsstadium tevens zeer goed te gebruiken tegen gronddoelen, waarbij hun grote vuursnelheid, hun directe richting en lichtspoor correctie ze geschikt maken voor gebruik tegen kleine doelen, infanterie, enkele voertuigen en dergelijke. Zij vormen hierdoor een waardevolle ondersteuning van de grondverdediging. Inpassing in een vuurplan, waarbij natuurlijk hun primaire taak altijd de luchtverdediging blijft, verlicht de taak van de infanterie bij een directe aanval op een vliegveld aanmerkelijk.

Uiteraard zal de vraag gesteld worden, wat deze luchtdoelartillerie en infanterie in tijd van vrede te doen zullen hebben op de vliegvelden. Men dient hierbij in aanmerking te nemen, dat hier een staand leger beschouwd wordt, dat deze troepen dus permanent aanwezig zijn en het hier niet gaat om dienstplichtigen, die alleen in tijd van oorlogsdrei-

ging onder de wapenen worden geroepen. De practijk heeft geleerd dat de normale bewaking van vliegvelden, ook in volkomen rustige gebieden, zeer veel van het wachtpersoneel eist. Een enkele compagnie is hierdoor zo zeer belast, dat van enige voortgezette opleiding of onderhouden van de geoefendheid geen sprake is. Stelt men als minimum aantal troepen op een vliegbasis een compagnie luchtvaarttroepen en een batterij luchtdoelartillerie (over welker samenstelling later, dan zullen deze, in vredestand gecombineerd bewakingsdiensten verrichtende, hierdoor tevens in de gelegenheid zijn hun personeel de znodige wachtvrije nachten te geven en daardoor tijd ter beschikking krijgen om de gevechtswaardigheid te onderhouden.

In oorlogstijd zal de batterij Lu.A. voortdurend paraat moeten zijn, waarbij dan tevens een belangrijk deel van de bewaking op haar schouder rust. De infanterie zal de nodige nachtwachtdiensten verrichten en aanvulling van de dagwachten leveren.

Op deze wijze wordt een redelijke taakverdeling bereikt. De infanterie is in staat, snel en krachtig in te grijpen bij een onverwachte aanval, hetzij van parachutisten, hetzij van landingstroepen. Hun optreden moet offensief zijn, terwijl geen tijd mag worden gelaten aan de geïande troepen om zich te organiseren. *Volledige motorisering van en indeling van enkele gepantserde voertuigen bij deze compagnie is dan ook noodzakelijk.*

Overeenkomstig de organisatie van de in de laatste oorlog opgetreden luchtvaarttroepen der geallieerden wordt een dergelijke compagnie gedacht te zijn samengesteld uit b.v. stafpeloton (waarin een verbindingsverplegings-transport-administratie- en geneeskundige sectie), 3 tirailleurpelotons, 1 mortierpeloton op carrier, 1 carrierpeloton, uitgerust met brens of zware mitrailleurs.

De samenstelling van de luchtdoelartillerie voor deze directe verdediging stellen wij ons voor met als minimum 1 batterij, welke batterij dan bestaat uit 6 stukken 4tl. en een sectie van 4 stukken 2 tl. of daarmee overeenkomstige, nog te ontwikkelen wapens.

Het zal de lezer duidelijk zijn, dat onze gedachtengang in het schema past, waarbij alle luchtverdedigingsmiddelen onder één tactisch commando worden gebracht, hierbij voortbouwende op de ervaringen in de vooroorlogse jaren reeds in Nederland met het commando luchtverdediging opgedaan.

Een goede samenwerking tussen jagers en luchtdoelartillerie, het meest effectieve gebruik van radarinstallaties, verdeling van de taken en de gebieden, waarboven geopereerd kan worden, zijn dan alleen gewaarborgd. De bezwaren, die men hiertegen meent te moeten aanvoeren zijn, tegenover de voordelen die het systeem biedt, zeer gering en kunnen worden ondervangen. Deze zijn:

- a. mil. opleidingsmoeilijkheden;
- b. technische voorzieningen;
- c. materieel- en munitie-voorziening.

Er is m.i. geen enkel bezwaar, dat de opleiding der artillerie op de thans gebruikelijke manier doorgaat, onder toezicht van de D.C.O. De materieel- en technische voorzieningen ressorteren thans alle onder K.M.G., zodat bij de moderne leger-organisatie dit bezwaar niet meer bestaat. Voortgaande in deze redenering zal dan ook in de toekomst de

luchtverdediging in één hand (A. A. Command in Engeland) moeten worden verenigd.

Zoals reeds eerder werd genoemd wordt als minimum voor een vlieg-bases aangehouden de sterkte van 1 batterij Lu. A. en 1 compagnie luchtvaarttroepen. Deze indeling is slechts ter bepaling van de totale sterkte, als leidraad te gebruiken.

Uiteraard zal de tactische toestand zeer veel invloed uitoefenen op de plaatselijke samenstelling van de verdediging. Derhalve wordt ook aangenomen, dat zowel batterij als compagnie volledig zelfstandig zijn v.w.b hun verpleging. Dit maakt concentratie, hergroepering of de inzet van enkele compagnieën en batterijen afzonderlijk, mogelijk.

Uitgaande van de nu en in de nabije toekomst te verdedigen vliegvelden en de tegenwoordige organisatie van het leger in Indonesië wordt ten naaste bij nodig geacht een sterkte van 12 cien. luchtvaarttroepen en 12 batterijen licht luchtdoelgeschut. De vorming hiervan zal kunnen geschieden in 1 regiment luchtvaarttroepen à 3 bataljons à 4 cien en 1 regiment Lu.A. van 3 afdelingen à 4 batterijen. Na beëindiging der opleiding kunnen deze onderdelen worden ondergebracht in een co. luchtvaarttroepen, waarbij als commandant de reg.cdt. der inf. optreedt en de reg.cdt. der Lu.A. aan hem wordt toegevoegd.

Zo kunnen, naar beneden afdalende, de bataljons- en afdelings-cdtn., worden ingeschakeld als regionale luchtvaarttroepen-commandanten, waarbij als principe wordt aangehouden, dat de Lu.A. aan de infanterie (luchtvaarttroepen) is toegevoegd. („in support”).

Een op dergelijke wijze georganiseerde verdediging van een vliegveld bereikt, dat:

- 1e. te allen tijde een met de omgeving en het terrein bekende, goed geoefende en op een speciale taak voorbereide troep op een vliegbasis aanwezig is;
- 2e. een overval van parachutisten en luchtlandingstroepen op dusdanige wijze wordt tegemoetgetreden, dat tijd en ruimte worden verkregen om doeltreffend te kunnen ingrijpen;
- 3e. in vreedstijd de ook dan zeer noodzakelijke waarborg van een goede bewaking der vliegbases is verzekerd.

Veel zal afhangen van de gedachten die ten grondslag zullen liggen aan de toekomstige organisatie der luchtverdediging. Dat dit een zaak van zeer groot belang is, zal niemand kunnen ontkennen, die zich het begin van de jongste oorlog herinnert.

DE OPLEIDING VAN DE BEROEPSOFFICIER DER GENIE ¹⁾

door H. O. SCHUHMACHER, *Reserve Luitenant-Kolonel der Genie.*

In De Militaire Spectator, jaargang 117 Nr 2 komt een artikel voor van de Majoor der Genie *J. Kroes*, over de opleiding van de beroeps-officier der Genie, waarvan de bedoeling is een vruchtbare gedachten-wisseling over dit onderwerp uit te lokken. In nummer 8 van Augustus van dat jaar wordt hierop terug gekomen door de Luitenant-Kolonel der Genie *K.N.I.L. b.d. A. L. van der Sluijs Veer*.

Als oud-beroepsofficier der Genie en oud-leraar aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda ben ik bezweken voor de verleiding om in deze aangelegenheid ook enkele inzichten ten beste te geven. Misschien is het daardoor mogelijk een steentje bij te dragen tot de vruchtdragen-de gedachtenwisseling, die de Majoor *Kroes* zich voorstelt.

Het begrip „opleiding” blijkt bij enig nadenken veel meer te omvatten dan men zich aanvankelijk wel realiseert. Het komt mij daarom nood-zakelijk voor allereerst door analyse vast te stellen waar we het over hebben, indien we spreken over opleiding.

Men kan, naast nog verschillende andere, aan het begrip opleiding met stelligheid de volgende facetten toekennen, die zich richten naar de drie hoofdlijnen waarin men de opleiding uiteen kan denken en waartoe wij ons in de onderstaande beschouwingen zullen beperken. Te weten: I. de lichamelijke vorming; II. de intellectuele vorming; III. de karaktervorming.

I. De lichamelijke vorming.

De intrede in het militaire leven begint met — of liever gezegd wordt voorafgegaan door — een keuring. Deze beoogt echter slechts waar-borgen te scheppen dat de aspirant over een gezond fysiek beschikt, maar dan ook niets meer dan dat! Is de aspirant eenmaals als zodanig aanvaard, dan zal naast zijn geest toch stellig ook zijn body moeten worden gecultiveerd ten einde de lichamelijke kwaliteiten op een zeker peil te brengen, c.q. te houden. Het behoeft immers geen betoog, dat de officier te velde over een behoorlijke dosis lichamelijke vaardigheid dient te beschikken. Zulks geldt vooral ook voor een jong Genie-officier en stellig niet in mindere mate dan voor een officier van enig ander wapen. Wanneer ik me in dit verband mijn cadettentijd weer voor de geest haal, dan geloof ik dat voor de Genie-cadet het aantal uren voor de lichame-

¹⁾ Ofschoon met de opleiding van cadetten voor het wapen der genie inmiddels een aanvang is gemaakt en principiele beslissingen te dien aanzien mitsdien zijn genomen, hebben wij nochtans gemeend aan deze „Stem uit de practijk” die waarde te moeten toekennen die zij verdient.

Wij zijn deze mening enerzijds toegedaan omdat schrijver op duidelijke wijze een aantal kernpunten belicht en een gedachtengang ontwikkelt die ook de Leger-leiding bij het ontwerpen van haar plannen voor ogen heeft gestaan. Anderzijds, omdat deze uiteenzetting hare bijzondere betekenis kan hebben voor hen die aan het onderwijs op de K.M.A. uitvoering moeten geven.

Red.

lijke oefening nog al karig was uitgevallen; in de tijd dat ik leraar was, zal dit mogelijk wel iets, maar toch stellig niet veel beter zijn geweest. Bij het programma van de Genie-opleiding, zoals die toen was georganiseerd, was het ongetwijfeld — zoals bij elke opleiding altijd en overal het geval is geweest — tijdnood, die dit tekort aan uren voor lichaams-oefeningen bewerkstelligde. Gelukkig zijn er onder de Genie-cadetten altijd wel een zeker aantal „sportsmen” geweest, doch dit is natuurlijk geen omstandigheid, die de intrinsieke waarde van de opleiding op zichzelf ook maar een haar kan beïnvloeden of verbeteren. Een te kort aan uren voor lichamelijke opvoeding zou misschien dan alleen verantwoord kunnen zijn, indien de a.s. Genisten behalve door een vergelijkend examen voor allerlei vakken op het gebied van kennis, bovendien gezift zouden worden naar hun lichamelijke kwaliteiten! Iets wat practisch wel nooit aan de orde zal komen en waartegen ongetwijfeld terecht bezwaar zou worden gemaakt. Doch dan dient ook ernstig overwogen te worden op welke wijze tijdens de opleiding een bepaalde — zeker niet te laag aan te leggen — norm van lichamelijke geoefendheid kan en moet worden bereikt. Bovendien valt hierbij te bedenken, dat een behoorlijke lichamelijke vaardigheid onweerslegbaar het zelfvertrouwen gunstig beïnvloedt en op deze wijze weer het moreel verhoogt en daarmee dus in belangrijke mate bijdraagt tot de karaktervorming.

Naar het mij voorkomt zou men evenwel al direct voor de lichamelijke geoefendheid zeer veel goed kunnen doen zonder dat zulks tot uitdrukking behoeft te komen in een aantal „uren” op het lesrooster. Als het totaal aantal beschikbare lessen in verband met noodzakelijke uren voor ontspanning, andere diensten als anderszins niet toelaat om meer uren op het tableau voor lichaamsoefeningen te bestemmen, dan *moet* van hogerhand de lichaamsoefening in de ontspanningsuren zoveel mogelijk worden bevorderd, allereerst door haar zó aantrekkelijk te maken, dat de doorsnee-cadet eigener beweging een gedeelte van zijn ontspanningstijd zal gaan besteden aan sport, — dus zonder enige dwang of verplichting, maar zuiver wegens de aantrekkelijkheid en uit behoefte. Iedere gezonde sportsman weet dat sportbeoefening altijd als ontspanning wordt gevoeld en na geestelijke inspanning weldadig aandoet. Als ik me mijn verblijfsperioden aan de Academie herinner dan moet ik constateren, dat van hogerhand hieraan weinig of in het geheel geen aandacht werd geschonken. Als er toevallig enkele officieren waren, die uit eigen ambitie en op eigen initiatief zich interesseerden voor de sportbeoefening door cadetten in hun vrije tijd, dan werd dit — veelal alleen merkbaar in woorden — door het Academiebestuur wel gewaardeerd. Zeker, waarom ook niet? Maar daar bleef het dan ook bij.

Men zou in dit verband b.v. kunnen zorgen, dat in de vrije tijd instructeurs bij de hand zijn om leiding te geven. Hoewel ik persoonlijk allermint een bewonderaar ben van het wedstrijdwezen, begrijp ik, dat wedstrijden als propagandamiddel niet gemist kunnen worden. Zo zou men wedstrijden of sportontmoetingen kunnen organiseren niet alleen op het gebied van voetballen! (waar ik overigens helemaal geen hekel aan heb!), Men zou voorrechten kunnen verbinden aan het behalen — en onderhouden! — van een bepaalde graad van lichamelijke vaardigheid; voorrechten desnoods ook van financiële aard of in de vorm van sportartikelen of -uitrusting.

Voorts zou men ook gedurende de detacheringstijdperken bij de troep evenzeer speciaal aandacht kunnen besteden aan meer intensieve lichaamsoefening, b.v. in de vorm van het volgen van min of meer beknopte sportcursussen gedurende een gedeelte van het detacheringstijdperk of zelfs maar een gedeelte van de dag. Ik vraag me af: Is een goede opleiding van de a.s. officieren juist ook op lichamenlijk gebied nog niet zoveel waard, dat ook bij de troep — waar zij toch evenzeer voor bestemd zijn — voor hen niet gedurende één uur per dag een goed instructeur voor lichamenlijke oefeningen kan worden beschikbaar gesteld?

Ik zie deze kwestie in het algemeen zo. Het zijn waarschijnlijk paedagogische, sociale en militaire bezwaren, die zich voorheen verzetten tegen een vijfjarige opleiding. Dus moest de opleiding beperkt blijven tot 4 jaren met als gevolg een onvermijdelijk zeer gevuld, mogelijk zelfs overladen programma. Maar waarom dan niet wat meer aandacht besteed aan een zonder overdrijving zo doelmatig mogelijke besteding van de vrije tijd of althans van een deel daarvan, onder meer of juist aan de lichaamsontwikkeling? Men versta mij goed, de vrije tijd moet inderdaad vrij blijven, maar er moet voor de cadet gelegenheid zijn om zich in dit opzicht onder goede technische leiding te stellen. Het behoeft geen betoog, dat deze leiders, zo niet tevens goede paedagogen, dan toch ongetwijfeld goede sportkameraden moeten zijn. Ook valt hierbij te bedenken, dat in de burgermaatschappij veelal een goede lichamenlijke geoefendheid (sportprestatie) evenzeer wordt bereikt en onderhouden door oefening (training) in de vrije tijd, al valt b.v. voor de student het begrip „vrije tijd” wel heel anders uit dan voor de cadet. Maar wij kennen ook het recente geval dat een huismoeder met twee kinderen door grote begaafdheid maar zeker niet minder door nauwgezette en met enorme wilskracht doorgevoerde training in de „vrije tijd” het tot fenomenale prestatie wist te brengen. „Zulke leiders echter kosten geld, want zij zullen moeten worden betaald” en „sport wordt toch allereerst of uitsluitend beoefend om de pret”. Ziedaar waarschijnlijk de kernmotieven, waarom deze fraaie kans om het gemiddelde peil van lichamenlijke geoefendheid van het officierscorps een flinke duw omhoog te geven door de overheid tot nog toe werd gemist.

Wij leven echter thans in andere tijden; wij hebben helaas een wereldoorlog achter de rug, die ons zal heugen. Maar laten we dan tenminste daaruit de wijze lessen weten te putten. De tijden en opvattingen zijn er nu wellicht rijp voor om bij de officiersopleiding als systeem goede leiding in te voeren bij de sportbeoefening, die er allereerst op gericht moet zijn om en misschien ook niets anders mag beogen dan een zekere lauwheid te overwinnen, welke een hinderpaal voor al te velen blijkt te zijn om een gedeelte van hun vrije tijd uit eigen vrije wil te besteden aan de ontwikkeling en het cultiveren van het meest persoonlijke en fraaiste stoffelijke bezit van de mens: *het eigen lichaam*.

II. De intellectuele vorming.

Uit de aard der zaak kan men de intellectuele vorming nimmer geheel los maken van de lichamenlijke — al zijn de beide ook principieel onderscheiden — alleen reeds uit hoofde van het feit, dat beide praktisch aan de zelfde plaats en het zelfde milieu zijn gebonden.

De intellectuele vorming laat als denkbare mogelijkheden toe:

- a. opleiding tot ingenieur aan de Technische Hogeschool, gekoppeld aan een korte specifiek-militaire opleiding;
- b. opleiding aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda; en
- c. misschien nog een combinatie van de beide systemen hierboven onder a. en b. bedoeld.

Voor beantwoording van de vraag of men systeem a. of b. zal verkiezen dient men vooraf over een ondubbelzinnig antwoord te beschikken op een andere, m.i. principiële vraag, die direct tot de kern van dit probleem ingaat. Die vraag is de volgende: „Moet men de Genie-officier (militaire-ingenieur) zien als een specifieke militair-technische exponent, die onverbrekkelijk een integrerend deel uitmaakt van het militaire apparaat, of wel, moet hij gezien worden als een ingenieur, die zijn werk in militair verband verricht, dus enigszins of tot op zekere hoogte in de trant van bijvoorbeeld een Waterstaats-ingenieur, een spoorweg-ingenieur e.d.?

Het lijkt voor mij geen twijfel of de Genie-officier is onmiskenbaar de specifieke militair-technische exponent; m.a.w. hij is anders en wat anders dan de burger-ingenieur, die zijn werk in militaire dienst verricht. De Genieofficier immers moet niet technisch en militair maar militair-technisch leren denken. Welnu, dan ligt ook de conclusie als het ware voor de hand, dat de Technische Hogeschool voor de aanstaande Genie-officier zeker niet het aangewezen milieu is voor zijn opleiding.

Dit wil niet zeggen dat van de apparatuur (in de ruimste zin genomen, dus — ik waag het mij zulks te veroorloven — eventueel ook bedoeld met betrekking tot de docenten) van de Technische Hogeschool niet met zeer veel nut gebruik zou kunnen worden gemaakt. Evenmin mag deze uitspraak worden uitgelegd in die zin, dat ik de (Genie-) officier wil beschouwen als tot een aparte kaste te behoren. Dit is verre van mij; maar een zeeman is nu eenmaal een zeeman, een koopman een koopman en zo is een officier nu eenmaal een officier; terwijl zij toch allen zonder meer gelijkwaardige staatsburgers zullen kunnen zijn.

Is eenmaal in beginsel uitgesproken, dat de opleiding aan de Koninklijke Militaire Academie zal moeten plaats vinden, dan dient men tevens een open oog te hebben voor de nadelen, die aan deze keus evenzeer verbonden moeten zijn, alleen al omdat er nu eenmaal geen medaille zonder keerzijde is. Wij willen hieronder de voornaamste daarvan aanstippen.

Allereerst dan, kan voornamelijk de stoffelijke apparatuur van de K.M.A., onder meer in verband met het kleine aantal Genie-cadetten, nooit zo veelzijdig zijn toegerust als bij de Technische Hogeschool. Het zou daarom alleszins de moeite waard zijn om te overwegen of er niet nog tal van ongerepte, misschien wel onbesepte mogelijkheden, zij het dan niet voor het grijpen liggen maar dan toch wel te effectueren zouden zijn om op bepaalde tijden de Genie-cadetten te doen mede profiteren van outillage, laboratoria, e.d., die niet aan de K.M.A. kunnen worden ingericht, doch wel aan de T.H. voorhanden zijn. Door coördinatie zou hier stellig veel te bereiken zijn, zelfs binnen de beperkte mogelijkheden, die 's lands berooide financiën in de eerste jaren slechts zullen toelaten. Leven we niet in een tijd, dat op het gebied van doelmatige en weloverwogen samenwerking van alle zijden en van alle

verantwoordelijke instanties het uiterste gevergd moet worden, dat alle vooroordeel moet worden terzijde gezet en waarbij het enige devies mag en moet zijn: „Moeilikheden zijn er slechts om overwonnen te worden”?

Misschien zou men kunnen betogen, dat ook zelfs — wat ik dan maar de „geestelijke” apparatuur van de K.M.A. noem, — in het algemeen ten achter zal moeten staan bij die van de T.H. Doch daartegenover staat allereerst, dat de knapste professoren lang niet altijd de beste docenten zijn. Bovendien komt het mij voor, dat dit nadeel rijkelijk wordt gecompenseerd — en mogelijk zelfs meer dan dat! — door de zeer gunstige omstandigheid van het geringe aantal Genie-cadetten. Dientengevolge immers zal het persoonlijk contact van docent met leerlingen zeer aanzienlijk groter en vooral diengaander zijn, dan ooit tussen hoogleraar en studenten mogelijk zal blijken.

Een tweede nadeel zal ongetwijfeld het volgende zijn.

Niet alleen dat aan de K.M.A. gelijktijdig een groot aantal jongelui studeren, maar zij zijn er ook gezamenlijk gehuisvest. Dit brengt een aantal onvermijdelijke voorschriften en maatregelen met zich mee, die een goede geregelde gang van zaken bij het opleidingsinstituut moeten verzekeren en juist daarom zeer diep ingrijpen in het door de persoonlijkheid ingegeven doen en laten van het individu. Zonder hierbij in te gaan op de invloed van dit ingrijpen op de karaktervorming moet wel gezegd worden, dat daarbij de gezindheid tot en de mogelijkheid voor werkelijke studie veelal onvermijdelijk tevens in het gedrang komen. Methode van en tijdsindeling bij ernstige studie zijn, zoals algemeen bekend is, zeer persoonlijke aangelegenheden, die psychologisch gesproken moeilijk of zeer weinig inmenging van voorschriften kunnen verdragen. Ik meen dat het goed is voor dit nadeel niet de ogen te sluiten. Men heeft echter tegenwoordig allerwegen de waarde van de psychotechniek betoogd en ook wel aanvaard; daarmee heeft impliciete ook de betekenis van de psychologie in het algemeen meerdere erkenning verworven. Uit dien hoofde is misschien het vertrouwen gerechtvaardigd, dat men bij de opleiding tot Genie-officier recht zal doen wederbaren aan de hiervoren geuite vrees voor dit nadeel verbonden aan de opleiding aan een militair internaat. De interne „huiselijke” voorschriften kunnen vanzelfsprekend niet gemist worden, doch laat men ze zo vast stellen en vooral zo doen interpreteren, dat werkelijke studie en ware studiezijn daardoor zo min mogelijk of in het geheel niet worden belemmerd. Dit beginsel vereist ingrijpende wijzigingen en verandering van inzichten en standpunt ten aanzien van de bestiering van het militaire internaat. Doch wil men werkelijk bereiken, dat de Genie-officier, de militaire-ingenieur, zal leren studeren en zal zijn een waarlijk technisch-wetenschappelijk gevormd werker, dan ontkomt men daaraan niet!

Ten slotte meen ik in dit verband niet achterwege te mogen laten enige opmerkingen, die ongetwijfeld geen nieuw licht zullen werpen op het onderwerp dat ons bezig houdt, doch die misschien wel juist omdat ze zo zeer voor de hand liggen, naar mijn inzicht nog al te vaak worden voorbij gezien. Ik zou dan willen vast leggen, dat de allereerste factor, die men — trouwens bij alle onderwijs — zich altijd weer voor ogen moet stellen is, dat het veel belangrijker is om belangstelling voor het onderwerp te kweken, dan kennis in te pompen en een veelheid van feiten op te dissen. Het gaat er om ambitie te kweken; deze stimuleert

de weetgierigheid en daardoor de studiezijn. Daarom zij men ook uiterst kieskeurig bij het kiezen van docenten. Zoals de Luitenant-Kolonel der Genie A. L. van der Sluys Veer het formuleerde: „Het beste kan niet goed genoeg zijn”. Dit geldt zowel voor de Officieren-leraren als voor de burgerleraren. Derhalve moet ook de methodiek er op gericht zijn interesse voor het vak in het leven te roepen en aan te wakkeren. Zonder hier meer gedetailleerd op in te gaan zou ik willen zeggen, dat vooral aan het aanschouwelijk element meer aandacht zal moeten worden geschonken dan voorheen. Daarbij kan b.v. worden gedacht aan excursies naar allerlei werken, die met zorg moeten worden uitgekozen aan de hand van de in behandeling zijnde leerstof en die niet alleen mogen zijn aangename collectieve uitstapjes waarbij technische werken worden bekeken. Als eis ware daaraan te verbinden, dat elke deelnemer aan de excursie van het bezichtigde werk een gedegen verslag met schetsen, eventueel berekeningen, enz. inlevert bij de betrokken leraar. Deze dient dit rapport uiteraard te corrigeren, aan te vullen en met een cijfer te waarderen, waarna het aan de cadet wordt teruggegeven. Voorts zou een veel uitgebreider gebruik moeten worden gemaakt van goed uitgevoerde modellen op kleinere schaal van allerlei constructies. Hierbij zou men b.v. moeten eisen, dat elke cadet deze constructie schetst in perspectief zowel als in verschillende projecties en doorsneden. Ik moge het bij deze enkele grepen laten, omdat het niet de bedoeling is de methodiek van het technische onderwijs tot onderwerp van diepgaande bespreking te maken.

III. De karaktervorming.

Wanneer men bedenkt dat voor de cadet op zijn vroegst op het 17e of 18e levensjaar de feitelijke opleiding tot Genie-officier een aanvang neemt, dan ligt daarin al direct de vraag opgesloten: „In hoeverre zal het mogelijk zijn het karakter nog te vormen, c.q. nog te vervormen?” Dit is een vraagpunt waarover de meningen van autoriteiten op paedagogisch en karakterkundig gebied sterk uiteen lopen en dat zich derhalve in het kader van deze beschouwingen al evenmin leent voor uitvoerige behandeling. Ik moge daarom hier volstaan met vast te stellen dat men het er wel over eens is dat, zo ergens, juist op dit gebied de geaardheid van de persoon een integrale factor is. Evenzeer is het echter buiten kijf, dat aan de Koninklijk Militaire Academie alle zeilen moeten worden bijgezet om door omgang en opleiding het karakter in de gunstigste zin te beïnvloeden, ook al zal de scepticus — helaas niet altijd zonder grond — kunnen beweren, dat dit, gezien de leeftijd, reeds te laat is en dat het paard dus achter de wagen wordt gespannen.

Bij de bespreking van de wetenschappelijke vorming heb ik reeds met een enkel woord gewezen op de nadelen, die verbonden zijn aan de gezamenlijke huisvesting van de aanstaande officieren, een systeem dat men tot aan het bereiken van de officiersrang niet zal kunnen en ook niet mogen verlaten met het oog op de gunstige en onmisbare invloed op de militaire vorming. Deze nadelen treffen wij — naast de voordelen — evenzeer aan op het gebied van de karaktervorming. Het is voorheen reeds vaak en overtuigend betoogd door bevoegde schrijvers dat de aan een internaat inhaerente talrijke verbodsbepalingen, waar bovendien „het signaal” een zo belangrijke rol vervult, een nadelige

invloed op de karaktervorming moeten uitoefenen¹⁾. Een dergelijk stelsel laat zich bovendien moeilijk rijmen met ons volkskarakter. Het is toch wel een algemeen erkend feit, dat de Nederlander individualist bij uitnemendheid, kritisch en in hoge mate op zijn persoonlijke vrijheid gesteld is. En dat alles wel op een wijze, als wellicht bij geen ander volk wordt aangetroffen. In de Nederlander is ingeworteld en leeft dan ook heel sterk, dat wanneer hem wordt opgedragen iets te doen of te laten, hij overtuigd wil zijn van de redelijkheid en de reden waarom hem dit wordt voorgeschreven. Het ligt niet in onze aard om blindelings — dat is zonder nadenken of overwegen — iemand of bepaalde richtsnoeren te volgen. Daarom zal er bij het uitvaardigen van voorschriften en nog meer bij het interpreteren daarvan vóór alles naar gestreefd moeten worden de noodzakelijkheid, de onvermijdelijkheid, de redelijkheid duidelijk in het oog te doen springen. Nog belangrijker schijnt het mij, dat men er van uitga als grondgedachte voorop te stellen, dat iedereen zijn plicht zal doen en zeer zeker van goede wille is. Er is immers voor de opvoeder geen heilzamer vorm om iemand te winnen dan vertrouwen te *schenken* en voor de leerling geen groter stimulans om uit eigen innerlijke kracht te putten tot het doen van zijn plicht en wat van hem verlangd of verwacht wordt, dan vertrouwen te *ontvangen!* In dit licht bezien zijn verbodsbepalingen feitelijk in wezen veelal niet anders dan uitingen van wantrouwen. Men dient ze daarom uit pedagogische overwegingen tot een minimum te beperken, al zal men ze vanzelfsprekend — ik geef het volmondig toe — niet kunnen missen. Aan een opvoedingsinstituut als de K.M.A. zal men in dit verband zeer zeker ook rekening moeten houden met de zin van het Franse gezegde: „C'est le ton qui fait la musique”.

Bovendien, opvoeden moet toch zijn: oefenen in de kunst om uiteindelijk zich zelf te kunnen leiden, besturen en waar nodig ook te kunnen beheersen. Door de cadet te omringen met voorschriften, commando's en signalen leert men en gewent men hem veeleer zich in hoofdzaken door deze onpersoonlijke voorschriften, derhalve in wezen door anderen te laten leiden.

Wanneer wij zien, dat in de afgelopen halve eeuw op onderwijsgebied zich verschillende stelsels hebben aangediend en ontwikkeld, waaronder er zijn, die tot aanzien zijn gekomen, dan valt het op, dat in het algemeen al die stelsels gemeenschappelijk hebben, dat zij vergeleken bij voorheen het accent zeer sterk hebben verlegd naar de zelfwerkzaamheid van de leerling. Voorts springt in het oog, dat daarbij tot uiting is gekomen een tendens om deze activiteit reeds te stimuleren op jongere en zelfs op heel jonge leeftijd. Men behoeft waarlijk geen eenzijdig bewonderaar te zijn van een of van meerdere dier stelsels om toch de grondgedachte, waarvan daarbij werd uitgegaan, goed gezind te zijn. Het is daarom naar het mij voorkomt een onafwijsbare eis, dat men ook bij de opleiding tot (Genie)officier de nodige aandacht schenkt aan de geleidelijk aan voortschrijdende inzichten omtrent karaktervorming en opvoeding, zoals die bijvoorbeeld tot uitdrukking komen in de in de praktijk standhoudende onderwijs- en opvoedingssystemen.

1) Zie het nog altijd zeer lezenswaardige boek van wijlen de Kapitein der Genie K.N.I.L.M., C. P. Brest van Kempen, „Onderwijs en opvoeding aan de Koninklijke Militaire Academie”.

Dit zal dan onder meer mede brengen, dat men er zich ter dege op bezint het aantal voorschriften of verbodsbepalingen zoveel mogelijk te beperken en te besnoeien en of het niet mogelijk is veel daarvan te vervangen door een stelsel, waarin domineert het leggen van collectieve verantwoordelijkheden en dergelijke. Het boekwerkje „Consignes voor de Cadetten”, dat in het bezit was van elke cadet, maar waarvan de inhoud desondanks wellicht nooit aan één van al die duizenden cadetten in de loop der jaren volledig bekend zal zijn geweest, zal dus niet alleen zeer aan omvang moeten inboeten, maar het zal bovenal een heel andere geest moeten ademen. Daartegenover echter zal de naleving van de als uiterste minimum noodzakelijk te handhaven of nieuw vast te stellen bepalingen met de uiterste stiptheid moeten worden gevegd.

Een niet te onderschatten moeilijkheid — of zo men wil: nadeel — bij de K.M.A. is geweest en zal dit vermoedelijk ook wel blijven, dat de officieren-leraren maar betrekkelijk kort aan deze onderwijsinrichting verbonden kunnen zijn. Door de vrij snelle wisseling zal het zeer moeilijk zijn om de hoogste eisen te stellen, niet alleen op het gebied van vakwetenschap, doch ook op het gebied van paedagogische kwaliteiten. Bovendien kan discontinuïteit op het gebied van methodiek en paedagogiek gevaar opleveren voor de degelijkheid van de opleiding, al kunnen daar wellicht soms ook enige voordelen aan verbonden zijn.

De vraag mag daarom zeker gewettigd heten of het, gezien het grote belang van een prima officiersopleiding, niet noodzakelijk moet worden geacht, de mogelijkheid te openen, dat officieren langer dan voorheen in het algemeen gebruikelijk was als leraar aan de K.M.A. verbonden blijven. Men zal mij misschien tegenwerpen, dat hierdoor het gevaar in de hand wordt gewerkt, dat voor deze officieren het zo noodzakelijke contact met de praktijk verflauwt en dat zulks ook zijn stempel zou gaan drukken op hun onderwijs. Het komt mij voor dat deze bedenking licht te zwaar zal worden gezien en zich overigens zeer wel laat ondervangen door deze officieren telken jare gedurende de zomermaanden te detacheren bij een belangrijk werk, de troep of waar zulks nodig of meer gewenst mocht blijken.

Bij overweging van dit alles kan ik mij toch niet vrij maken van de gedachte, dat de paedagogische zijde van het probleem nog wel extra aandacht behoeft. En deze is ongetwijfeld wel de moeilijkste. Onder meer al daarom, omdat zich nu eenmaal niet laat wegcijferen, dat er lieden zijn, toegerust met een behoorlijke wetenschappelijk-paedagogische inventaris, doch die desondanks — het schijnt soms zelfs wel: juist daardoor — het contact missen met de jongelieden, die aan hun hoede zijn toevertrouwd; zij missen de gave! Daartegenover zijn er wetenschappelijk-paedagosch weinig- of ongeschoolden, die deze gave wel bezitten. Om een misschien nog duidelijker sprekende parallel te bezigen. Iemand kan een buitengewoon knap tekenaar zijn, maar desondanks nooit in staat zijn tot het scheppen van een kunstwerk, omdat hij nu eenmaal „de vonk” mist, die voor ware kunstschepingen het eerste nodig is, al blijft altijd een zekere technische vaardigheid onmisbaar. Maar in dit verband gaat ook op het woord van de Nederlandse filosoof *Bierens de Haan*: „Genialiteit, die de scholing mist, brengt het tot een roerende uiting van onmacht. Het dilettantisme is niet anders dan deze fout”. Het zou daarom voor de K.M.A., als zijnde een onderwijs-

inrichting en niet minder een opvoedingsinstituut van een zo uitzonderlijke strekking, geenszins als een overbodige luxe zijn te beschouwen, wanneer aan de militaire docenten niet alleen de eis werd gesteld, dat zij iets van de „gave” of de „vonk” zouden bezitten, doch dat zij bovendien enige wetenschappelijke en praktische scholing op paedagogisch gebied hebben genoten, alvorens zij hun belangrijke taak aanvaarden. Laat men niet zeggen, dat zulks onbereikbaar is. Immers allereerst zou daartoe b.v. de toekomstige militaire docent een half à één jaar vóór het aanvaarden van zijn functie kunnen worden aangewezen, eventueel met gehele of gedeeltelijke handhaving van de werkkring die hij bekleedt. In die tijd moet hem echter voldoende tijd en gelegenheid worden gelaten om zich wetenschappelijk en paedagogisch voldoende voor te bereiden voor de taak die hem wacht. Misschien zou zulks in al zijn consequenties moeten betekenen, dat de sterkte van het korps Genie-officieren met een gering aantal leden zou moeten worden uitgebreid. Maar dit offer is het verbeteren van de officiersopleiding toch zeker ten volle waard!

Ik zou in dit verband in het algemeen ook nog voor het volgende willen waarschuwen. Laat men ten aanzien van de militaire zowel als van de burgerdocenten aan de K.M.A. zich toch vooral niet bevreesd tonen dat zij hun salaris „te gemakkelijk verdienen” en hen daardoor belasten met een veel te groot aantal lesuren, dat voor hun wetenschappelijke arbeid en studie een ernstige belemmering zal vormen. Want waarlijk, de waarde van een docent voor zijn taak en de hoeveelheid arbeid, die hij daartoe moet en ook zal verrichten kan heusch niet uitsluitend worden afgemeten naar het aantal lesuren dat hij geeft. Bovendien vraag ik mij af: „Is een Nederlander in het algemeen een luilak of is hij het niet?” Ik meen dat hij het niet is, en zeer zeker een geselecteerde Nederlander niet. In onze Nederlandse samenleving zijn luilakken en enthousiaste werkers zonder veel moeite te onderkennen. Het zal dan ook zeer wel mogelijk zijn een ploeg ijverige, bekwame en enthousiaste docenten aan de K.M.A. te verbinden, aan wie men de officiersopleiding gerust kan toe vertrouwen.

Het is hier — misschien voorlopig — niet de plaats om de gedachten, die in het voorafgaande geponeerd zijn (zoals die over sportcursussen; vrije sportbeoefening in de vrije tijd; nauwer contact met en medegebruik van de outillage van de Technische Hogeschool; het verrichten van een groot aantal excursies met daaraan verbonden werkopdrachten; beperking van voorschriften (consignes) ten einde met het oog op zelfwerkzaamheid — onder meer bestaande in werkelijke studie — zo weinig mogelijk in het doen en laten van de persoon in te grijpen; paedagogische toerusting en taakbepaling van de docent) nader uit te werken in meer concrete vorm.

Alvorens te eindigen zou ik echter wel met de meeste nadruk in het licht willen stellen welke een uitzonderlijke — inderdaad „enige” plaats de Koninklijke Militaire Academie in het Nederlandse onderwijs- en opvoedingswezen inneemt. Er moet daar hoger onderwijs worden gegeven — niet omdat men deze inrichting eerst kan betreden na met goed gevolg een inrichting van middelbaar of voorbereidend hoger onderwijs te hebben doorlopen — maar omdat de formulering van de aard en de doelstelling van hoger onderwijs, zoals die voorkomt in de Hogeronder-

wijswet, volkomen opgaat ook voor de doelstelling van het onderwijs zoals dit aan de K.M.A. zal moeten worden gegeven.

Voorts moet aan deze inrichting als Militaire Academie daarnevens militair onderwijs worden gegeven. En hiermede wordt, zoals bij enige diepergaande overdenking in het voorgaande is gebleken, indien al in de eerste plaats dan toch stellig nimmer uitsluitend bedoeld, dat in hoofdzaak militaire vakkennis wordt onderwezen. Daarin ligt wel degelijk besloten dat er hier sprake is van een militair opvoedingsinstituut, waar men jonge mannen tot officieren „opvoedt” en dus niet alleen „opleidt”. Het is duidelijk dat „opleiden” meer speciaal duidt op het bijbrengen van op intellectueel gebied gelegen vakbekwaamheid en dan ook in hoofdzaak tot de taak van de school behoort. „Opvoeden” daarentegen heeft allereerst betrekking op de karaktervorming, waarvoor het milieu — dus bv. het gezin, het opvoedingsinstituut — van overwegende betekenis is. Vergelijkingen tussen de Koninklijke Militaire Academie en b.v. de Technische Hogeschool gaan derhalve altijd maar zeer ten dele op en zullen dan ook steeds met de uiterste omzichtigheid gehanteerd moeten worden. Laat men er daarom dan ook niet voor terugdeinzen om met betrekking tot de officiersopleiding eigen en waar nodig originele wegen te bewandelen.

EEN ZELDZAAM JUBILEUM BIJ DE KONINKLIJKE LANDMACHT

Overste J. C. A. Siliacus 50 jaar in militaire dienst.

Een bekende expert op het gebied van materieel bij de Koninklijke Landmacht, Luitenant-Kolonel J. C. A. Siliacus, herdenkt op 7 Maart '49 de dag dat hij vóór 50 jaar in militaire dienst trad. Overste Siliacus begon zijn militaire loopbaan op 7 Maart 1899 als volontair bij de Instructie-Compagnie te Schoonhoven, volgde de Hoofdcursus en werd op 8 December 1910 benoemd tot 2e Luitenant bij de Materieeldienst, bij de Staf der Artillerie. Gedurende 18 jaren was hij werkzaam bij de Artillerie Inrichtingen aan de Hembrug en o.a. belast met het beheer, opleg-

ging en de organisatie voor een spoedige uitgifte van munitie voor het veldleger.

Na op 19 April 1927 benoemd te zijn tot Kapitein, werd hij op 1 November 1928 geplaatst bij het Regiment Kustartillerie en o.a. belast met het opstellen van de kustbatterijen langs de gehele kuststrook. 15 Juni 1939 volgde zijn benoeming tot Majoor.

Na uit Duitse krijgsgevangenschap te zijn teruggekeerd werd hij in 1946 in de rang van Luitenant-Kolonel in militaire dienst teruggeroepen en belast met de ontruiming en beheer van de door de vijand achtergelaten kustbatterijen langs de gehele kust.

Luitenant-Kolonel Siliacus is Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Zijn bureau is gevestigd Parklaan 40 te Rotterdam.

HET BATALJON INFANTERIE IN HET GEVECHT

door J. H. COUZY, Luitenant-Kolonel van de Gen. Staf,
Leraar aan de Hogere Krijgsschool.

(Vervolg van blz. 22.)

III. Het bataljon in de aanval (vervolg).

Voor het volgend geval, waarvoor benodigd kaartblad Breda 1 : 50 000, is de uitgangstoestand als volgt:

Algemene Oorlogstoestand.

Na een harde strijd, waarbij aan beide zijden zware verliezen werden geleden, heeft *Blauw* de Mark, het kanaal naar de Mark en het Wilhelminakanaal overschreden, waarna diep in de *Rode* stelling werd doorgedrongen.

Terwijl *Breda* nog wordt gezuiverd, heeft *Blauw* nieuwe divisien naar het Zuiden aangezet om het verkregen succes uit te breiden.

Blauw heeft op dit frontgedeelte luchtvermacht.

Bijzondere Oorlogstoestand *Blauw*.

Bij haar oprukken naar het Zuiden stoot de O gevechtsgroep (versterkte 8 I Brig) der 3 Div. op krachtige infanterieweerstanden te Johannaehoeve, 't Eekhoortje, omgeving Kp 7 kwg Ginniken/Strijbeek, Couwelaer en Anneville. Van al deze punten werd krachtig mitr. vuur ontvangen, terwijl antitankkanonnen werden gelocaliseerd bij Johannaehoeve, 't Eekhoortje, Kp 7 kwg Ginniken/Strijbeek en Couwelaer. Vijandelijk art vuur werd ontvangen op driesprong kwgn N van Kp 7.

Op 22 Maart 1200 is na vrij hevige gevechten de toestand ontstaan als op onderstaande schets is aangegeven. Van 3-1 RI zijn twee cie nog niet in het gevecht geweest, terwijl 3-4 RI 8 % verliezen heeft geleden.

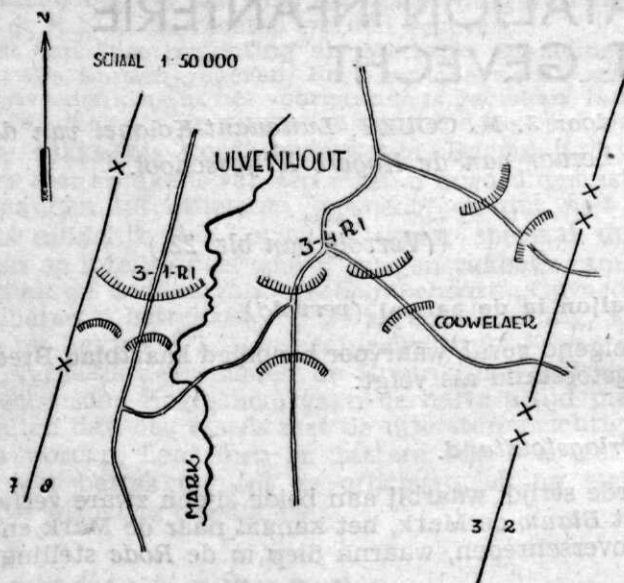
1-7 RVA is rechtstreekse steun 3-1 RI

2-7 RVA is rechtstreekse steun 3-4 RI

3-9 RI, waarbij 2-3 RPdA, een cie zw mitr en een cie pioniers, bevinden zich nog te Ginniken.

Om 1200 geeft de gevechtscommandant, in aanwezigheid van brigademajoor en inlichtingenofficier, C-3-9 RI, C-cie zw mitr, C-2-3 RPdA en officieren-inlichter DAC, 3-1 en 3-4 RI, de volgende mondelinge orders uit:

Krachtige vijandelijke inf weerstanden bevinden zich te Johannaehoeve, 't Eekhoortje, omgeving Kp 7 kwg Ginniken/Strijbeek, Couwelaer en Anneville. Antitank kanonnen werden gelocaliseerd bij Johannaehoeve, 't Eekhoortje, Kp 7 kwg Ginniken/Strijbeek en Couwelaer. Art

Toestand versterkte voorbataljons op 22 Maart 1200

1. Vijand en eigen toestand.

vuur werd ontvangen op driesprong kwgn N van Kp 7. Hoewel niet bekend is of het een achterhoede met vertragende dan wel standhoudende taak betreft, is de diepte der vijandelijke opstelling vermoedelijk nergens meer dan 1000 m.

3-1 en 3-4 RI bereikten de volgende punten (worden op de kaart aangegeven).

2. Opdracht 8 I Brig.

De versterkte 8 I Brig heeft opdracht zo snel mogelijk de vijandelijke weerstand te breken en op te rukken naar Meerle, waarbij zij voor de aanval mede zal worden gesteund door 9 RVA.

3. Neventroepen.

Ongewijzigd (W 7 I Brig O 2 Div).

4. Aanvalsplan.

De aanval zal geschieden door een versterkt bataljon in het vak van 3-4 RI, gesteund door 7 en 9 RVA en pel mr van 11, waarna 3-1 RI zijn aanval zal hervatten.

5. Uitvoering.

De aanval zal worden uitgevoerd door 3-9 RI, versterkt met een cie zw mitr en 2-3 RPdA.

Te bereiken doelen: Kp 8 kwg Ginniken/Strijbeek, Lugtenburg en Kp 2 kwg Ulvenhout/Rakens. Startlijn te bepalen door C-3-9 RI.

3-4 RI zal de aanval ondersteunen uit zijn huidige opstellingen.

Zodra 3-9 RI Notsel is binnengedrongen zal 3-1 RI op mijn bevel de aanval inzetten W van de Mark ter bereiking van de Drie Zwaantjes, welke aanval zal worden gesteund door 7 RVA.

3-4 RI blijft voorlopig ter plaatse.

6. Artillerie.

7 en 9 RVA zullen de aanval van 3-9 RI ondersteunen en beschermen. Zodra 3-9 RI Notsel is binnengedrongen wordt 7 RVA rechtstr. steun 3-1 RI. Na het bereiken van de aanvalsdoelen blijven 7 en 9 RVA tot nader bevel rechtstr. steun onderscheidenlijk 3-1 en 3-9 RI.

7. Mortieren van 11.

Peloton mr van 11 neemt deel aan het vuurplan der art.

8. Reserve.

3-4 RI na op mijn bevel te hebben verzameld nabij Fabriek 113394.

9. Aanvalsuur.

Niet voor het aanbreken van de dag op 23 Maart.

10. Rapport.

Hedenavond 1830.

Zonsondergang 22 Maart 1856

Zonsopgang 23 Maart 0637.

C-3-9 RI begeeft zich onmiddellijk naar C-3-4 RI om zich op de hoogte te stellen van de gedetailleerde toestand van dat bataljon, terwijl hij zijn O groep opdracht geeft om 1500 aanwezig te zijn bij Km Pennedijk.

Na gehouden verkenningen geeft hij daar zijn bevelen voor de aanval uit, waarna de ondercommandanten hun verkenningen kunnen verichten. Na om 1800 nog een korte bespreking met zijn ondercommandanten te hebben gehouden, begeeft hij zich naar de ggC. Na het rapport bij deze laatste geeft C-3-9 RI — voor zover nog nodig — zijn definitieve bevelen uit.

Welke zijn nu de overwegingen van C-3-9 RI voor het plan en de uitvoering van de aanval?

(Wordt vervolgd.)

VORDEREN

door Mr W. DE BRUIJN, *Werkzaam bij de Afdeling „Civiel Recht en Vorderingen” van het Ministerie van Oorlog.*

Alvorens een overzicht te geven betreffende deze materie, acht ik het nodig, dat we ons bezinnen op het wezen der vordering in het algemeen.

Indien we iets nodig hebben, dan is het de normale gang van zaken dat we ons de beschikking daarover verwerven middels koop, huur, bruikleen of anderszins; derhalve door een overeenkomst te sluiten, waarbij de ene partij zich genegen verklaart het door de andere partij begeerde goed in gebruik of in eigendom af te staan, terwijl de andere partij bereid moet zijn het goed te accepteren tegen een bepaalde prijs, een en ander onder nader overeen te komen voorwaarden.

Is evenwel de ene partij b.v. niet bereid het goed af te staan dan komt de overeenkomst niet tot stand.

Zo de Staat of een ander publiekrechtelijk rechtspersoon nu de partij is, die het goed nodig heeft teneinde het aan te wenden voor het algemeen belang en zij de beschikking daarover niet kan verkrijgen langs de normale weg dan rest alleen nog de mogelijkheid, dat zij tegen de wil van de bezitter het hem toebehorende goed opeist, waardoor zij inbreuk maakt op de bij de grondwet gegarandeerde grondrechten van haar burgers.

Aangezien we leven onder een democratisch staatsbestel, dat de individuele belangen met een grote zorg omringt, zal deze eenzijdige opeising tot het uiterst noodzakelijke beperkt moeten blijven.

Degene, die zich een dergelijke inbreuk op de belangen der particulieren voorneemt zal zich telkenmale moeten afvragen of het doel (algemeen welzijn) waarvoor hij dit doet en de omstandigheden waaronder hij dit doet, deze inbreuk op de particuliere belangen rechtvaardigt.

Gaan wij thans over tot het in uitzicht gestelde overzicht en houden wij daarbij de volgende punten in het oog:

1. De omstandigheden waarin men kan vorderen.
2. De regelingen welke dan toegepast kunnen worden.
3. De goederen welke men op grond van deze regeling kan vorderen.
4. Wie bevoegd is tot het vorderen.
5. De wijze waarop de vordering tot stand komt.
6. De regering der schadeloosstelling.

Ad 1. In het algemeen kan men zeggen dat er alleen gevorderd kan worden in *bijzondere omstandigheden*, welke algemene term we niet moeten verwarren met de wettelijke omschrijving: *buitengewone omstandigheden*.

Op grond van de wettelijke omschrijving kunnen we dan de volgende onderscheidingen maken.

I. Tijd van vrede.

II. Onvermijdelijke en dringende omstandigheden (deze term wordt alleen aangetroffen in art. 28 van de Inkwartieringswet, terwijl er onder

verstaan moeten worden, brand, oproer, watersnood of dergelijke omstandigheden.

III. Oorlog, oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden. Uit art. 158, lid 3 III G.W. zou men af kunnen leiden dat met de „andere buitengewone omstandigheden” eveneens bedoeld zijn brand, oproer en watersnood.

Dit vergelijkende met de onder II genoemde „onvermijdelijke en dringende omstandigheden”, zou tot de conclusie leiden dat deze laatst genoemde omstandigheden meer omvattend zouden zijn. (let op „of dergelijke”). In de praktijk evenwel verstaat men onder de „andere buitengewone omstandigheden” mede, epidemiën, stakingen e.d.

Oorlog bestaat na een formele oorlogsverklaring ofwel door de feitelijke opening van de vijandelijkheden. Een toestand die door een ieder zonder moeilijkheden onderkend kan worden.

Anders is dit met oorlogsgevaar. Daarom zegt art. 194 lid 4 G.W. dat de Koning bepaalt wanneer deze omstandigheid aanwezig is. Zoals duidelijk zal zijn is het niet gemakkelijk te constateren, wanneer de „andere buitengewone omstandigheden” aanwezig zijn, vooral nu ze ook in art. 195a G.W. (z.g. burgerlijke staat van beleg) vermeld worden en bij de behandeling van dit artikel in de Tweede Kamer nadrukkelijk naar voren is gebracht dat men zich niet gebonden acht aan de omschrijving van art. 158 G.W.

IV. a. Toestand van gehele of gedeeltelijke overgang van grondwettelijke bevoegdheden van organen van burgerlijk gezag ten opzichte van de openbare orde en de politie op andere organen van burgerlijk gezag (art. 195a G.W.).

b. Staat van Oorlog.

c. Staat van Beleg.

Voor het grondgebied van het Rijk kunnen geheel of gedeeltelijk onder a, b en c genoemde toestanden worden afgekondigd en wel wat betreft a, indien buitengewone omstandigheden aanwezig zijn (dus in tijden van oorlog, oorlogsgevaar en *andere* buitengewone omstandigheden) en wat betreft b en c wanneer:

A. oorlog of oorlogsgevaar *ontstaan is*.

B. wanneer binnenlandse onlusten de in- of uitwendige veiligheid van het Rijk of van een gedeelte daarvan in dringend gevaar brengen. (art. 1 W.O.B.).

De omstandigheden vereist voor toestand *a* zijn derhalve ruimer dan die welke nodig zijn voor de toestanden *b* en *c*.

De onder *a* genoemde toestand kan derhalve eerder intreden en zal in vele gevallen toestand *b* opschorten, hoewel het theoretisch mogelijk is dat beide toestanden tegelijkertijd bestaan.

Alle onder IV genoemde toestanden moeten door de Koning worden afgekondigd.

Thans gaan wij over tot het in grote lijnen bespreken van de wettelijke regelen afzonderlijk, waarbij de onder 3 t/m 6 gestelde vragen ter sprake zullen komen.

A. *Woonruimtetwet 1947 (4 Augustus 1947 S.H. 291)*. In vredestijd kan het college van B en W op grond van art. 7 vorderen ter doelmatige verdeling van de woonruimte. De objecten welke gevorderd kunnen worden, zijn eveneens in art. 7 omschreven:

- a. al of niet bewoonde woningen of gedeelten daarvan (woonwagens en woonschepen inbegrepen) (woonruimtevoordering);
- b. gebouwen of gedeelten daarvan welke niet als woning worden gebruikt, om als woonruimte te dienen (gebouwenvoordering);
- c. inkwartiering in woningen (inkwartieringsvoordering).

Deze bevoegdheid is gebonden aan ter zake door de Minister van Binnenlandse Zaken uitgevaardigde richtlijnen en kan alleen uitgeoefend worden nadat advies ingewonnen is bij een daartoe benoemde commissie uit de burgerij.

Indien men let op deze beperkende voorschriften dan is het duidelijk dat B en W in de praktijk alleen tot vorderen zullen overgaan in uiterste noodzaak, waardoor de toepassing zich wel ver gedistancieerd heeft van de opzet der wet: doelmatige verdeling van woongelegenheden.

Alhoewel de uitoefening van deze vorderingsbevoegdheid niet gebonden is aan de onder II t.m. IV genoemde omstandigheden is het thans wel duidelijk dat er alleen gebruik van gemaakt kan worden zolang de bijzondere omstandigheid — woningnood — aanhoudt.

Deze wet is niet alleen van belang i.v.m. de huisvesting van de gezinnen van militairen, doch tevens doordat zij de bevoegdheid geeft dezelfde objecten te vorderen als door de militaire autoriteiten gevorderd kunnen worden voor de legering van de troep. Op dit laatste kom ik hieronder terug.

B. *De z.g. vredesbepalingen van de Inkwartieringswet* (wet van 14 September 1866, Stbl. 138; in het vervolg afgekort: Iw) d.w.z. de artikelen 4 t/m 27. Het doel van deze bepalingen is op eenvoudige en doeltreffende wijze te voorzien in de behoeften van huisvesting, voeding en vervoer van de troep in die gevallen waarin de normale voorziening redelijkerwijs met te veel bezwaren gepaard gaat (b.v. op mars, bij manoeuvres, indien de kazerne is afgebrand e.d.) (zie overzicht Inkwartieringswet Boekwerk 31). Het benodigde wordt verkregen, doordat de commandant, die daartoe bevoegd is, deswege een aanvraag richt tot de burgemeester. Ook in deze omstandigheden gaat de burgemeester niet zonder meer vorderen, doch tracht het benodigde van gemeentewege ter beschikking te stellen (art. 12). Eerst als dat niet goed mogelijk is, gaat hij over tot vorderen van de ingezetenen.

Naast hetgeen de burgemeester van de ingezetenen vordert, kan van hem verlangd worden dat hij nog enkele andere bijkomende verstrekkingen doet, zoals b.v. wachtlokalen en terreinen tot het plaatsen van het materieel.

Nadere specificatie van de genoemde verstrekkingen vindt men in de artikelen 3 t/m 7 van het Inkwartieringsbesluit. (Hierna aangeduid: Ib).

De schadeloosstelling geschiedt overeenkomstig tarieven, genoemd in de artikelen 8 t/m 10 van het Ib. Ook hier komen we tot de slotsom dat de verstrekkingen in vredestijd niet willekeurig geëist kunnen worden. De noodzaak voor het afwijken van de normale gang van zaken moet aanwezig zijn.

De burgemeester is verplicht aan elke *rechtmatig* gedane aanvraag te voldoen, de *doelmatigheid* daarvan vermag hij niet te beoordelen, deze komt geheel voor rekening en verantwoording van de militaire commandant die de aanvraag deed.

C. In onvermijdelijke en dringende omstandigheden kunnen op grond van art. 28 Iw. leverantiën van allerlei aard, uitgezonderd paarden, runderen en ander vee, gevorderd worden.

De procedure is geheel overeenkomstig met die onder B genoemd. De schadeloosstelling wordt in billijkheid door de burgemeester der gemeente geregeld. Op bezwaren van de inwoners of de militaire overheid beslist de Commissaris der Koningin (art. 10 Ib).

D. *De Algemene Vorderingsregeling 1944.*

(Het bij Besluit E 140 voorlopig gehandhaafde en gewijzigde Algemene Vorderingsbesluit 1940/110, hetwelk weer in de plaats kwam van de Algemene Vorderingswet 1939).

Alle Ministers kunnen, na ter zake overleg gepleegd te hebben met hun Ambtgenoot van Handel, Nijverheid en Landbouw (thans in de praktijk: de Minister van Economische Zaken) de beschikbaarstelling in gebruik of in eigendom vorderen van alle zaken (roerende, onroerende, lichamelijke en onlichamelijke).

Degene die de vordering uitbrengt dient voorzien te zijn van een algemene of bijzondere schriftelijke machtiging, inhoudende gedurende welke termijn hij bevoegd is tot vorderen (art. 3).

De vordering komt tot stand door het afgeven van een schriftelijke last van een bepaald model aan de rechthebbende op het goed. Voorts dienen nog een bewijs van ter beschikkingstelling, een bewijs van aangeboden en zonodig een bewijs van overeengekomen schadeloosstelling te worden afgegeven.

De schadeloosstelling wordt zoveel mogelijk overeenkomstig de artikelen 40—49 van de Onteigeningswet vastgesteld. Tegen deze vaststelling der schadeloosstelling is beroep mogelijk bij een daarvoor ingestelde Rijksberoepscommissie.

Van deze vorderingsbevoegdheid kan alleen gebruik gemaakt worden in buitengewone omstandigheden (hieronder dus te verstaan oorlog, oorlogsgevaar, brand, oproer, watersnood, pest, staking e.d.) Genoemde Algemene Vorderingswet van 1939 kon alleen in werking treden indien zulks bij K.B. werd bepaald. Met dit systeem is in het algemeen Vorderingsbesluit gebroken.

De onderwerpelijke regeling is geen specifiek militaire, alhoewel de vorderingen gedaan ten behoeve van de oorlogvoering voorrang hebben boven alle andere (art. 1 lo (3) van Besluit E 140).

In de praktijk wordt van deze regeling voor militaire doeleinden nagenoeg alleen gebruik gemaakt ter verkrijging van de beschikking over onroerende goederen, aangezien de roerende goederen meestal op grond van andere bepalingen verkregen kunnen worden.

Met deze regeling hebben dan ook nagenoeg uitsluitend de Genieautoriteiten te maken, die deswege een uitvoerige instructie ontvingen.

E. *De z.g. Oorlogsbepalingen van de Inkwartieringswet artikelen 31 t/m 34.*

De meest bekende bepaling is wel die van artikel 33. Nodig voor de toepassing van dat artikel is dat oorlog of oorlogsgevaar aanwezig is. Alsdan kan de Koning de opperbevelhebber van het veldleger of de opperbevelhebber van een in staat van oorlog of staat van beleg verkerende vesting of linie machtigen om op grond van dit artikel rechtstreeks van de burgers te vorderen.

Als zodanig is thans de Chef G.S. gemachtigd laatstelijk bij K.B. van 22 December 1948, Stbl. I 575.

Deze kan in de behoeften van inkwartiering, onderhoud, transport en leverantiën voorzien, of door zijn ondergeschikten doen voorzien, doordat hij:

a. het benodigde na voorafgaande vordering van zijnentwege doet verstrekken. (Hiertoe machtigde hij de militaire autoriteiten om namens hem te vorderen laatstelijk bij zijn beschikking d.d. 17 September 1948 Sectie G 6 No. 25458, aangevuld bij zijn beschikking van 6 November 1948 No. G 6/26310.)

b. in *dringende* omstandigheden zonder voorafgaande vordering, door zijn ondergeschikten, in gebruik of in eigendom doet nemen (derhalve degene die niet gemachtigd werden). Degene die op deze wijze vordert zal daarvan evenzeer een bewijs moeten afgeven aan de verstrekker.

c. achteraf goedkeurt wat ten opzichte van het verkrijgen van het benodigde zonder zijn last, *in het belang* van de *krijgsmacht* is verricht.

Gevorderd kan worden ter voorziening in dezelfde behoefte als omschreven werd bij de vredesbepalingen, hoewel de aldaar vermelde beperkingen hier niet in acht genomen behoeven te worden.

Zo omvat b.v. de uitdrukking „behoefte van inkwartiering” alle behoeften, welke het onderdak brengen van een troep op voet van oorlog doet ontstaan.

Art. 32 van deze wet bevat een bepaling betreffende de vordering van leverantiën in tijden van oorlog en oorlogsgevaar en kan als zodanig als een uitbreiding beschouwd worden van artikel 28 voor deze omstandigheden.

Niet alleen omvat dit voorschrift een verplichting tot levering onmiddellijk na gedane vordering, maar ook tot levering op een nader te bepalen tijdstip. Zo zal dit artikel steeds gebruikt kunnen worden voor algemene vorderingen (b.v. van auto's, paarden, stro, dekens, lakens etc., welke nodig zijn i.v.m. een te verwachten mobilisatie).

Deze vorderingen geschieden eveneens steeds door tussenkomst van de burgemeester.

Teneinde zulk een algemene vordering van paarden (thans ook van motorvoertuigen art. 45 M e.v.v. van het Ib.) te doen slagen kan volgens art. 32a in vredetijd een keuring plaats hebben. Bij vorderingen krachtens art. 33 bepaalt de militaire commandant zelf de schadeloosstelling, alhoewel hij daarbij gebonden kan worden aan richtlijnen door de bevoegde macht te geven.

Indien de verstrekker geen genoegen neemt met de toegekende schadeloosstelling kan hij in beroep komen bij de Minister van Oorlog, die de zaak laat onderzoeken en *afdoen* door een militaire commissaris tezamen met de burgemeester van de gemeente waar het goed zich bevindt.

De schadeloosstelling voor vorderingen overeenkomstig art. 32 gedaan, wordt door de burgemeester naar billijkheid geregeld. (De militaire commandant die de aanvraag deed alsmede de verstrekker kunnen in beroep komen bij de Commissaris der Koningin in de Provincie.)

Voor nadere bijzonderheden omtrent de bepalingen van de Inkwartieringswet moge verwezen worden naar Boekwerk nr 31 en L.O.'s 1946, nos. 192 en 246. De bijzondere bestemming van artikel 33 is om te

voorzien in de behoeften van een troep op voet van oorlog, *onmiddellijk* en ter plaatse waar deze zich bevindt.

F. *Wet op de Staat van Oorlog en Beleg*. (Wet van 23 Mei 1899, Stbl. 128).

Artikel 16 van deze wet geeft aan het militair gezag de bevoegdheid in geval van Staat van Oorlog en Staat van Beleg, wegen, wateren, terreinen en gebouwen, zoodanig met de daarin aanwezige werktuigen in gebruik te nemen wanneer zulks voor de uitoefening van de militaire dienst noodzakelijk is. Dit artikel geeft een opsomming van hetgeen gevorderd kan worden en tenslotte wordt bepaald dat alleen in gebruik gevorderd kan worden.

Teneinde schadeloosstelling te verkrijgen dient de belanghebbende binnen 1 maand nadat de vordering werd uitgebracht een daartoe strekkend verzoek in bij de Minister van Oorlog, welke binnen twee maanden na deze indiening een bepaalde som als schadeloosstelling aanbiedt. De Minister van Oorlog is ook bevoegd voor rekening van de Staat het gebruikte eigendom terug te brengen in de toestand waarin het zich voor de ingebruikneming bevond. Zulks kan in mindering op de schadeloosstelling worden gebracht.

Indien de betrokkene daarmee geen genoegen neemt of geen tijdig aanbod ontving dan kan hij het geschil op de gewone wijze bij de burgerlijke rechter aanbrengen.

T.a.v. het vorderen van diensten bevat deze wet een tweetal bepalingen, n.l. in art. 12 en in art. 36.

Artikel 12 geeft het militair gezag tijdens de staat van oorlog de bevoegdheid om na overleg met het betrokken burgerlijk gezag regelen vast te stellen nopens de hulp die de bevolking in de militaire werkzaamheden zal hebben te verlenen.

Zulks kan het burgerlijk gezag ook ten alle tijde doen, ingevolge artt. 226 en 227 van de Gemeentewet, doch onder bepaling dat plaatsvervangings of afkoop mogelijk is. Eveneens kan het militair gezag bepalen dat de voorschriften der Arbeidswet, der Veiligheidswet en de Hinderwet buiten werking worden gesteld.

Tijdens de staat van beleg komt dan het militaire gezag krachtens art. 36 dezer wet de bevoegdheid toe om niet-militairen op te roepen om deel uit te maken van de militaire macht en als zodanig hulp en medewerking te verlenen hetzij tot het bewaren van de rust of deel te nemen aan de werkdadige verdediging hetzij tot het verrichten van militaire werkzaamheden. Zij worden van het tijdstip af waartegen zij zijn opgeroepen als militairen aangemerkt.

Reeds gedurende de eerste wereldoorlog bleken in bovengenoemde wet ernstige leemten te bestaan. Pogingen om daarin te voorzien hebben niet altijd het Staatsblad bereikt.

In Londen heeft de regering tijdens de bezetting een geheel nieuwe regeling uitgevaardigd: „Het Besluit op de Bijzondere Staat van Beleg” (Stbl. D 60) geheten, omdat men voorzag dat de omstandigheden hier te lande veel abnormaler zouden zijn dan waarvoor de W O B geschreven is. Dit besluit kent slechts één toestand: „de Bijzondere Staat van Beleg” welke intrad naar gelang het grondgebied door de vijand werd ontruimd, en beëindigd werd op 4 Maart 1946.

Deze regeling bevat in art. 5 een bepaling om te kunnen beschikken

over communicatiemiddelen en andere bij het burgerlijk gezag in gebruik zijnde goederen.

Vordering van natuurlijke personen of privaatrechtelijke rechtspersonen is afzonderlijk geregeld in art. 19. De artikelen 13 en 14 bevatten bepalingen van gelijke strekking als die van 12 en 36 van de WOB (resp. verplichting van de burgerbevolking tot het verrichten van niet-militaire diensten en incidentele handelingen en de verplichting van burgers tot het verrichten van militaire diensten).

Bij artikel 23 wordt bepaald dat belanghebbenden binnen 6 maanden na opheffing van de Bijzondere Staat van Beleg, een verzoek tot schadeloosstelling kunnen indienen bij de Minister van Oorlog.

De oorlogsbepalingen van de Inkwartieringswet werden door de Chef Staf M.G. bij zijn verordening van 12 September 1944 no. 21 (Publ. Blad M.G. nr 1) en zijn verordening no. 147 van 20 November 1945 (Publ. Blad M.G. no. 44), zodanig gewijzigd, dat het M.G. de in art. 33 bedoelde bevoegdheid kon uitoefenen, terwijl betreffende de schadeloosstelling art. 23 B.B.S.B. van toepassing werd verklaard.

T.a.v. de vergoedingen behoudt de Koning het recht voor bij art. 23 een nadere regeling te treffen. Zulks is geschied bij K.B. van 20 Nov. 1945 Stbl. F 292, waarbij het Centraal Bureau Vergoeding Militaire Vorderingen, ressorterende onder het Ministerie van Financiën bevoegd verklaard werd de genoemde schadeloosstellingen vast te stellen en uit te keren.

Dit Bureau is tevens belast met de vaststelling en uitkering van vergoedingen voor Geallieerde vorderingen en aanschaffingen hier te lande gedaan.

G. *Zeeschepen vorderingswet.* (Wet van 24 Juni 1939 Stbl. 635).

Deze wet geeft een regeling gelijkende op die in de Algemene Vorderingsregeling 1944, doch alleen geldende voor de vordering van zeeschepen.

Teneinde te voorkomen dat schepen welke te zijner tijd gevorderd zouden moeten worden

- 1° hun hoedanigheid van Nederlands zeeschip verliezen;
- 2° in eigendom, in gebruik of ter beschikking worden overgedragen;
- 3° een reis ondernemen welke niet geheel binnen het Rijk in Europa valt;
- 4° een reis vervolgen welke niet geheel binnen het Rijk in Europa valt, bevat de Wet behoud scheepsruimte 1939 (Wet van 24 Juni 1939, Stbl. nr 636) bepalingen.

Beide genoemde wetten geldende voor toestanden onder III genoemd, treden in werking telkens als zulks bij K.B. wordt bepaald.

Binnen 14 dagen wordt een voorstel aan de Staten-Generaal gedaan om dit besluit bij wet te bekrachtigen. Dit voorstel vermeldt tevens de tijdsduur waarvoor de wet ten hoogste in werking zal zijn. Beide wetten beogen niet alleen een goede landsverdediging mogelijk te maken doch zijn tevens geschreven met het oog op de voedselvoorziening in oorlogstijd.

H. *Inundatiewet* (Wet van 15 April 1896 S. 71).

Indien in geval van oorlog of oorlogsgevaar militaire inundaties moe-

ten worden voorbereid, kan zulks niet dan op last of krachtens machtiging van de Minister van Oorlog geschieden (art. 1).

Daarbij kan o.m. de particuliere eigendom in gebruik worden genomen door de hoogste militaire autoriteit ter plaatse.

De eventuele schadeloosstelling wordt op dezelfde wijze, als bepaald bij de W.O.B., geregeld.

I. *Luchtvaartwet.* (Wet van 30 Juli 1926, Stbl. 249).

In art. 54 wordt bepaald dat in geval van staat van oorlog en staat van beleg en indien bij K.B. (anders dan om de staat van oorlog of beleg af te kondigen) bepaald wordt dat de toestand, bedoeld in art. 1 onder 1° en 2° van de W.O.B. aanwezig is het militair gezag (hier te verstaan in de ruime betekenis van de militaire autoriteiten) tegen schadeloosstelling de beschikking over alle luchtvaarttuigen, luchtvaartterreinen met bijbehorende gebouwen en inrichtingen en de zich daarin bevindende werktuigen en voorraden verkrijgt.

Tevens heeft het militaire gezag alsdan de bevoegdheid om voor het gebruik van genoemde zaken de benodigde diensten te vorderen, voor zover daarin niet reeds door de wet is voorzien (b.v. de W.O.B.). Bedoeld K.B. is niet hetzelfde als vermeld wordt in art. 194, lid 4 G.W. (hierbij wordt alleen oorlogsgevaar geconstateerd).

Bij Algemene Maatregel van Bestuur wordt voorts geregeld:

- a. de schadeloosstelling;
- b. de aard en de duur der diensten en de wijzen waarop en de voorwaarden waaronder zij kunnen worden gevorderd.

Deze bepaling werd in de Luchtvaartwet opgenomen omdat de regering

- 1°. twijfelde aan de rechtmatigheid om onder transporten bedoeld in de Inkwartieringswet mede te verstaan luchtvaarttransporten en
- 2°. terecht meende dat op grond van de Inkwartieringswet geen afzonderlijke diensten gevorderd kunnen worden b.v. verkennings- en waarnemingsdiensten.

J. *Telegraaf en Telefoonwet.* (Wet van 11 Januari 1904 S 7).

Artikel 18 bevat een bepaling, vervat in bewoordingen gelijkende op die van art. 54 der Luchtvaartwet met dien verstande evenwel, dat hier niet gesproken wordt over de staat van beleg. Dit vindt zijn oorzaak in de omstandigheid dat voor het geval van de Staat van Beleg reeds voorzien werd in art. 38 van de W.O.B.

Het K.B. van 24 April 1922, Stbl. 159 (nader gewijzigd bij K.B. van 18 Maart 1930, Stbl. 381) bepaalt voorts dat ter voorbereiding in vredes-tijd voor de goede regeling van de militaire telegraaf en telefoondienst in tijden van oorlog en oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden aan de Chef G.S. een telegraaf-commissie toegevoegd wordt, bestaande uit militaire- en burgerambtenaren (P.T.T.)

Bij de intrede van mobilisatie worden genoemde burgerambtenaren toegevoegd aan het A.H.K. en de onderdelen van de weermacht.

Een regeling in zake de schadeloosstelling is zoals vanzelf spreekt niet opgenomen, daar de inrichtingen van telefonie en telegrafie rijkseigendom zijn.

K. *Spoorwegwet* (Wet van 9 April 1875, S 67).

Ingevolge art. 50 kan het geheel of gedeeltelijk gebruik van elke

spoorweg en van het aan een spoorwegonderneming toebehorende materiaal ten alle tijde door de Koning in het belang van 's Rijksdienst tegen schadeloosstelling worden gevorderd.

In geval van oorlog of andere buitengewone omstandigheden dat gebruik voor 's Rijksdienst in het belang van de landsverdediging nodig maken, kan de bedoelde vordering krachtens machtiging van de Koning geschieden door de Minister van Oorlog of door een bevelhebber van het leger.

De schadeloosstelling wordt bij gebreke van minnelijke schikking door de rechter bepaald.

L. Wet medewerking verdedigingsvoorbereidng. (Wet van 24 Juni 1939, Stbl. 630).

De Minister van Oorlog kan in geval van oorlog, oorlogsgevaar en daaraan verwante of daarmee verband houdende buitengewone omstandigheden van alle personen en lichamen, die medewerking vorderen, welke hij in het belang van de landsverdediging noodzakelijk acht. De besturen van provinciën en gemeenten verlenen zo daartoe het verzoek gedaan wordt door de Minister van Oorlog, hun medewerking.

Alvorens te vorderen pleegt de Minister overleg met de betrokken personen of het betrokken lichaam of zo het groepen van personen betreft met hun vertegenwoordigers.

De te vorderen medewerking bestaat uit:

- 1°. verstrekken van opgaven en inlichtingen;
- 2°. gedogen van onderzoek door ambtenaren e.d. (b.v. inzage boeken en bescheiden);
- 3°. uitvoeren opdrachten;
- 4°. vormen en aanhouden van voorraden;
- 5°. voorbereiding van overbrenging bedrijven;
- 6°. gedogen dat maatregelen getroffen worden.

Nauwkeurig dient bij de vordering een en ander omschreven te worden.

Bezwaren tegen een vordering tot medewerking kunnen bij de Koning worden ingebracht bij met redenen omkleed bezwaarschrift binnen 14 dagen na dagtekening van de kennisgeving aan de Koning (afschrift aan de Minister van Oorlog), waarop een bij K.B. in te stellen commissie beslist.

De kosten verbonden aan deze medewerking zullen niet worden vergoed tenzij de Minister anders bepaalt.

Bij deze wet zijn soortgelijke bevoegdheden toegekend aan de Minister van Economische Zaken (volkshuishouding) en de Minister van Financiën (financiering dezer voorzieningen).

Tenslotte wordt nog bepaald dat de onder 1° en 2° bedoelde medewerking niet kan worden gevorderd van bankinstellingen voor zover het betreft de uitoefening van het bankbedrijf.

M. Wet betreffende bescherming tegen luchtaanvallen. (Wet van 23 April 1936, Stbl. 302).

Voor het inrichten van schuilplaatsen kan de Minister van Binnenlandse Zaken eisen dat aan woningen van een bepaalde oppervlakte zekere voorzieningen worden getroffen (art. 6).

De gebruikers van deze gebouwen zijn verplicht op eerste aanzegging door of vanwege de burgemeester de schuilplaatsen te ontruimen en te zijner beschikking te stellen.

Indien het gebouw door bedoelde voorziening in waarde vermindert, kan deswege een schadeloosstelling gegeven worden, welke, zo zij niet in minnelijk overleg vastgesteld wordt, door de rechter bepaald wordt.

Ingevolge artikel 8 van deze wet kan voorts bij dringend of dreigend gevaar voor luchtaanvallen op last van de burgemeester of op last van hen, die daartoe bij of krachtens verordening of algemene bekendmaking van het militair gezag bevoegd zijn verklaard, onmiddellijk tot het in gebruik nemen van eigendommen worden overgegaan. De ingebruiknemer zorgt voor onverwijld openbare bekendmaking ter plaatse.

Voor de ingebruikneming komen niet alleen in aanmerking gebouwen welke geschikt zijn voor het plaatsen van uitkijkposten, doch ook b.v. auto's voor vervoer van gaszieken e.d.

Voor het gebruik maken van deze bevoegdheid is het derhalve niet nodig dat een der toestanden, genoemd onder II t/m IV aanwezig is. In de praktijk echter zal niet eerder, dan wanneer een oorlog dreigt, gevaar voor luchtaanvallen ontstaan. Burgemeester en het militair gezag kunnen voorts schriftelijk vorderen dat de burgerbevolking haar medewerking verleent (verrichten van werkzaamheden ter beschikking stellen van goederen, treffen van voorzieningen e.d.). Het militair gezag kan haar bevoegdheid in deze aan anderen geheel of ten dele overdragen.

Indien ter zake van bovengenoemde ingebruiknemingen en vorderingen schade wordt geleden, kan een schadeloosstelling worden verleend.

Na een daartoe strekkend verzoek te hebben ontvangen, biedt de Minister van Binnenlandse Zaken een bepaalde som als schadeloosstelling aan. Zo de betrokkene daarmee geen genoegen neemt, kan hij het geschil op de gewone wijze bij de rechter aanbrengen.

Een ander en op vordering gelijkend middel waarover de overheid beschikt om de rechthebbende op een vermogensrecht te dwingen zijn recht geheel of gedeeltelijk ten offer te brengen aan de gemeenschap is de onteigening ten algemenen nutte (art. 158 G.W. en de Onteigeningswet, Wet van 28 Augustus 1851 S 125). Aan de onteigening dient vooraf te gaan een verklaring van algemeen nut bij de wet.

De wet wijst aan welke overheidsorganen kunnen onteigenen en de objecten die voor onteigening in aanmerking komen.

Voor onteigening ten behoeve van de bouw van verdedigingswerken is geen nutsverklaring bij de wet vereist, doch hier kan volstaan worden met aanwijzing van de percelen bij K.B.

Tenslotte kent die wet nog de z.g. noodonteigening, d.w.z. onteigening in geval van oorlog, brand of watersnood.

Oorlog in de zin dezer wet wordt aanwezig geacht te zijn, niet alleen bij uitgebroken krijg, maar ook zodra de toestand zo dreigend is voor 's lands defensie, dat de militie geheel of gedeeltelijk buitengewoon onder de wapenen geroepen is door de Koning (dit laatste kan indien oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden aanwezig zijn, zie art. 193 G.W.)

De hoogste militaire overheid ter plaatse kan alsdan het goed zonder meer in bezit nemen. Daardoor gaat de eigendom onmiddellijk over op degene in wiens naam in bezit genomen is.

Alleen dijk- en soortgelijke lasten alsmede de belastingen gaan over op degene in wiens naam in bezit genomen is.

Indien een tijdelijk gebruik noodzakelijk is, dient deze weg niet gevolgd te worden.

Zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 3 maanden zal aan de onteigende gerechtelijk een schadeloosstelling aangeboden moeten worden, anders kan de onteigende de schadeloosstelling van degene die de onteigening gelast heeft persoonlijk terugvorderen.

Dit overzicht maakt geenszins aanspraak op volledigheid. Wel werd er naar gestreefd voor de militairen de meest belangrijke vorderingsregelingen in het kort samen te vatten.

ENIGE LEERRIJKE VOORBEELDEN

door J. VAN WANING,
Luitenant-Kolonel der Koninklijke Marechaussee.

7 December 1941 om 1.35 voorm. plaatselijke tijd bombardeerden de Jappen voor de eerste maal Pearl Harbor. Dit was enige uren eerder dan het eerste bombardement van vliegvelden op de Filippijnen. De verdere gebeurtenissen, de snelle voortgang van de Japanse aanval liggen nog vers in het geheugen. Midden Januari 1942 hadden de Jappen Menado, in de noordpunt van Celebes bezet en voor hun doeleinden geschikt gemaakt. Tarakan was reeds eerder gevallen, zodat de vliegvelden nabij de juist vermelde plaatsen de geallieerde bases op Ambon, bij Makassar en de Samarinda vliegbases op Borneo binnen bereik waren gekomen van de Japanse luchtmacht. Het is wellicht leerzaam om hier in het kort enige voorvallen te vermelden zoals luitenant-generaal van de legerluchtmacht van de U.S.A., Lewis H. Brereton, die in zijn dagboek weergeeft. („*The Brereton Diaries*”, New York, '46.)

Aanvankelijk was generaal Brereton bevelhebber van de legerluchtmacht van generaal Mac Arthur, welke post hij op bevel van Washington had te verlaten, zodat hij in Januari opgenomen was in de staf van generaal Wavell, toen bevelhebber van „ABDACOM” op Java.

1. Australische havenarbeiders.

De haven van Port Darwin, in de Noordpunt van Australië, was overbelast. Transportschepen met voor de oorlogvoering onmisbare lading lagen werkloos in en bij de haven tot zij aan de beurt zouden komen om te lossen. Dit geschiedde geheel door Australische bootwerkers, die worden aangeduid als „woelig en onhandelbaar”; geen enkele burgerautoriteit had enige zeggingschap over hen. Zij wilden per dag niet meer dan zes uren werken en zij vertrokken wanneer het hun plaatselijke vakbondleiders goed dacht. Een volslagen anarchie, met de vijand voor de deur.

Om aan deze noodtoestand een einde te maken wist men van Amerikaanse zijde niet beter te doen dan opdracht te geven aan een Ameri-

kaans artillerieregiment dat bestemd was voor de luchtverdediging van de nabij gelegen Batchelor Field luchtbasis, om die taak los te laten en te helpen bij de lossing van de schepen op een 24 uur basis en zonder rekening te houden met de burger werkkrachten. De plaatselijke bootwerkers weigerden toen evenwel met de militairen in de haven samen te werken en dreigden zelfs met gewelddadigheden. De Amerikanen zagen zich toen gedwongen om twee afdelingen artillerie ter bescherming van de haven te bestemmen en alle maatregelen te nemen om te zorgen dat het lossen voortgang had. Zodra deze gewapende artilleristen ter uitvoering van hun taak verschenen, staakten de bootwerkers hun arbeid en vertrokken. Hun werd verder belet om op het werk terug te keren. Het daarop volgende protest van de Australische regering was even luid als lang. Ook de Amerikaanse gezant protesteerde bij de Amerikaanse militaire autoriteiten in Australië! Tenslotte werd de zaak geregeld door de gehele aangelegenheid over te geven aan Australische militaire autoriteiten die een militaire gezagsfunctie verkregen op civiel terrein. Daarna werd geen moeilijkheid meer ondervonden.

2. Amerikaanse zeelieden (de „Mormacasun”).

In dezelfde gevaarlijke periode, 20—22 Januari 1942, werd vanuit de gecombineerde Staf te Washington order gegeven om konvooien te organiseren van alle beschikbare schepen in Ned. Indische en Australische wateren teneinde onmiddellijk naar de Filippijnen te worden gezonden met voorraden voor generaal Mac Arthur. Dit plan had *eerste* prioriteit. In de haven van Brisbane lagen zes schepen, vijf Amerikaanse en een Filippijns. Aan drie van die schepen, waaronder het stoomschip Mormacasun, snelheid 22 knopen, en het motorschip Don Isidro, snelheid 19 knopen, werd order gegeven zich gereed te maken om terstond te worden geladen. Ze zouden moeten varen zonder escortevaartuigen, rond de noord-oost kust van Nieuw Guinea, en afhankelijk van hun snelheid onder gebruik making van de dekking die gedurende het daglicht in veraf gelegen ankerplaatsen was te bereiken.

De gezagvoerder van het Amerikaanse schip Mormacasun weigerde vierkant enige order op te volgen of zelfs maar mede te werken. Zijn geschreven instructie plaatste hem onder de jurisdictie van de „Maritime Commission”. Zijn redenen van weigering waren gelegen in die instructies en ook in het feit dat zijn bemanning enkel had gemonsterd voor een reis naar Australische havens. Ieder lid van de bemanning was lid van de C.I.O., een van de twee machtige Amerikaanse vakbonden. De gezagvoerder zeide dat hij niet kon medewerken zonder de instemming daartoe te hebben verkregen van de diverse vakbondleiders van het machinekamer-, het dek- en het stuurliedenpersoneel. Daarvan kon uiteraard geen sprake zijn wegens de absoluut geboden geheimhouding. De gezagvoerder werd toen uitgelegd dat aan alle leden van de bemanning een bedrag in contanten zou worden gegeven van zodanige hoogte dat het een ruime vergoeding zou zijn die hen voor hun verder leven praktisch financieel onafhankelijk zou maken. Generaal Brereton beschikte namelijk over een bedrag van..... tien millioen dollar teneinde schadeloosstellingen uit te kunnen betalen! ¹⁾ Toen alle onder-

¹⁾ Bevestigd door generaal Eisenhower in zijn boek „Crusade in Europe”, blz. 27.

handelingen met de gezagvoerder faalden, gaf de Amerikaanse basisbevelhebber orders om de gezagvoerder met zijn bemanning aan wal te brengen en een verzoek aan de Australische marine te richten om personeel om het schip te bemannen te geven.

De houding van deze gezagvoerder was wel volkomen verschillend van die van kapitein R. J. Sisneros, een Filippino, gezagvoerder van de Don Isidro. Het enige wat de Filippijnse zeeman verzocht was enige lucht-afweermitrailleurs en een toelage voor weduwen en wezen van die leden van de bemanning die hun leven bij de tocht zouden laten. Toen de gezagvoerder van de Mormacasun zeide geen zeekaarten te hebben voor de tocht naar de Filipijnen, bood Sisneros hem een compleet stel aan. Toen de gezagvoerder van de Mormacasun aanvoerde, dat zijn eerste stuurman niet vertrouwd was met de Filipijnse wateren, bood Sisneros aan zelf als eerste stuurman van de Mormacasun op te treden en het commando over de Don Isidro over te dragen aan zijn eerste officier. Toen maatregelen waren genomen de bemanning van de Mormacasun op de reeds aangegeven wijze te vervangen en het schip al geladen werd, kwam order van het Ministerie van oorlog te Washington om de Mormacasun weer vrij te geven! Het vaartuig dat de grootste snelheid had dus en derhalve met de beste kansen! Terwijl de Don Isidro geladen werd en afvoer naar Corregidor. Het schip werd 19 Februari door Japanse vliegtuigen aangevallen, elf leden van de bemanning werden gedood.

Pogingen om andere schepen te krijgen faalden in Australië, waarna toestemming werd verkregen om met een onderzeeboot een lading munitie naar Corregidor te zenden; dit werd nog enige malen met succes herhaald. Tenslotte werd de beschikking verkregen over vijf koopvaarders, waarvan vermoedelijk niet meer dan een de bestemming bereikte.

3. Improvisatie van een gecombineerde staf op Java.

4 Januari 1942 werd door het gecombineerde Stafchefs-comité te Washington opdracht gegeven om het ABDACOM bevelsorgaan (Australisch Britsch, Dutch, Amerikaans Command), met hoofdkwartier op Java te stichten met opdracht de verdediging van de keten Malakka—Sumatra—Java—Australië te leiden. Op 10 Januari 1942, nadat uit allerlei richtingen diverse land-, lucht en zeemachtchefs zich voor hun taak in het nieuwe Commando naar Java hadden begeven, kwam Generaal Wavell daar ook aan. We vinden vermeld dat de daarop volgende vier dagen gevuld waren met eindeloze besprekingen met de nieuwe leden van de staf, de opperbevelhebber en lagere leden van de staf. „Soms begrepen we van de onderlinge verhoudingen niets meer”, wordt vermeld, ook al doordat zich telkens weer nieuwe functionarissen op last van hoger hand kwamen opdagen en zich melden. De eerste stap die nodig was om uit de vele problemen te geraken, was om de diverse luchtverkenningssystemen onder eenhoofdig bevel te krijgen. De Amerikaanse luchtverkenning werd alleen door escadrilles van de Amerikaanse Marineluchtmacht verzorgd en meldde zijn resultaten aan de Amerikaanse admiraal Hart. Dergelijke eenheden van de Nederlandse Kon. Marine meldden hun resultaten aan de Nederlandse Commandant Zeemacht in Ned. Indië. Beide admiralaal stonden erop hun verkenningssystemen onder hun eigen uitsluitend bevel te houden. Het duurde 24 uren of meer voor de diverse verkenningssystemen door de diverse Marinestaven

filterden naar het centrale inlichtingencentrum van ABDACOM! De oppositie om hierin verandering te brengen was zo groot, dat een order van generaal Wavell tenslotte nodig was om te bereiken dat informaties ook onmiddellijk naar het oppercommando werden doorgegeven. Ook verder had het nog heel wat voeten in de aarde, om — ondanks de uiterst dringende omstandigheden — een gecombineerd operatieën en inlichtingen centrum te creëren en te doen functioneren.

Hoe goed is het dus dat althans de Westelijke Unie dit gevolg heeft, dat reeds in vreedstijd een gecombineerde staf gevormd wordt, die zo nodig terstond de acties kan leiden.

4. Australische druk, om op Java gestationeerde strijdkrachten elders te dirigeren voor de directe verdediging van Australië.

Om de stand van zaken nog ingewikkelder en moeilijker te maken, vermeldt generaal Brereton, op 15 Januari 1942, was de hevige druk van de zijde van de Australische regering — onder de indruk van de Japanse voortgang naar het Zuiden — om Amerikaanse lucht- en landstrijdkrachten en materieel te doen overschakelen ten bate van de directe verdediging van Australië, in afwijking dus met de opdracht door de Stafchefs aan ABDACOM gegeven. Ook op 20—22 Januari 1942 vermeldt generaal Brereton het voortzetten van Australische pogingen om Amerikaanse vliegtuigen van hun bestemming over te schakelen naar Australië. De Australische regering deed alle mogelijke moeite in Washington om te verkrijgen, dat het 17e Amerikaanse achtervolgingsescadrille, dat bestemd was voor Java, zou worden geplaatst te Townsville en Port Moresby. Generaal Marshall ondersteunde evenwel een desbetreffende weigering van de zijde van generaal Brereton.

We zien dus hier weer een voorbeeld dat, ondanks een gecombineerde staf in Washington en op Java, toch het bondgenootschappelijk optreden bemoeilijkt werd door pogingen van een regering om te trachten de algemene strategische doeleinden te doen wijzigen in het bijzondere belang van het eigen land. Hoe begrijpelijk die pogingen ook zijn — het toont weer aan hoe vast de opperste leiding in de schoenen moet staan en hoe groot het prestige van de hoogste militaire leiders tegenover de regeringen moet zijn om te kunnen bereiken, dat van de eenmaal uitgestippelde strategische lijnen niet onnodig wordt afgeweken.

De moeilijkheden met de Australische bootwerkers tonen voorts aan, hoe nodig het is dat tijdig voor toestand van grote nood een militair gezag of buitengewoon civiel gezag ook ten aanzien van civiele aangelegenheden met bijzondere bevoegdheden kan optreden en het voordeel van een militaire organisatie, waarin een trapsgewijze ondergeschiktheid zodanig is geregeld, dat inbreuk daarop door de rechter met de zwaarste straffen kan worden gesanctioneerd. Terwijl de Mormacasun-affaire mede aantoont dat ook het Amerjkaanse regering zelfs in hoogste nood zich uiterst gevoelig toonde voor de invloed van een vakbond en tevens dat — ware de Normacasun bemand geweest met zeelieden van het goede slag of met militairen — het heel wat gemakkelijker was geweest regelingen uit te voeren.

Boekbespreking

MARLBOROUGH, ZIJN LEVEN EN ZIJN TIJD, door WINSTON CHURCHILL, derde en vierde deel, uit het Engels vertaald door E. J. Welz. Uitg. F. G. Kroonder, Bussum. Prijs geb. f 17.50 per deel.

In De Militaire Spectator van September 1947 en Juli 1948 bespraken wij het eerste en het tweede deel van dit werk. Thans verschenen gelijktijdig het derde en het vierde, waarmede de Nederlandse uitgave van Churchill's monumentaal werk over het tijdperk van de Spaanse Successieoorlog en de centrale figuur uit het Geallieerde Kamp, John Churchill Hertog van Marlborough, is voltooid.

Na wat wij in beide voorgaande besprekingen over het algemene aspect van dit briljante en uitermate boeiende werk hebben gezegd, zouden wij hieraan niets meer hebben toe te voegen, ware het niet, dat bij de recente behandeling van de oorlogsbegroting in de Tweede Kamer critiek werd geleverd op het feit, dat bij de Krijgsgeschiedkundige sectie van de Generale Staf mede studie wordt gemaakt van het aandeel van het Staatse leger in de Spaanse Successieoorlog. Churchill's boek bewijst in de eerste plaats hoe vele punten van vergelijking deze grote coalitieoorlog, met als inzet de geestelijke en staatkundige vrijheid van West-Europa, biedt met de beide wereldoorlogen, die wij beleefden en met de derde die ons bedreigt. Churchill heeft zich door deze studie dan ook voorbereid op de taak, die hem wachtte en het is merkwaardig, dat de critiek in ons parlement kwam uit een partij, die de aanduiding „historisch” in haar naam voert. Het tweede dat Churchill's boek bewijst is de noodzaak, dat Nederlandse historici ook op dit gebied werkzaam zijn en zich doen gelden want onder de vele handschriftelijke en gedrukte bronnen, die Churchill vermeldt, schitteren de Nederlandse door afwezigheid.

In tegenstelling tot wat wij in het

tweede deel hier en daar constateerden heeft dit er echter niet toe geleid, dat het Nederlandse aandeel in de gebeurtenissen werd verkleind. In dit verband verdienen in het bijzonder te worden genoemd de beschrijvingen van de veldslagen bij Ramillies (1706), Oudenarde (1708) en Malplaquet (1709), het culminatiepunt van de roemrijke geschiedenis van het Staatse leger. Wanneer men hier de daden leest van „de vervaarlijke Hollandse Blauwe Garde, de bloem van het Republikeinse Leger” beseft men weer hoe jammer het is, dat in 1814 werd verzuimd de traditiën van het Staatse leger in de Koninklijke landmacht over te planten en tevens hoeveel inspiratie valt te putten uit Nederland's onvoldoend gekende krijgsgeschiedenis te land. De heldengestalte van de jeugdige en helaas zo jong omgekomen Johan Willem Friso, waarvan Schrijver zegt „Al de officieren in het Hollandse leger zagen met trots en loyaliteit op naar hun dappere jeugdige Prins”, wordt in het volle licht geplaatst en getekend als een lichtend voorbeeld ook voor de jeugd van heden.

Wie bedenkt hoe weinig deze Prins van Oranje door onze jeugd en ook in ons leger wordt gekend en geëerd voelt Churchill's boek als een aansporing zijn gestalte aan de vergetelheid te ontrukken.

Het gehele vierdelige werk nog eens overziende kunnen wij niet anders dan de firma Kroonder dankbaar zijn voor haar initiatief dit in zo uitstekende uitvoering nader tot het Nederlandse volk te hebben gebracht. Wij wensen het vooral in handen van allen, die zich willen vormen op het gebied van staatskunde en krijgskunde beseffende dat dezelfde mensen, greven door dezelfde motieven steeds weder — in andere uitmonstering en met andere technische middelen — hetzelfde spel opvoeren of, zoals de Prediker zegt: „Wat geweest is zal wederom zijn, hetgeen geschied is, zal geschieden”.

C.

UIT DE PERS

HOE DE STOOTKRACHT VAN HET AMERIKAANSE LEGER IS VERGROOT

In een volgende oorlog zullen vier typen der Am. Divs verschillen van die, waarmede de V.S. de II Wereldoorlog voerde. Drie ervan — in het Leger — zijn groter, zwaarder, hebben meer vuurkracht en beweeglijkheid. De vierde, een Mariniers Div., is grondig veranderd om ze beter geschikt te maken voor krachtige raids.

Wanneer we voor het ogenblik de Mariniers buiten beschouwing laten, blijkt, dat de toename in sterkte en stootkracht van de drie voornaamste Divisies der Landmacht het resultaat is van de ervaringen, welke men in de IIe Wereldoorlog op alle operatietoneelen heeft opgedaan.

Deze drie Divs zijn thans waarschijnlijk de sterkste Divs, welke er op de wereld zijn.

Men behoeft er niet aan te twijfelen, dat deze Divisies, Infanterie-, Luchtlandings- en Pantser Div., — zoals ze momenteel zijn georganiseerd — in de IIe Wereldoorlog volmaakte gevechtsinstrumenten zouden zijn geweest. Of ze ook voor een ev. toekomstige oorlog de ideale vorm bezitten is nog steeds een onderwerp van discussie in de weermacht.

Een natuurlijke ontwikkeling

Wat er gebeurd is, komt hierop neer, dat Leger Cn en Troepenofficieren de nieuwe Div hebben voorzien van alles, wat ze verlangden, toen ze in de Pacific tegen de Japs en in Europa tegen de Duitsers vochten. De voorstanders van deze veranderingen zijn van oordeel, dat men het als een natuurlijke ontwikkeling kan beschouwen, omdat men in iedere nieuwe oorlog vecht met de benodigdheden en de tactiek, welke op het eind van de voorafgaande oorlog in gebruik waren. Andere vakmensen betogen met evenveel overtuiging, dat het leger zijn fantasie moet laten werken en in de toekomst moet zien en dat de nieuwe Div. in overeenstemming moet zijn met de nieuwe opvattingen over de verhouding tussen de Luchtmacht en het gevecht op de grond.

Het streven der weermacht is — zoals vaak werd verklaard door de Opperbevelhebber van het Leger, Gen. Jacob M. Devers en door Officieren van de

Gen. Staf — om iedere Div. „luchtvervoerbaar” te maken.

Op 't ogenblik is dit met geen enkele Div. het geval en — volgens de Chef Legerstaf generaal O. N. Bradley — is het niet waarschijnlijk, dat dit in afzienbare toekomst zal veranderen.

Indien een moderne Div. door de lucht wordt vervoerd, dan blijft dit beperkt tot het personeel, de wapens en de voertuigen, welke het vliegtuig kan opnemen. Op het ogenblik kan geen enkele Div. — zelfs niet de 82e L. Div. — met al haar voertuigen, tanks en haar zwaarste vuurmonden door de lucht vervoerd worden.

Veel hinderlijke uitrusting

Bij de ontwikkeling der Leger-Divisies tekenen twee opvattingen zich duidelijk af. Naar de ene opvatting wenste men hen vrijwel ieder soort van wapen te geven, waaraan de gevechtssoldaat behoefte heeft en bovendien nog een hoeveelheid lastige, zware luxe, zoals mobiele wasserij- en badeenheden.

De tweede opvatting richt zich evenmin — zoals men tenminste uit de tegenwoordige oorlogsorganisatie moet opmaken — naar de ontwikkeling van lichte, beweeglijke wapens, welke luchtvervoerbaar zijn. Veeleer nam bij het streven naar grotere vuurkracht ook het gewicht toe.

Niemand denkt er aan om een tank van 35 of 45 ton door de lucht te verplaatsen.

Het resultaat — goed of niet goed — is, dat de Infanterie-, de L. en de Pantser Divisies in een nieuwe oorlog vrijwel op dezelfde manier zullen vechten als in de IIe Wereldoorlog en met feitelijk dezelfde uitrusting, welke voor een deel verbeterd is en waarvan een groot deel nog steeds verbeteringen ondergaat.

In de laatste oorlog in Europa was de Amerikaanse Div. verreweg de grootste Div. der strijdende legers, een feit, dat niet algemeen bekend was.

De Div. is gelijk aan een Russisch L. Korps

Een Am. Div. met al de toegevoegde onderdelen, zoals tk- en tl bataljons (welke thans bij de Div. zijn ingedeeld) was gelijkwaardig aan een continentaal Legerkorps. Een Am. Korps was even sterk als een Duits of Russisch leger.

Onze Div. uit de IIe Wereldoorlog was ongeveer 15.000 man sterk. Met de

toegevoegde onderdelen — aanvoer en hulpdiensten inbegrepen — kwam men tot 17.000.

Duitsland beschikte over meer dan 11 verschillende typen van Divisies in sterkte variërende van 10.000 man (de Kust Divs, de Divs van 2 IRn en de Volks-Grenadier Divs) tot 14.000 man (gemotoriseerde Divs, P. Divs en P-grenadiers Divs). Na de invasie in Normandië waren de meeste Divs echter beneden de org. sterkte en werden ze met een sterkte van 8000 man geschikt geacht om ingezet te worden.

Sovjet Div. 8000 man

Maarschalk Zhukov, de vroegere Russ. opperbevelhebber in het bezette Duitsland vertelde eens aan Gen. Eisenhower, de Am. opperbevelhebber, dat de R. Divs gemiddeld 8000 man sterk waren. Maar hij voegde er aan toe, dat hij meermalen genoodzaakt was om Divs ter sterkte van 3000 of 4000 man in het gevecht te zenden. — Het Am. IR telt 3540 man. Op 't ogenblik is de nieuwe Inf. Div. — volgens de laatste oorlogsorganisatie — 17.702 man sterk, wat een vermeerdering betekent van 20%. De Ll.Div. is 13.654 man sterk, of een vermeerdering van meer dan 33%, terwijl de P.Div. zelfs toenam van 10.937 tot 14.979.

De Nieuwe Inf. Div.

De moderne Am. Inf. Div. heeft op grond der ervaringen uit de Ite Wereldoorlog haar driehoeksgrondslag van 3 Regts-gevechtsploegen behouden. Haar mankracht en vuurkracht zijn echter aanzienlijk uitgebreid, terwijl haar omvang toenam met niet vechtende elementen als bad- en wasserij-eenheden.

Haar art. kracht nam toe met het equivalent van 2 Bataljons middelb. tanks. In de nieuwe Inf. Div. komt dus het streven naar normalisatie tot uiting. Ze heeft thans vrijwel een even grote beweeglijke kracht aan explosieve middelen als de nieuwe P.Div. welke op haar beurt meer inf. bij haar tk-ploegen heeft gevoegd.

Deze verandering voltrok zich op advies van alle Cn van operatietonelen en van de Commissie voor het Europese toneel. De gehele aangelegenheid van het verbeteren of veranderen der drie verschillende Divisies werd onder handen genomen in de lente van 1946 op een gezamenlijke conferentie van vertegenwoordigers der drie wapens (inf., art., pantser).

Iedereen bracht zijn mening naar voren. De C. van een Tir.Cie wilde voor

zijn soldaten meer tanks hebben. De Tankman wilde meer infanteristen bij zijn tanks. De art. wenste meer vuurmonden. Iedere inf.officier verlangde naar meer zware mortieren.

Uit deze bijeenkomst ontstond de organisatie der nieuwe Divisies. In 't almengsel van denkbeelden, waarbij ieder meer kracht en gewicht wenste en niemand een offer wilde brengen, zodat de tegenwoordige Div., hoewel ze beweeglijker is, toch nagenoeg even groot is als de geweldige 20.000 man sterke, „vierkante” Divs uit de Ie Wereldoorlog.

De sterkte is toegenomen

In de Ite Wereldoorlog was een Div. ongeveer 15.000 man sterk; ze vocht echter meestal met toegevoegde extra tk- en tl eenheden en telde dan — indien op volle sterkte — ongeveer 17.000 man.

Thans is de Div — zonder toevoeging — volgens de oorlogsorganisatie 17.702 man sterk.

Haar sterkte is dus toegenomen met 20%. Experts beweren, dat de vuurkracht met 250% is toegenomen en haar beweeglijkheid met 100%. Er zijn bij de Div. thans 137 midd. tanks, hoofdzakelijk M-26s of „General Pershing”s, een tank van 43 ton met breed loopvlak en een groot laag silhouet terwijl de bewapening bestaat uit een vuurmond van 90 mm. Dit is meer dan het dubbele der tankkracht van een Inf. Div. in 1945.

Deze sterkte aan tanks is verdeeld over een afzonderlijke tk. Bat. ter sterkte van 658 man, 63 M-26 tanks, 6 M-45 tanks (105 mm hw op een M-26 chassis) en 2 lichte tanks M-24 (kanon van 75 mm) én per IR een tk.cie.

Meer vuurkracht

De tk.cie van het IR heeft 20 M-26's en 2 M-45's. Ze komt in de plaats van de oude atk.cie, welke uitgerust was met het kanon van 37 mm. De oude cie inf.geschut met haar lichte 105 mm hw is vervallen. De nieuwe cie zware mnrn is er voor in de plaats gekomen; ze is bewapend met 8 mnrn van 4.2 inch (chemisch of grote expl. kracht). Deze zware mnrn — aanvankelijk een afzonderlijk Bataljon — werden bij het gevecht meestal aan een Div. toegevoegd.

Ieder regiment hield er van want ze vormden voor de infanteristen hun eigen veldartillerie, waardoor de vuurkracht en het bereik der org. (zware) inf.mnrn van 81 mm en (lichte) van 60 mm groter werden.

De vuurkracht der Ost.cie van het regiment nam eveneens toe, in het bijzonder door de grote raket-werper van 3,5 inch (bazooka) en de vuurmond z.t. (zonder terugstoot) van 75 mm. Deze cie beschikt thans over 6 bazooka's, 4 vuurmonden z.t., 4 mr van 81 mm, 4 zware mitrs kal. .30, 4 lichte mitrs kal. .30 en 2 mitrs kal. .50 tl.

De compacte groep

Bij iedere TirCie zijn drie der 57 mm en vuurmonden z.t. ingedeeld. De TirCie heeft tevens haar 3 lichte mitrs, 3 mrn van 60 mm, een mitr tl kal. .50 en 3 der kleine bazooka's van 2.32 inch.

Het aantal geweschutters is ongeveer hetzelfde gebleven, maar de inf-groep is teruggebracht tot 9 man, zodat ze compacter is en de GrC haar beter in de hand heeft.

De vuurkracht der Div. is met 24 vuurmonden vermeerderd door het aantal stukken van iedere btij uit te breiden tot 6(+2). Thans beschikt de Div. over 54 hws van 105 mm en 18 hws van 155 mm. Waarschijnlijk wordt de art. — althans minstens de hws van 105 mm — uitgerust met motoraffuit. Een andere uitbreiding vormt het Bat automatische tl wapens, dat vroeger een toegevoegd onderdeel vormde.

Dit Bat — 740 man sterk — beschikt over 32 M-26's, waarop 4 mitrs kal. .50 en 32 M-9's, waarop een dubbelloops kanon van 40 mm is gemonteerd.

Deze aut. wapens dienen voor het bestrijden van vln, maar kunnen in geval van nood ook tegen troepen op de grond worden gebruikt, ofschoon de bediening eigenlijk niet beschermd is tegen handvuurwapens of tanks.

Verdere veranderingen omvatten: Een meerdere g.Cie en een bruggen-Pel bij de Pioniers; een uitbreiding van het aantal vbd.vln van 10 tot 17, radartoe-stellen om mr- en art.opstellingen op te sporen, veranderingen in de organisatie der geneeskundige onderdelen, meer vrachtauto's en jeeps, aanvoer- en administratieve eenheden, waaronder de wasserij- en badeenheden. In totaal beschikt men bij het I.R van 3540 man over de volgende wapens:

1886 Garand geweren
919 karabijnen (+66)
520 aut. pistolen (+254)
135 aut. geweren (+54)
27 geweren voor sluipschutters
84 lichte mitrs (+66)
12 zware mitrs (-12)
59 mitrs kal. .50 (+24)
31 pistool-mitrailleurs (+31)
27 lichte bazooka's (-85)

53 zware bazooka's (+53)
27 mrn van 60 mm
13 mrn van 81 mm (-5)
8 mrn van 4.2 inch.

Reorganisatie der Ll. Troepen

De Ll.Div., welke in de Ite Wereldoorlog bedoeld was als een stootkracht van elite Ll. troepen voor beperkte opdrachten — bv. een landing achter de Duitse kustverdediging — is in overeenstemming met het streven naar normalisatie gereorganiseerd.

De Div. gelijk nu — meer dan in 1945 — op de gewone Inf. Div. Toch bleven verschillende van haar typische kenmerken — zoals de onverschrokken parachutisten — behouden. Volgens de experts der Ll. troepen heeft zij in de toekomst een belangrijke rol te vervullen, naar gelang er meer gebruik zal worden gemaakt van lichtere metalen en andere vl.modellen.

Zware Algemene Uitrusting beschikbaar

Op 't ogenblik bestaat de Ll. Div. in twee vormen, nl. als lichte Div voor de aanval op een luchthoofd — alleen met parachutisten en zweeftuigen — en verder, voor secundaire functies, als een normale Inf.Div., welke over al haar tanks en Algemene Uitrusting beschikt voor het voeren van een langdurig gevecht.

In de Ite Wereldoorlog bedroeg de sterkte van een Ll. Div. (bv. de 82e of de 101e) iets minder dan 10.000 man (Inf.Div. 15.000 man). Thans is de sterkte 13.654 (Inf.Div. 17.702). Afstand en gewicht zijn de voornaamste beperkende factoren voor de Ll. troepen, die immers moeten vliegen om te kunnen vechten. De uitbreiding bestaat dan ook hoofdzakelijk uit de twee tk.Bats, autoCien, zware art. en andere gewichtverslinders, welke pas in actie treden, zodra de niet per vl. vervoerde onderdelen der Div. bij het Luchthoofd aankomen.

De organieke onderdelen zijn niet zo sterk als bij een Inf.Div. Het Ll.Regiment is 2.957 man sterk (bij de inf. 3.540), terwijl ieder der drie Bats 777 man sterk is.

De art., pns en geneeskundige onderdelen vertonen hetzelfde verschil in sterkte.

Bij de staf der Div. is een atk.Pel van 6 vuurmonden van 90 mm. Dit is naar mening der Ll.mensen een goed kanon, maar het is te hoog, te groot van omvang en niet al te beweeglijk. Ze verlangen een kanon, dat veel lichter is en lager en dat in staat is om tanks op 2000 m afstand buiten gevecht te stellen.

De drie IRn der Div. bestaan uit Parachutisten. De Ost.Cien der Reg'n beschikken eveneens over een Pel van 6 atk vuurmonden van 90 mm, 6 zware chem. mrn en 8 mitrs kal. 50. In het Bataljon — de eigenlijke gevechtseenheid bij de beweging — is de organisatie dezelfde als bij de Inf.Div. Er is een Ost.Cie, waarbij 4 vuurmonden z.t. van 75 mm, 4 mrn van 81 mm, 4 zw. mitrs kal. 30, 4 lt. mitrs kal. 30, 6 zware bazooka's van 3.5 inch, 2 mitrs kal. 50 en 3 Tir.Cien. De Tir.Cie bestaat uit 184 parachutisten (tegen 204 infanteristen).

Bij de art. is het aantal vuurmonden per Btj niet uitgebreid, zoals bij de Inf. Div. Dit aantal blijft 4 — in totaal 34. De Div. beschikt zowel over de gewone hw van 105 mm, als over het gewijzigd model (1000 pond lichter).

Hun gebruik is afhankelijk van de opdracht. De art. der Ll.Div. wordt in zweeftuigen vervoerd, maar voor bijzondere opdrachten kunnen de onderdelen der 75 mm pack hw per parachute worden neergelaten. Bovendien heeft de Luchtmacht het neerlaten van de gewone hw 105 mm in haar geheel per parachute beoefend. In de Ite Wereldoorlog werd het kleine zweeftuig CG-4A (van multiplex hout) gebruikt. Thans beschikt de Div. over het CG-18 toestel, dat 8000 pond nuttige lading kan vervoeren. Weldra hoopt men over de CG-20 (16000 pond lading) te beschikken.

De ontwikkeling der zweeftuigen bereikte in de CG-18 haar hoogtepunt. Dit toestel is geheel van metaal gebouwd, heeft een volkomen nieuwe vleugelsilhouet en kan uitgerust worden met twee motoren van 1000 pk. Voorzien van motoren is het de CG-122. Ondanks de motoren behoudt het zijn zweeftuig-eigenschappen en kan achter de C-82 Fairchild Packet (de zg. „flying boxcar”) worden gesleept. De motoren kunnen gebruikt worden om te manoeuvreren en te landen.

De CG-122 zal weldra het zweeftuig zonder motoren vervangen. Behalve de normale art. en de atkvuurmonden zal ook het nieuwe Bat. aut. tlvuurwapens per zweeftuig worden vervoerd. Dit omvat 16 voertuigen met multiple mitrs kal. 50 en 16 voertuigen met dubbelloops vuurmonden van 40 mm.

Twee Tank-Bataljons

Zodra de Div. haar verbinding tot stand brengt met de strijdkrachten, welke over zee komen, voert haar tweede echelon de zware wapens en voer-

tuigen aan voor het langdurige gevecht. Hiertoe behoren twee Bataljons middelzware tanks, een Bat. hws van 155 mm, de Verk.Cie, de Cie AU en de VerzorgingsCie. Zodra deze gearriveerd zijn, beschikt de Div. over 126 M-26 tanks (43 ton, kanonnen van 90 mm), 12 M-45 tanks (hw van 105 mm gemonteerd op een chassis M-26), 4 M-24 lichte tanks (kanonnen van 75 mm) en 7 lichte tanks bij de Verk.Cie.

Ieder Bat. kan als eenheid optreden. In 't algemeen zal dit met een der Bataljons het geval zijn om de beweeglijkheid en de vuurkracht te behouden, terwijl van het tweede Bat. een cie aan ieder der IRn zal worden toegevoegd om — in Pels verdeeld — kleine tankinf.ploegen te vormen met de Tir.Cien.

De Verzorgings-Cie brengt de wasse-rij- en badeenheden mede, de drogerij, de gravendienst en 3 voertuigen-Pels (ieder 60 vrachtauto's van 2.5 ton).

Op de Pantser-, Luchtlanding- en Infanteriebijeenkomst in de lente van 1946 betoogden generaal Majoor M. Gavin (de beste expert der Ll.troepen) en zijn aanhangers, dat de nieuwe Ll- en Inf.Divs te log werden.

Generaal Gavin c.s. wensten de Divs lichter. De badeenheden en andere hulpdiensten moesten vervallen. Deze behoren bij het Korps en het Leger. Zij verlangden, dat men zich toelegt op het vervaardigen van wapens, welke lichter zijn en grotere vuurkracht hebben. Een andere wens der Ll.mensen was, dat men weer van de Div. van drie Regimenten zou terugkeren tot de vroegere Div. van 4 Regimenten, omdat een luchthoofd in de toekomstige oorlog naar alle zijden moet kunnen vechten.

Gavin merkte op, dat bij de invasie in Normandië een Duitse Div.C over drie IRn beschikte: Twee in voorste lijn (front naar het strand) en een in reserve. De Parachutisten kwamen achter de Div. neer en het Res.Regt. werd vernietigd, voor het kon worden ingezet. Hij bepleitte vier Regimenten — wellicht zwakkere dan de tegenwoordige. Bij een dergelijke vierkantsformatie, zo betoogde hij, konden er naar alle zijden twee als een Brigade worden ingezet. Deze denkbeelden der Ll.mensen werden niet aanvaard.

De Pantser Divisie

De moderne Pantser Div. werd uitgebreid met ongeveer 4000 man — waarvan 1000 infanteristen — 117 middelbare tanks en een aantal vuurmonden op motoraffuit. Ook in andere opzichten is de Div. veranderd.

Thans is ze 15.000 man sterk en zal

optreden in drie zelfstandige, sterke Gevechts Cos. (A, B en C.), welke te vergelijken zijn met de drie Regimentsgevechtsploegen, waarmede de Inf.Div. het gevecht voert.

De totale sterkte aan tanks bij de P.-Div. bedraagt thans 361, waarvan 303 middelbare tanks (het hoofdwapen).

Er zijn vier typen van tanks, waarvan er drie geclassificeerd zijn als middelzwaar en één als licht.

De M-24 — 20 ton, kanon 75 mm.
M-4A3 — 35½ ton, kanon 76 mm.
M-26 — 43 ton, kanon 90 mm.
M-45 — 43 ton, hw 105 mm.

(Deze laatste is eigenlijk een hw, welke op een M-26 chassis is gemonteerd).

De M-4A3, waarmede men de oorlog in Normandië inging is de voornaamste tank. In de toekomst zal de M-26 (en misschien ook de M-4A3) worden vervangen door de nieuwe tank „General Patton” (46 ton met kanon van 90 mm).

In het huidige Bat. middelzware tanks — waarvan er drie zijn — beschikt de C. over 72 M-4A3 tanks (+19). Bovendien zijn er 6 M-45's en twee lichte tanks. Vroeger waren er bij het Bat. 17 der verouderde lichte tanks, waarop het kanon van 37 mm was gemonteerd (een kanon met betrekkelijk weinig vermogen).

Behalve deze 3 Bats is er in de Div. nog een vierde, nl. het vroeger in de oorlogsorganisatie ten onrechte genaamde „Zware” Bataljon. Bij dit Bat. behoren 63 M-26 General Pershings, 6 M-45's, twee lichte tanks en 9 gepantserde personeelsvoertuigen (geheel met rupsbanden). Dit Bat. is vrijwel gelijk aan het Bat. middelzware tanks der Div. Voor zelfverdediging beschikt het personeel der tanks over karabijnen, pistool-mitrs en lt.mitrs. Verder hebben ze nog 91 mitrs kal. .50 tl. De nieuwe Div. beschikt ook nog over 22 lt. vbd.-vln, welke tot de luchtstrijdkrachten van het Leger behoren. Het aantal vbd.-vln der Inf.Div. is eveneens tot 17 vermeerderd.

Drie Bataljons met totaal 54 hws van 105 mm op motoraffuit voorzien in de beweeglijke art. vuurkracht der 3 Gevechts Cos, terwijl de Div. nog haar Bat. hw van 155 mm op motoraffuit heeft als zwaardere vuurkracht voor grote afstanden.

In de laatste oorlog werden tijdens het gevecht meestal Bats hws van 155 (de oude Franse 155 uit de Ie Wereldoorlog) aan de Div. toegevoegd. De Am. 155 hw op motoraffuit verscheen niet voor het eind van de oorlog. Dit Bat komt nu in de plaats van de verouder-

de Bats Tankjagers, welke uit de organisatie zijn afgevoerd. Evenals de Inf. Div. heeft ook de P.Div. haar eigen Bat. automatische wapens tl op motoraffuit. De bewapening bestaat uit mult. mitrs kal. .50 en de dubbelloops vuurmond Bofors van 40 mm.

Vroeger werd een dergelijk Bat. steeds tijdens het gevecht toegevoegd. Het aantal Inf.Bats is tot 4 uitgebreid (vroeger 3) à 4 Cien (vroeger 3). De gevechtssterkte van het Bat. bedraagt 1034 man (bij de Inf.Bats 785). Zij zijn met dezelfde wapens uitgerust als de Inf.-Bats, maar hebben geen terugstootloze wapens van 57 en 75 mm. Verder zijn de Pioniers, het Medisch personeel en ook de Div.trein voor aanvoer en verzorging uitgebreid. Tot deze trein behoren de wasserij- en badenheden en een nieuw onderdeel, de „vervangingscie” (replacement company) voor opname van het vervangend personeel, dat bij de Div. aankomt.

De nieuwe Div. schijnt momenteel een compromis te zijn tussen de zware Div. van 20.000 man en de lichte van 11.000 man, welke beide in de laatste oorlog hebben gevochten.

De nieuwe Mariniers-Divisie

De Mariniers-Divisie is geheel gereorganiseerd. Haar sterkte aan personeel is ingedeeld in Bataljons, in plaats van — zoals vroeger — in Regimenten, terwijl haar vuurkracht vergroot is.

Ze voert het gevecht met drie afzonderlijke tankmachten of met sterke kleine eenheden, welke bekend zijn als Bataljons-landingsploegen. Dit is het gevolg der unificatie-conferentie, waar het Korps Mariniers definitief tot amphibische stootkracht der vloot werd bestemd. De Mariniers zijn dus alleen bestemd voor amphibische landingen en raids. Doel van het Korps is:

Een soepele, mobiele, noodzakelijk-amphibische organisatie, welke gemakkelijk groeperingen voor bijzondere opdrachten toelaat en welke in staat is om verschillende soorten beperkte operaties op korte termijn uit te voeren.

Evenals bij de Engelse Mariniers zijn ook hier de Regimenten vervallen en zijn ze vervangen door Bataljons, welke onder afzonderlijke Brigadestaven kunnen vechten.

De Div. bestaat uit 6 Inf.Bats, 6 Btijn hws van 105 mm, een Btijn raketten en een Bat. middelzware tanks. Verder zijn er bij de Div. een Bat. amtracks (amphibische tractors) — voor de aanval op het strand — pioniers, geneeskundige afdn en een strandregelingsafd

(shore party). Bij een Staf Bat. en de Staf der Div. vindt men verder de nodige specialisten, zoals vbd.dienst enz.

Voor het gevecht is een zelfstandig administratief co toegevoegd, terwijl iedere Div. nauw gesteund wordt door een afd. der marine luchtstrijdkrachten (marine air wing). De luchtstrijdkrachten zijn er niet bij ingedeeld, maar voor de tactische samenwerking lucht-grond worden nu en dan praktische oefeningen gehouden. Marine-piloten werken steeds ten nauwste samen met de Div. en de Brigades — meestal als een afzonderlijke ploeg.

Bij de hardnekkige eilandgevechten in de Pacific brachten de mariniers hun systeem der Batslandingsploegen tot de hoogste ontwikkeling.

De ploeg bestaat thans uit een Bat.-Inf. (921 man), een Pel. van 5 Gen.-Sherman tanks (35 ton — hws van 105 mm), een Btij Art. van 6 vuurmonden, een Strandverzorgings Cie voor aanvoer en verkeer, een detachement van een raketten Cie, een Verk. Afd., een Vbd. Afd., een Pel.Pns en ongeveer een Cie amtracks. Het Bat., dat groter is dan dat van een Inf.Div., heeft geen mitrs kal. .50, welke men te zwaar acht. Ook in andere opzichten is er enig verschil in bewapening.

Bij de Tir.Cie zijn zowel de lichte als de zware mitrs kal. .30. De Cie bestaat uit drie Tir.Pels à 3 groepen. De groep bestaat uit 13 man, welke opgelost worden in de C en 3 schietploegen. Iedere ploeg bestaat uit twee man met aut. Browning geweren (BARs) en twee geweschutters met granaten. Bij het

mr.Pel der mariniers worden mrn van 81 en 60 mm gebruikt. Het Pel. beschikt over een sectie van zes vlammenwerpers, die niet tot de organisatie van de Inf.Div. behoren.

In tegenstelling met de Inf. hebben de Mariniers geen chem. mr 4.2 inch en evenmin de terugstootloze wapens mr 57 en 75 mm.

Hun atk.Pel heeft nog steeds de vuurmond (op motoraffuit) van 37 mm in gebruik, welke uit de bewapening van het Leger werd afgevoerd. De Mariniers zouden liever een beter wapen hebben, maar ze kunnen er geen vinden dat krachtig is en toch licht genoeg om gemakkelijk te hanteren.

Hun Btij.Art. is uitgebreid tot zes stukken (zoals bij de Inf.). Verder is het oude Bat. hws van 155 mm vervangen door een Btij van multi-loop raketten, welke ieder het vermogen hebben van een scheepsgranaat van 3 inch.

De tank verschilt van die, welke bij de Divs der Landmacht in gebruik is; het is nl. de 35 tons Sherman tank, welke met een hw van 105 mm (korte loop) is bewapend in plaats van het kanon van 76 mm. De korte loop maakt het laden der tank in stormboten mogelijk.

Bij het Bat. zijn 45 Shermans en 6 vlammenwerper-tanks. De Mariniers zijn het enige vecht-wapen, dat deze gebruikt. Bij het uitbranden der Jap. betonnen opstellingen behaalden ze er veel succes mede.

(John H. Thompson in „Chicago Daily Tribune” van 15-19 Nov. '48).

NAMEN VAN KAZERNES

GENERAAL VAN HEUTSZ KAZERNE TE KAMPEN.

Genoemd naar Joannes Benedictus van Heutsz, geb. te Coevorden 3 Februari 1851.

Als vrijwilliger bij het Instructie Bataljon in dienst getreden op 10 April 1867, op 13 Aug. 1872 benoemd tot 2e Luitenant bij het 6e Reg. Infanterie. Bij het uitbreken van de Atjeh oorlog overgeplaatst bij het Kon. Ned. Ind. Leger op 23 Juli 1873.

Na de verschillende rangen te hebben doorlopen op 5 Aug. 1889 benoemd tot

Chef van de Staf te Atjeh, als hoedanig hij gelegenheid heeft gekregen van zijn grote bekwaamheid blijkt te geven, welke geleid heeft tot de pacificatie van Atjeh.

Van zijn energie en organisatietalent gaf hij blijk als Gouverneur-Generaal van Ned. Indië van 1904—1909.

Hij overleed te Montreux op 10 Juli 1924 en werd met militaire eer op de begraafplaats te Amsterdam bijgezet. Zijn naam blijft voortleven, als van de man met ruime en juiste blik, die weet wat hij wil en die weet uit te voeren wat hij wil.